

PADISÁK MIHÁLY

KANÓC, AZ ÉLETMŰVÉSZ

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET

Az isztambuli bazár útvesztőjében - Egy sikeres fogadás - Alkudozások - Mire a müezzin imára szólít - Sorsdöntő elhatározás a Galata híd alatt

MÁSODIK FEJEZET

A névnapi buli - „Izgara köfte” és társai - A várva várt - 1 + 3 szál szegfű - Diavetítés mint csalétek - Tohonya könnyű áldozata

HARMADIK FEJEZET

Itt valami készül - „Pénzt kéne csinálnunk!” - Móni fején találja a szöget - „Sziporkázzunk!” - Pircsi teljes mellszélességgel bedobja magát - Vetélytársnők - A neve: FOGDAHOLÉRED!

NEGYESEDIK FEJEZET

Menyus pénzszagot érez - Madárfej megsértődik - Bérszánkókölcsonzó Egyesülés - Vállalkozunk, vagy nem vállalkozunk? - Minden kezdet nehéz - Kanóc nem áll a kormánykerékhez - Csak pénzért? - Hantás, a kikiáltó - „Ez nem bérszánkópálya!” - Verés száztizenhárom forintért

ÖTÖDIK FEJEZET

Nem a monokli fáj - Tanácstalanul - A tiltakozás - Pamacs, az oszifők gyöngye - A tekintetek összevillannak

HATODIK FEJEZET

Nagyon jó nap - Fiú a fürdőszobában - Tarhonya, a műszaki zseni - A gépezet beindul - Menyus keservei - A civakodók - Szakítás

HETEDIK FEJEZET

Az összeesküvők - Sikeres vállalkozás - Hírek a maffiáról - Sötét eszközök - Papírgombóc a pad rekeszében - Kapeller szónokol - A kettészakadt osztály

NYOLCADIK FEJEZET

Egy lyukasóra - Szemtől szembe - Madárfej vádbeszéde - Dini sorompóba lép - A bizonyíték - Zizegnek az ellenőrző könyvek - „Én ilyen ember mellett nem ülök többé!”

KILENCEDIK FEJEZET

Az összeesküvők sem egyformák - A kék anorákos lány - Ajánlat randevúra - Várlak!

TIZEDIK FEJEZET

Központ a pincében - Főpapa, az ötletgyáros - Pénzszagot érzek! - Veszély a láthatáron! - Hallgassuk le a szülői értekezletet! - Egy lány elrohan

TIZENEGYESEDIK FEJEZET

A haditerv - Szárnysegédek - Biztatás búrkiízlivel - Ázalag és a lisztkukacok - „Most vagy soha!” - Megvan a szertárkulcs! - Nincs visszaút!

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A hadvezér nyugtalanná válik - Varga Mari felméri a helyzetet - Lányok és kétségek - A gyűlölet éjszakája - Pletyka és igazság - Mikrofon az iskolatáskában - A szülői elmarad - „Többé nem osztálytársatok!” - Menyus a padra borul - A győző magára marad

TIZENHARMADIK FEJEZET

*Móni levele - Elnök a pult mögött - „Minek a harmadik ott, ahol kettő is elég?” -
A raktárban - Szexbomba pórul jár*

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*A kis Bárány nagy napja - Elnöki gondok közt - Meddig lehet ezt bírni? - Gáz van! -
Varga Marit felkapják - Alakulnak a dolgok - Merész javaslat - Mi lesz a pénzzel? -
Dárus kincse - Krisztus a fűben*

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*Kibékülés - Két kéz összekapcsolódik - Ketten a kiserdőben - Az első csók - Öröm az
örömben - „Mit gondolsz, meddig bírod?” - Nehéz életművésznek lenni - A kézfogás*

TIZENHATODIK FEJEZET

*Fordított nap - Dini feletet - Pircsi nemcsak fiúzni tud - Kanóc, a biológia professzora -
Vastaps a felelőnek - Milyen is a Tatra? - Meglepő bejelentés - Boglyas, a sajtókirály -
Az nevet, aki utoljára nevet*

TIZENHETEDIK FEJEZET

*Ez a vásár a gyerekeké! - Hadvezér a magaslaton - „Itt a vásárstúdió!” - Kétévi
garancia - „Esz Szelim, eszi Hasszán...” - Forgatagban - Akár az isztambuli bazár -
Menyus ismét a régi - Pamacs festőállvány előtt - Maradandó képek - Diadal*

ELSŐ FEJEZET

*Az isztambuli bazár útvesztőjében - Egy sikeres fogadás - Alkudozások -
Mire a müezzin imára szólít - Sorsdöntő elhatározás a Galata híd alatt*

Az isztambuli Nagy Fedett Bazárt alighanem egy dzsinn keltette életre az *Ezeregyéjszaka* mesevilágából. Jó szellem lehetett, nem a szultánoknak, kalifáknak, nagyvezíreknek adta, nekik úgyis volt éppen elég palotájuk; odaadta inkább a kézmíveseknek, kereskedőknek, boldoguljanak benne, s keressék meg maguknak és családjuknak a mindennapi piláfot.¹ S a Nagy Bazár immár évszázadok óta a város a városban. Tucatnyi utca, sikátor, száz meg száz boltocska, nyüzsgés, alkudozás, hangzavar. Az idegen szinte kóvályog, s nem tudja, hová nézzon.

Kanóc kilépett a fegyvermívesek sikátorából, s ott találta magát az Arany utcában. Szemébe vágott a csillogás. Vagy kétszáz méter hosszan, az utca két oldalán ékszerüzletek s a kirakatban pompázó aranyláncok, gyűrűk, karperecek, fülbevalók szikrázva verték vissza a rájuk irányított neon amúgy is vakító fényét.

A fiú lába gyökeret eresztett az ámulattól. Forgatta fejét, állt a fényözönben, bámult. Eszébe sem jutott, mennyit érhet ez a sok kincs, felmérni sem tudta volna, maga a látvány ejtette rabul. S mindez a ragyogás itt, előtte, karnyújtásnyira. Odaállhat bármelyik kirakat elé, benyithat akármelyik trafik nagyságú üzletecske ajtaján, s a főnök és segédei máris ugranak, lesik a tekintetét, szavát, kívánságát, hiszen itt minden fény és ragyogás érette van, neki, a magasságos vevőnek muzsikál.

Szinte kótyagosan állt, ki tudja, meddig, míg végre felocsúdott. Gondolta, megkérdezi aput, most aztán jobbra-e vagy balra, de hiába kereste őt a szemével. Először azt hitte, csak a káprázat, a fény miatt nem látja, vagy eltakarják előle a nézelődők, de pillanatok alatt bizonyossá vált előtte: elveszítették egymást.

„Hüha! Most mi lesz? - villant belé hirtelen. - Mi történt? Hol történt? Hogyan történhetett?”

Az imént a fegyvermívesek sikátorában még együtt nézegették azt a gyöngyházzal berakott kakasos pisztolyt. Aztán ő előreindult, apu mintha szólt volna valamit, de őt akkor már elkapta a ragyogás, és most tessék...

„Visszamegyek, megnézem” - gondolta.

Sietve tette meg a sarokig azt a néhány lépést, majd visszahőkölt. Fegyvermíveseknek nyoma sem volt. A rézmívesek sikátora kanyargott előtte.

„Talán a másik irányban...”

Ismét néhány lépés - csalódás. Egyik sarok olyan, mint a másik, s ezek a sikátorok is kísértetiesen egyformák.

„Melyikből is jöttem ki?”

Képtelen volt rájönni, pedig világéletében jó volt a tájékozódóképessége. De itt, a bazársorok útvesztőjében egyszer csak cserbenhagyta.

S a hetedik osztályos Kanóc ott állt a hétmillió lakosú világváros legkiismerhetetlenebb részének kellős közepén.

---

¹ *Piláf* - rizses ürühús, kedvelt keleti étel

Egyedül, magára utalva.

Gyengébb idegzetű, begyulladásabb alakok talán sírva fakadnának, Kanócot viszont a vész-helyzetekben valami hideg, józan nyugalom szállta meg. Így volt ez tavaly nyáron is, amikor Levranka szigetén cápára vadászott Mirellával, a dalmát halászlánnyal, s így, amikor fondorlatos csellel szelídítette meg Ordítós Győző urat, az utca és Bokszt, a tér rémét odahaza, Újpalotán.

Most is kénytelen lesz egyedül cselekedni, elvégre másra nem számíthat. Még az a szerencse, hogy apu is nyugodt természetű férfiember, ő sem esik pánikba. Anyu már biztos, hogy a kezét tördelné, emlegetné az ég összes aprószejtjét, mindenekelőtt pedig őt, Kanócot, aki minderről tehet, pedig ezúttal semmiről sem tehet. Így adódott, és kész.

A biztonság kedvéért megtapogatta oldalán vászontarisznyáját. Megvolt. Kinyitotta. Benne pénztárcája némi török lírával, meg pár dollár is lapul benne, ezenkívül néhány itteni buszjegy meg egy isztambuli várostérkép. Igaz, a szótárt otthon hagyta, kénytelen lesz tehát a fejére hagyatkozni.

Észre sem vette, hogy míg oldaltáskájában kotorászott, egy fiatalember állt meg mellette. Arra figyelt csak fel, hogy megszólítják. Magyarul.

- Akarni olcsó arany vásárolni? Tudni neked ajánlani egy jó bolt.

Ránézett a bajszosra. Amaz bizalomgerjesztően mosolygott. A törökök itt a bazárban gyakran mosolyognak. Úgy látszik, az üzlethez tartozik. És többen megtanultak valamelyest magyarul is, az idelátogató magyar turisták kedvéért. Ezek aztán tolmácsolnak, közvetítenek, vevőt fognak a többi kereskedőnek is.

No de neki, Kanócnak semmi szüksége tolmácsra. Tud ő is annyit törökül, mint amaz magyarul.

- Tesekkür ederim - feleli, ami annyit jelent, köszönöm szépen.

- Te beszélni török?

- Türkce az biliyorum - mondja, amiből nyilvánvaló, hogy kicsit tud, s kapásból megtetézi válaszat egy ékes elköszönéssel: - Allaha ismarladik! - S ezzel tovalejti. Díszkíséretre semmi szüksége, aranyat pedig igazán nem akar venni.

A bajszos török pedig csodálkozva bámul utána. Lám, a „kücsük madzsar” beszél törökül. Vajon hol tanulhatta?

Kanóc még Pesten ismerkedett meg a próféta igazhitű fiainak nyelvével, s voltaképpen ennek köszönhetette ezt az isztambuli utazást is. Mondhatni, fogadáson nyerte.

Egy novemberi délutánon történt. Pontosabban amikor a töridolgozatra kapott hármását íratta alá apuval.

- Hm... ez meg micsoda? - nézett rá apu látszólag nyugodtan, de tekintetében felfedezte azt a kicsit bánatos szemrehányást, amitől jobban tartott, mint anyu meg a nagy sopánkodásától.

- Hármás... - nyelt nagyot, s kiszáradt a szájpadrása.

- Látom. De miért hármás?

- Tudod, apu, kicsit összekevertem a dolgokat, aztán... - kezdett volna magyarázkodni, de apu vizsgálódó szeme beléfojtotta a kifogásokat. Erre férfias őszinteséggel kibökte: - Az az igazság, hogy ez a rész nem érdekelt.

- És ha érdekelt volna?

- Akkor jobban átnézem... megtanulom... tudod, hogy bioszból meg föciből soha semmi gáz. Meg oroszból sem, meg matekból sem, meg...

- Szóval csak azt tanulod, ami érdekel?

- Azt... leginkább... de azt nagyon... a többi is tanulom, de nem annyira...

- Pedig tudnád. Fejed van hozzá. Csak a szorgalmad hiányzik. Én meg arra volnék kíváncsi. Sokszor már azt hiszem, nincs is benned.

- De apu! Hogy mondhatasz ilyet?! Hidd el, tudok én szorgalmas is lenni.

- Hinném, ha látnám... ha bizonyítanád valamivel.

Így utólag már igazán nem tudni, hogyan jutott eszébe az a marhaság, de eszébe jutott, s azon frissiben a nyelvére is:

- Te apu! Ha akarnám, én... én még akár törökül is meg tudnék tanulni!

- Te?

- Én!

Akkor apu egész mélyen a szeme közé nézett, s csak ennyit mondott:

- Hiszem, ha látom. S nem is vagyok maximalista. Megelégszem háromszáz török szóval is. Ha vállalod.

- Vállalom - felelte hirtelen, s még azt is hozzátette: - Egy hónap alatt.

- Arra befizetek - mondta erre apu. - De ha állod a szavad, és ráadásul hozol két ötöst is történelemből, akkor... akkor... nos, akkor én... elviszlek Isztambulba.

Lehet, hogy apu nem bízott benne, lehet, hogy neki is csak úgy kiszaladt a száján, de ezt mondta. Aztán, még mielőtt meggondolhatta volna a dolgot, máris nyújtotta feléje a kezét.

- Kezet rá!

S kezét fogtak.

Ez még november derekán volt. Rákapcsolt. A szavakat apu jelölte ki egy útikönyvből.

Karácsony előttre tudta a háromszáz szót, és addig kapálódzott a töriórákon, amíg összeszedett nem két - de három ötöst.

Most január vége, s ők egy társasutazással itt vannak. Igaz, csak ötnapos út, repülővel, beleesik egy szombat meg egy vasárnap, de akkor is... Most, amikor Boglyas, Tohonya, Móni meg a többiek a suliban izzadnak, ő itt csatangol az isztambuli bazárban. Amiből nyilvánvaló, hogy apu a legrendesebb apa, meg az is, hogy érdemes szorgalmasan hajtani. S nem is kapott sérvet belé. Ráadásul milyen jó, hogy tud valamennyit törökül.

Például alkudni is. Aki itt nem alkuszik, az nem is vevő. Azt hülyének nézik. És felinél többet nem szabad ígérni semmiért sem.

Apu erre is kiokosította. Külkereskedő. Csudára ért az üzlethez. Üzletkötőként becsavarogta a fél világot. Csak ő nagyban csinálja. S nem a saját zsebére, hanem az országéra.

Ő viszont a saját zsebpénzére akart itt ma alkudni. Amikor az ajándékokat megveszi.

Miért is ne venné meg?

No várjunk csak... hogyan is legyen?

Amikor idejöttek, apu valami olyasmit rebegett, hogy maradnak este hatig. Amikor itt, a kis minaretben a müezzín elmondja az esti imát, azt még megnézik, azután indulnak csak haza.

És ha ehhez tartaná magát?... Hátha apu is tartja. S akkor ott találkoznának. A müezzinnél.

Ha viszont mégsem találkoznak, fölül egy buszra, hazamegy a szállodába. Hétkor van a vacsora, apu addig egész biztos, hogy nem kezdi el kerestetni. Nem kisbaba ő, hogy elveszen. Különben is apu az önállóság híve. Negyedik osztályos korában, amikor egy közlekedési térkép segítségével egyedül akarta felfedezni Budapest összes villamos- és buszvonatát, apu háromszor követte őt, mintha detektív lenne, utána megbízott benne. Most is megbízik.

Megnyugodva fűjt egyet, megrántotta tarisznyája szíját, s elindult a bőrdíszművesek utcájában. Nézelődött. Ajándékot kell vennie először is anyunak, aztán Áginak, a nővérének, nagyinak, az osztálytársak közül pedig mindenekelőtt Móninak, akit nem cserélne el a Topkapi Szeráj összes egykori háremhölgyéért, aztán Boglyasnak meg Tohonyának, akik legjobb barátai, padtársának, Kefének, s az egész osztálynak is illenék valamit lerakni az asztalra, legalább némi török csemegét, hogy mindenki megköstölhassa, Pamacsnak, az oszifőnek is kéne valami rendes isztambuli képeslap a Kék Mecsetről vagy másról, szóval kevés is lesz bevásárlásra az a három óra.

Gondjait és aggályait elfűjták a tervei. Ment, nézegette az árukat, és alkudozott.

Közben észre sem vette, hogy egy középtermetű, erős testalkatú férfi árnyékként szegődött a nyomába. Mintha csak fölbérelték volna, hogy kövesse a fiút.

Kanóc nem nézett hátra. Ment a maga útján. Élvezte, hogy meg tudja kérdezni: Fia ti nekadar? - vagyis hogy mennyibe kerül. Megértette, ha azt mondták, hogy besyüzelli, vagyis ötszáz-ötven, tudott válaszolni, hogy cok pahali - nagyon drága -, s azt sem kellett leírnia, hogy ő ikiyüz yetmisbest, vagyis kétszázhetvenöt lírát ígér érte.

A kereskedők élvezettel alkudoztak a kis „madzsarral”, akinek nem kellett papírra leírni az árakat, s aki konokul és kitaróan ismételte az általa kínált összeget, elment, és ismét visszajött, mint a gyakorlott alkuszok, s akin látszott, hogy ő is élvezi ezt az igazi életjátékot, mely lehet, hogy neki csupán szórakozás, de nekik, eladóknak sokkal több: megélhetés.

Kanóc már majdnem mindent megvett, s éppen az öreg bazárban alkudozott egy Boglyasnak szánt kalamárisra meg díszes tintatartóra, amikor megpillantotta a cipőtisztító gyereket.

Voltaképpen nem lett volna feltűnő, hiszen Isztambul tele van cipőtisztító fiúkkal. Ez a fiú, aki Kanócot figyelte, más volt, mint a többi. Fiatalabb. Alig hatéves lehetett. Kefével és cipőtisztító ronggyal ténfergett a bazársoron, ahol nem tartott attól, hogy a nagyobbak elkergetik a „hívatlan konkurenciát”, s könyörgő szemmel bővölte azt, akiről úgy remélte, nem löki oldalba, ha a cipőjére hajlik.

Kanócot is kinézte magának. S amikor a fiú kifizette a kalamárist, s tovább akart indulni, hangos „buyurun” - kérem - kiáltással megállította, gyorsan lehajolt, s nekiesett a fiú cipőkefét nem igénylő, hasítottbőr sportcipőjének.

„Hagyd csak” - akarta neki mondani, de látta a vékony, poros kis ujjakat, a reszkető buzgalmat, s nem volt szíve arrébb küldeni. A kis kezek sokáig serénykedtek, matattak a lábfején. Ő pedig egyre kényelmetlenebbül érezte magát. Igaz, hogy otthon a nagy szokta a cipőjét tisztítani, mert nem tartja elég jónak, ahogy Kanóc csinálná, de az egészen más. A nagy kényelmesen leül a sámlira, akkurátusan nekifog. Itt viszont ő áll 171 centijének teljes magasságával, az a csöppség, az az alig egyméteres vézna emberke pedig ott térdel előtte, s

alázatos buzgalommal igyekszik, hogy mindenképpen elnyerje munkaadója megelégedését s az ezzel járó fizetséget.

„Akkora, mint egy nagycsoportos óvoda... vagy mint egy elsős...” - kavargott Kanócban, s alig várta már, hogy a kicsi elengedje a cipőjét. Végül a fiúcska fölállt, alázatosan föltekintett rá, s eléje tartotta szurtos kis tenyerét.

Ez volt az a pillanat, amikor Kanóc nem fitogtatta a nyelvtudását, nem kérdezte: „mennyit kérsz”, s eszébe sem jutott, hogy alkudjon. Elővett egy ötvenlírát - általában annyi a taksa -, s odaadta a kicsinek.

Az arcocskán felvillanó mosoly, kis boldogságszíkra, egy halkán elrebegett „tesekkür ederim”, s máris továtűnt arra, az Arany utcából áradó ragyogás felé, ahol talán neki is jut még ma egy-két irgalmas cipő, amelyhez lehajolhat.

„Mire kell neki? - nézett utána Kanóc. - Kenyérre, illetve piláfra?... Magától jön, vagy az édesanyja küldi... és miért ezt a kicsit?”

Órájára nézett. Fél hat volt. Elindult, hogy megkeresse azt a helyet, ahol a müezzín imára szólítja a hívőket.

A férfi, aki eddig követte, most is ott volt a nyomában. Nagyon vigyázott, nehogy szem elől tévéssze őt.

A bútorosok és a szőnyegesek utcájának kereszteződésénél kis csarnokká szélesedett a bazár. Alig emeletnyi magasban szószékféle, körben lent, a falak mellett lábmosó medencék. Ezek megtalálhatók minden dzsáminál. A mohamedán ima előtt lábat mos. Jöttek az árusok - mind férfiak -, nekiálltak, hogy elvégezzék az előírt tisztálkodást, s úgy várják a müezzint. Kanóc tekergette a fejét, nézgelődött. Hátha apu idejön. Ide kell jönnie. Eredetileg erről volt szó. S hátha ő is megsejti, hogy itt találkozhatnak. Hiába nézgelődik, a keresett sehol.

Azután amikor jön a müezzín, s elindul a lépcsőn felfelé, az egyik sarokoszlop mögül előlép az a férfi, aki eddig követte, odamegy mögéje, és a vállára teszi a kezét.

- Szervusz, fiam. Te itt?

Már az érintés is ismerős volt. Nyugalmat, biztonságot árasztó. Megfordult, s hasonló nyugalmat erőltetve magára, csak ennyit felelt:

- Szervusz, apu. Te is itt?

- Persze, hogy itt. Hallod, fiam, azért egész jól idetaláltál...

- Igyekszik az ember...

S egymásra mosolyognak.

A Galata híd a régi, bizánci eredetű óvárost köti össze az Aranyszarv-öböl túlsó partján levő újabb városnegyedekkel. Nem ível büszkén, magasán, mert a mély iszap miatt nem lehetett itt hidat alapozni. Pontonhíd² ma is, mint a régi századokban, csupán újabb, korszerűbb. Éjjelente félrehúzzák középső tagjait, hogy a Boszporusz felől érkező tengeri hajók befuthassanak az öbölbe.

---

² Pontonhíd - úszóhíd, amit úszóművek (pontonok) tartanak a víz felszínén

Bealkonyodott. A karcsú minareteket elnyelte a szürkület, s kigyulladtak Isztambul fényei. Az Aranyszarv bejáratánál hajók tutultak, égtek a kikötői lámpák, s az emeletes hídon dübörgött a forgalom. Fent autóbuszok, autók rengették az acélvázaz pontonokat, a gyalogjárón tömeg hullámozott az óvárosi forgalom centrumába, az Eminönü térre vagy át a Karaköyre. Odalent, a híd alsó szintjén, alig néhány lábnyira a víz fölött, ahol az olaj és halszagú tengervíz párolgása keveredik az idetelepült halvendéglőkből kiáradó ételek illatával, a sétálójárdán zajlott a mindennapi élet. Földre terített ponyván poros magnókazettákat árult egy férfi; fésűt, borotvapengét, bazárárut egy másik, gyümölcsöt egy harmadik, édességet egy negyedik, s ki győzné mind felsorolni! A villanyfényben, a korlátnak támaszkodva még ott ácsorogtak a horgászok, nyél nélküli horgászsinórkjuk végét az ujjukra tekerték, mellettük üvegekben, kannákban alig ujjnyi hosszú, ezüstsínű halak tátogták sanyarú végüket, a híd és a part szegletében ott horgonyozták a halászok csónakjai, kínálgatva portékájukat. Ezüstsínű kis halak, nagyobbak, tányér alakúak, bajszosak, tintahalak, homárok, garnélarákok.

Apa és fia ott ültek az egyik partközeli halvendéglőben a híd alatt, az ablak mellett, s míg várták a vacsorát, nézelődtek. Végül is a szállodai közös vacsora helyett itt kötöttek ki. Igaz, külön költség, de maradandó élmény. S Kanóc imádja a gyomrát. Garnélarákot különben sem evett még, olyan lepény alakú halat sem, noha nagyon is vállalkozó kedvű, megkóstolna mindent a roston sült medvetalptól a pácolt kengurufarkon keresztül a babéros herculesmártásban főtt elefántormányig. Orra vitorlaként hajlik máris a konyha irányába, szeme a híd forgatagát s a hajók fényeit figyeli, miközben vele szemben megnyugtató biztonságot árasztva ott ül apu. Hangja szinte melegít:

- No, fiam, bevásároltál?

- Hajaj! Mindenkinek. Csak Pamacsnak - bocs! -, az oszifőnek nem vettem még képeslapot.

- Alkudtál-e?

- Tyű! Ha láttad volna! Állati formában voltam! Felét ígértem mindenkinek, aztán közeledtünk egymáshoz. De inkább csak ők. Lefelé. Oda meg vissza voltak attól, hogy törökül alkudtam.

- Biztos, hogy élveztem volna - mondja apu, s titokban, inkább csak befelé elmosolyodik. - Örülök, hogy hasznát vetted a tudományodnak.

- Érdekes, apu, ha meggondolom, hogy harmadik éve tanulok oroszul, és tudom a sulit meg a gyárat meg mindenfélét, de alkudni biztos, hogy nem tudtam volna.

- Ja, fiam, ha az ember keveset tud, akkor legalább azt tudja, ami a legjobban szükséges.

- Te mondtad meg, miket tanuljak...

Az apa ismét elmosolyodik, s az jár a fejében, úgy látszik, nemhiába utaztak Isztambulba. Kíváncsian kérdi:

- Mégis, fiam, mit tapasztaltál a bazárban?

- Hogy mit? - A fiú gondolkozik. - Talán leginkább azt, mennyi mindenféléből élnek itt az emberek.

- Muszáj nekik életművészeknek lenni, ha meg akarnak élni.

- Életművészek?

- Annak. Aki megragad minden lehetőséget, ami csak adódik.

- Például a cipőpucolást...

- Ez meg honnan jutott az eszedbe?

- Semmi, apu... csak volt ott egy kis srác, egy egész kis srác, aki nekiesett a cipőmnek... hagytam, úgy nézett rám... Mondd, apu, nem rettenetes, hogy egy hatéves kis srácnak már...

- Rettenetes. És mégis: tudod te, a világban hány, de hány helyen dolgoznak már az egész kicsik is?

- Nem szabadna hagyni.

- Igazad van. De van ennél rosszabb is.

- Mi az?

- Amikor nem dolgozhatnak... az tudod, mit jelent?

- Sejttem...

A pincér ekkor hozta a vacsorát. A sült hal illata Kanóc orrába fészkelte magát, nyála is kicsordult, s némi röstelkedéssel ugyan, de annál éhesebben kezdett el enni. Apja is nekilátott, s a világ gondjait félretéve, csupán az evőeszközök muzsikáltak közöttük egybecsengő harmóniákat.

Egy idő múltán, az éhség csillapodtával apu egyszer csak megszólalt:

- Csak azt tudnám, hogy te milyen életművész leszel majd!

- Én? - állt meg Kanóc kezében a villa. - Életművész? Nálunk? Odahaza?

- Odahaza. Bár ami azt illeti, van némi igazad: élni mindenki megélhet. Csak az a kérdés; hogyan? Így-e, étteremben ücsörögve, vagy mondjuk állandóan üzemi kosztón, egy munkásszállón élve? Gondoltál-e már ilyesmikre?

- Nem én, apu.

- Lassan eljön az ideje. Jövőre nyolcadikos leszel.

- Már a beiratkozás után. Júniusban. Még öt hónap.

- Alig öt hónap...

Kanócba ekkor hirtelen belesajdult valami. Valami, ami eddig nem volt, vagy csak úgy lebegett valahol fenn, a fellegek fölötti napfényes békességben, aztán jön, lecsap, és attól kezdve van.

Ott, a Galata híd alatt, az étteremben legyintette meg őt a nagy kérdés, amely egyszer csak betoppan minden ember életébe, s könyörtelenül nekiszegezi dárdáját: „Mire viszed egyedül? A saját erődből?” S csak azután következik a még súlyosabb vallatás: „És mit tettél már érte?”

Csendesen, elgondolkozva fejezte be a vacsorát, s letette az evőeszközt. Rákönyökölt az asztalra, állát megtámasztotta két tenyerével, szemét apjára függesztette, úgy kérdezte tőle:

- Te mit gondolsz, apa?

- Én? Hm... Én azt gondolom, hogy eleget utazgattam már a világban, ideje volna egy kicsit többet odahaza lenni...

- Ott akarod hagyni a külkert?

- Csak az üzletkötői állást. Tudod, fiam, éppen mielőtt eljöttünk volna hazulról, akkor szóltak a vállalatnál, hogy rám bíznák a főosztály vezetését. - Pár nap gondolkozási időt kértem. Te hogyan döntenél a helyemben?

- Nem tudom, apu. Utazni jó.

- Meg néha fárasztó is. Húsz éve csinálom. És tudom, hogy otthon lenni még jobb. S néha szükséges is... főleg, ha szükség van az emberre odahaza is...

S olyan szeretettel nézett Kanócra, hogy benne hirtelen minden megvilágosodott.

- Apu, te énmiattam...

- Is, fiam... is... Gondoltam, nem árt, ha olykor nem kell heteket várnod, amíg megkérdezhetsz valamit tőlem... meg aztán amit jártam-keltem a világban, hogy annak, amit láttam, tapasztaltam, már sokan hasznát vehetik... Tudod, fiam, kicsit úgy vagyunk mi is, mint az itteni bazárosok, csak hogy nekünk egy egész országért kell életművésznek lennünk... Bár az embereknek erről többnyire sejtelmük sincs. Csak annak, aki a saját vállán érzi... no de mindegy... ilyen az ember. Én meg döntöttem. Vállalom és maradok... hátha még neked is jó lesz.

S kicsit elérzékenyülve megsimogatta fia fejét.

Kanócon végigfutott a simogatás melege.

Nézte az apját, aki kissé már deresedik, s elől a haja is ritkul, mégsem cserélné el senki másra.

A nagy nézésben észre sem vette, hogy a pincér eléje rakta a garnélarákokat. S azt sem, hogy mellettük a kikötőbe befutott a túlpartról, az ázsiai Üsküdarból érkező komphajó.

MÁSODIK FEJEZET

*A névnapi buli - „Izgara köfte” és társai - A várva várt -
1 + 3 szál szegfű - Diavetítés mint csalétek - Tohonya könnyű áldozata*

Minden csoda három napig tart. Még az a szerencse, hogy a helyébe többnyire akadnak új csodák. Igaz, nem világrengetőek, mégis ezek teszik az élet savát-borsát.

Az osztály ugyan már elfeledte Kanóc irigyelt isztambuli utazását, a fiúban azonban tovább munkáltak az ott szerzett élmények, gondolatok.

Most éppen a konyhában. Vaskos szakácskönyvben keresgélt. Már a címe is ínycsiklandozó: *Nemzetközi konyha*. Egyik fejezetében török ételrecepteket írnak le.

Márpedig *ma, itt* török ételt kell készíteni. Igaz, még nem tudja, mit szólnak majd hozzá a vendégei, csupán nagy véleménye teljesen nyilvánvaló:

- Bolond vagy, te fiú! Könyvből kotyvasztasz, olyat, amit még nem is ettünk, s ráadásul egész hadsereget hívsz rá. És ha a fejedre borítják? Vagy ha megmérgezed őket? Aztán jöhetnek a mentők. De nem egy kocsival ám...

Nagyi már egy hete egyvégtében dohog, amióta kiderült, hogy Kanóc névnapi buliján nem az ő remekbe készült diós tortája, kókuszos labdacsa meg csokikrémes linzerje lesz a fő szám, hanem az a kotyvalék, amit az ünnepelt maga akar előállítani. Nagyi szerint arra legfeljebb három hete koplaltatott kóbor macskákat lehet vendégül hívni, de ha Kanóc ilyen makacs, ráadásul még az apja is hagyja, ő mossa kezeit.

A leendő vendégek természetesen mit sem sejtettek abból, ami rájuk vár. Még Móni meg Boglyas sem, csupán Kanóc padtársa, Kefe lett a titok részese és a végrehajtás tettestársa.

Andris magasra nyúlt, kissé görbe tartású, fekete fiú, becenevét rövid kefehájának köszönheti. Nem tartozik az észkombájnok közé, viszont van, amiben verhetetlen. Hétfőnként jobbnál jobb süteményeket hoz be tízóráira, amiket egész csekély segítség igénybevételével maga süt. Kanóc az első számú bizalmasa, főköstolója és dicsérője. Teljesen érthető tehát, ha Kefét is beavatta tervébe. Sőt! Megkérte rá, hogy jöjjön el segíteni, s legyen villámhárító nagyi dohogása ellen.

Jól számított. Amikor nagyanya nekiállt sütni, hogy mégis egyenek majd valamit azok a szerencsétlen vendégek, Kefe beállt mellé a krémet kikeverni. Olyan szakszerűen csinálta, hogy nagyi egészen ellágyultan nézte. Még meg is jegyezte:

- Lánynak is becsületére válnék!

Ezen aztán mindkét fiú röhögni kezdett. Elképzelték osztálytársnőiket - akiknek még egy lágy tojás megfőzése is megoldhatatlan keresztretjtvény volt - krémkeverés közben. Nagy szám lenne!

Nagyi fantáziája képtelen volt követni őket, de ő is elmosolyodott azon, milyen mulatságosat mondott, s a hangulat a konyhában legalábbis elviselhető lett. Ami már csak azért is csoda, mert itt nem is két, de három dudás dolgozott egy két és félszer két és feles lakótelepi konyhában.

A fiúk döntöttek. „Izgara köfte” lesz török salátával. Mennyivel izgalmasabb ez, mint a gyerekzsúrok megszokott szendvicsei. S akinek esetleg mégsem ízlik, az magára vessen. S vegye tudomásul, hogy nem zabálni jött, hanem köszönteni.

Nagyi bizalmatlanul nézte a fiúk mesterkedését.

Honnan is tudta volna, hogy Kanóc török ételei nem véletlenül kerültek az étlapra? S nem véletlenül szól majd az Isztambulból hozott kazettáról eredeti török zene, s nézegethetik majd a törökországi képeket, diákat.

Kanóc többnapos töprengéssel tervezte ki az egészet. Igaz, életében először hív meg osztálytársakat névnapos bulira, de akkor legalább legyen emlékeztető! Eredeti!

Apu élénken helyeselt. Anyu viszont bejelentette, hogy sajnos abban az időpontban ő itthon sem lesz, mert éppen Csehszlovákiába utazik, az éves idegenforgalmi tervet egyeztetni az ottani partnerekkel, Ági nővére utóvizsgázik az egyetemen, nagyi álláspontja viszont ismeretes.

A szervezés, előkészítés így tehát hősünk vállát nyomta.

Sebaj! Így az igazi! Így lesz igazán házigazda. No persze, azért apu is megígérte: mire kell, ő is hazaér.

A konyha lassacskán illatozni kezdett. A sütő diós-vaníliás párafelhőket lehelt, ezek összekeveredtek a petrezselyem meg a kakukkfű illatával, majd az egészet elnyomta a reszelt hagyma könnyeztető szúrósága.

Igaz, hogy végül is a fiúk nagyit kérték meg, vágja egész apróra a petrezselymet, mert olyan kicsire más úgysem tudja, s ezzel nagyi is megnyerett a törökös ételnek. Bár még mindig kissé gyanakodva szaglászta az ízesítőkkal összekevert vagdalthús-masszát, de már megenyhültebben mondta:

- Talán nem fogtok belehalni...

- Főleg ha te sütöd ki - hízelgett Kanóc. - Nekem úgyis itt lesznek a vendégek, meg aztán félek, hogy odaégetném. Kis lepénykékben kell olajon...

- Olajon? Nem zsírban?

- De nagyi! A törökök nem esznek disznóhúst. Így zsírt sem. Azért ugye kisütöd? - törleszkedik macskaformán a fiú.

- Ki. De nem szívesen...

- Persze, csak ha már itt vannak... A salátát is akkor kell sózni, citromozni, különben összelejttyed.

- Mintha én nem tudnám! - csattan fel erre nagyi, s átveszi a parancsnokságot. - De most már sipirc a konyhából, mosdás, és öltözz át, rögtön jönnek a vendégek! Az áldozataid... a szegények...

- Oké, nagyi, robogok! - harsogja, s int szemével Kefének, kövesse őt.

Amikor az előszobaajtón felhangzott az első csöngetés, az ünnepelt megnyomta a kis Grundig magnó gombját, s felcsendült a török muzsika.

Boglyas és Tohonya érkezett elsőnek. Az iskolarádió kazalfejű főmunkatársa menten felkapta a fejét.

- Azanyját! Eredeti török?

- Nem is hottentotta!

- Majd kölcsönadod a kazettát a sulirádiónak. S a török úti beszámolóval is adós vagy még.

- Nyugi, nem szaladok el. Csak tudod, hogy félév előtt nagy volt a hajtás.

- Tudom.

- Na, akkor befelé, mert a Távfűtő Művek megint takarékosági napot tart!

Beléptek, s ekkor az a melák Tohonya úgy megszorította az ünnepest kezét, hogy az szinte felszisszent. Pedig még hátravolt a hátdöngetés is, mielőtt megkapta volna az ajándéknak hozott rágógumicsomagot. Boglyas persze könyvet hozott. Szerencsére olyat, ami még nincs meg Kanócnak.

A buli színhelye főleg a hall. Nem nagy, de a vendégek elférnek az étkezősarokban. Innen nyílik Kanóc szobája, ott a magnó meg minden hóbelevanca, másik oldalt pedig szétnyitható harmonikaajtó nyílik a nagyszobába, ami ugyan anyuéké, de egyben családi társalgó és tévészoja is.

Az ebédlőasztal még nincs megterítve. Mindenféle török prospektusok, isztambuli fényképek vannak rajta, nézelődjön a jó nép.

Alig ültek le, újabb csöngetés. Pontosabban: két kis csöngetés egymás után.

Kanóc nagyot dobbanó szívvel ugrott. Lehet, hogy arca is nekipirult az izgalomtól, de senki sem vette észre. Igaz, csak ő tudta bizonyossággal: ez a Móni csöngetése. Móni, akit az ősszel jószíval az öngyilkosságtól mentett meg, amikor rendbe hozta zűrös családi dolgait, s akivel nemcsak a közös titkok fűzik össze, hanem valami más is. Szeretet? Kölcsönös vonzalom? Vagy talán ilyen volna az a sokat emlegetett szerelem? Nehéz pontosan megállapítani, viszont tény, hogy minden vendége közül Mónit várja a legjobban. Érte törte annyit a fejét, neki szeretne ma imponálni, arra a legkíváncsibb, ő mit szól majd a dolgokhoz.

Miközben megy ajtót nyitni, belé villan, hogy kint az előszobában, a jókívánságok és ajándék mellett Móni hátha ad neki egy baráti puszit is a névnapra való tekintettel leginkább, vagy ha mégsem, hátha ő köszönheti meg puszival az ajándékot.

Gondosan becsukja maga mögött a hallajtót, odalép a bejárati ajtóhoz, s határozott mozdulattal sarkig tárja.

S igen, az ajtó előtt ott van Móni. Barna szeme ragyog, barna haja ünnepien koronázza arcát, érdekes zöld télikabát van rajta, oldalán barna kistáskája, másik kezében ajándécsomagcska. Mielőtt belépne, nyújtja előre az ajándékot, s csilingel a hangja:

- Szervusz, Kanóc!

Most kéne gyengéden félretolni a kezét, átkarolni, puszit adni arra a kipirult arcára, s azt mondani: „Kösz, hogy eljöttél. Nagyon vártalak.”

Ki tudja, a gondolatot hátha tett is követte volna, ha Móni mögött harsány, bégetéshez hasonló hangján nem szirénázik ott Menyus Márta:

- Mi az, Kanóc, engem észre sem veszel?

Észrevette. S azon nyomban elmúlt a képzelgés. Még hogy Menyus előtt mutassa ki Móni iránti érzelmeit! Másnap már nemcsak az egész osztály harsogna, de még az iskolafolyosó is, arról, mi történt és hogyan. Menyus mindent akar tudni, s ha megtud valamit, amit terjesztésre érdemesnek tart, rosszabb, mint a tévé- meg a rádióhíradó, mert azokat legalább ki lehet kapcsolni, de Menyus Mártit?!

Voltaképpen Kanóc el sem hívta volna, de Menyus az ősszel meghívta őt születésnapjára. Illett visszahívni, különben hallgathatna.

De miért kellett ezeknek egyszerre érkezniük?

Ja persze, egy házban laknak. Gondolhatta volna.

Na mindegy, talán majd máskor.

S tessékeli be a lányokat. Hangos örvendezés odabent, kint újabb érkező.

Varga Mari, a rendesség két lábon járó szobra. Osztálytanácstitkár, vöröskeresztes, fő úttörő, a társadalmi munkák sokszorosán kitüntetett bajnoka meg minden. Kicsit köpcös, szőkésbarna, szögletes mozgású, erős, folyton mozgósító hangú.

Kezet ráz Kanóccal, s adja az ajándékot.

- Börzsönyi turistatérkép. Meg útikalauz - mondja hangsúlyosan, s ebből Kanóc rögtön tudja, hogy Varga Mari máris a nyári háromnapos osztálykirándulásra gondol, pedig még javában tart a tél, bokaig érő hó borítja a világot, s lehet, hogy éjjel megint hullik hozzá.

Kanóc Marit is betessékeli a hallba, ahonnan már az egyre emelkedő zajszint jelzi, szaporodik a társaság.

Nem tud utánamenni, mert megint érkezik valaki. Pircsi, a Szexbomba áll az ajtóban. Arany-szőke hajú, kék szemű, telt cseresznyeajakkal, s oly csábosan tudja fixírozni szegény hímnemű halandókat, hogy még a foguk is összekoccan tőle. Alig akad fiú az osztályban, aki ne próbálta volna csapni neki a szelet, de ő csak nevetett rajtuk.

- Nőj meg először, kis dedós! - hűtötte le gúnyos mosollyal az érte berzenkedőket, s kíméletlenül tudtukra adta, hogy nála legfeljebb a gimnazisták számítanak. Az ő társaságukat keresi, színjászó az egyik művelődési otthonban, ahol a nagyok már „igazi nőnek” tekintik. Nőnek, aki hódít, és aki kegyeket osztogat.

Igazából Kanóc őt sem hívta volna, de a lány meghallotta, hogy lesz ez a névnap buli, s egyik tízpercben kerek pereg megkérdezte:

- Mi az, Kanóc, engem meg sem hívsz? - Majd sokatmondó, színpadon próbált csábos tekintettel hozzátette: - Csak nem félsz tőlem?

Kanóc erre rettentő zavarba jött, de igyekezett titkolni, meg aztán mit is felelhet ilyenkor a provokált férfiember?

Csakis azt, hogy:

- Félni? Én? Tőled? Ugyan miért? És ha akarsz, gyere csak... - S udvariasságból még hozzátette: - Ha jössz, szeretettel várlak.

- Biztos? - kérdezte ekkor ingerkedve a Szexbomba, de erre már nem kellett a fiúnak válaszolnia, mert szerencsére becsöngettek.

Kanóc azóta többször is töprengett rajta, miért hívatta meg magát Pircsi, hiszen ő sohasem próbált udvarolni neki. Nem kerülgette, nem környékezte, egyszerűen csak tudomásul vette, hogy van, s hogy olyan, amilyen. Mi a csudát akarhat tőle?

S lám, most itt van. Szőkén, szépségesen, hófehér irhabundában, s a haját alighanem befújta, mert messziről is érezni valami kicsit édeskés, kicsit virágra, kicsit narancsra emlékeztető, érdekes illatot. Határozottan vonzó illatot.

- Hát eljöttem... - mondja a lány - és ha nem haragszol, én nem könyvet vagy csokit hoztam. Az szerintem olyan kisfiús... vagy baj, hogy virágot hoztam?

S azzal átad a fiúnak egy majdnem pirosba hajló, sötét rózsaszín szegfűt.

Kanóc zavartan forgatja. Nem tudja, mit válaszoljon, s azt sem tudja, mit csináljon a virággal. Ha beviszi, akkor meglátja Móni, és hiába, nem tehet róla, hogy Pircsi virágot hozott, meg arról sem, hogy úgy alakult, hogy meg kellett hívnia, Móninak biztos nem esik majd jól. A szegfűt kint hagyni sértés. A hozott virágot a terített asztalra szokták tenni, vázába... de mi a fenének hozott neki Pircsi virágot? És egyáltalában... miért kellett neki eljönnie?

Ez őről a fejében, miközben udvariasan mondja:

- Kösz a virágot... - de érzi, nagyon melege lesz majd, amikor Pircsit maga előtt tessékelve, kezében a szegfűvel megjelenik a srácok előtt.

Szerencséje van. Amint nyitja Pircsi előtt az ajtót, máris újabb csöngetés. Kapeller érkezik. Kapeller, az osztály esze, aki mindent jobban tud, s akit sokáig nehéz volt elviselni, de újabban már kezd odafigyelni a többiekre. Kanócra különösen. S az egykori ellenfelek olykor egész jól eldumálnak már. Főleg mióta együtt járnak BASIC-szakkörre.

Kapeller Dini először jár náluk. Szemügyre veszi az előszobát, ahol a fogason már alig van hely kabátjának, s udvariasan kérdi:

- Csak nem késtem?

- Ugyan! Mostanra jöttünk össze - feleli Kanóc, s arra gondol, hogy Dini jobbkor nem is jöhetett volna. Ráadásul könyvet is hozott, meg három szál szegfűt. Fehéreket.

Kanóc fellélegzett. Gyorsan beletette Pircsi szegfűjét a Kapeller csokrába, hogy úgy látszék, mintha egy vendég hozta volna az egészet.

Dini észrevette, de nem szólt, nem kérdezett. Kapellernek ugyanis volt modora, s diplomatikus ember volt. Nem tudta, miért e rejtegetés - mert hogy rejtegetés, az nyilvánvaló -, de ez nem is tartozik rá.

S a házigazda maga előtt tessékelve utolsó vendégét, végre beléphetett a többiek közé.

- Éljen az ünnepelt! - rikkantotta Boglyas, Tohonya pedig megtoldotta egy harsány „Dobjuk fel!” kiáltással.

- Kösz, srácok! Kösz! És kösz, hogy eljöttetek. Éreztétek jól magatokat nálunk - mondta, majd az asztal mellett állva, úgy ünnepélyesebb, elkezdte előre eltervelt rövidke szónoklatát: - Kedves vendégeim!

- Höhő, de ünnepélyes - szúrta oda Tohonya merő jó szándékból, de ez Kanócot igazán nem zavarta.

- Tudom, hogy ilyenkor társasjáték szokott lenni, meg ilyesmi, én azonban úgy gondoltam, eltölthetjük az időt jobban és hasznosabban is, éppen ezért ma itt minden meglepetés.

- Ki vele! Lássuk a medvét! - hallatszott ismét Tohonya, de akkorra Kanóc már kis üveg-tálcákat szedett elő a tálalószekrényből.

- Tessék! Egy kis török mogyoró... egy kis mandula... ez meg itt a pisztácia, hasonlít a mandulához, csak kisebb... ezt még Isztambulból hoztam... és ha nincs ellenetekre, úgy gondoltam, ez olyan törökös névnap lesz, magyaros meglepetésekkel.

- Srácok, ez már megint kisütött valamit! - bégetett mandulával a szájában Menyus Márta.

- Miért ne? Megszokhattuk tőle! - hízelt a Szexbomba, de bűvölő pillantásai ezúttal nem érték el Kanócot, mert mással volt elfoglalva.

Móni viszont azonnal észrevette, s menten belenyilallott: „Mit akarhat Pircsi Kanóctól? És egyáltalán... hogyan került ide? Eddig sosem voltak különösen jóban. Ajánlatos lesz nyitva tartanom a szememet!”

Az ünnepelt szerencsére nem látott be a leánylkek mélységeibe, s így nyugodtan folytatta:

- Úgy gondoltam, színes dián megmutatok nektek néhány képet arról, amit láttunk. Oltsátok el a villanyt, a szátokat sötétben is megtaláljátok.

Elkezdődött a vetítés. S Kanóc magyarázatával fűszerezve, sorra következtek a világhíres nevezetességek: a Kék Mecset, az Aja Szófia-székesegyház, a Topkapi Szeráj, a föld alatti ciszterna meg a többi.

Magyarázat, ámulat, közbekérdezés.

S Kanóc válaszain érződött, alaposan felkészült. Imponáló biztonsággal beszélt.

- Ezek voltak az épületek. Most jön egy másik széria. Az emberekről. Ezt már én fotóztam... Amíg fölteszem, Kefe, szólj a nagyinak, kezdheti sütni...

- Mit? - kíváncsiskodott Tohonya, de hiába, választ nem kapott.

Újabb képek következtek.

Előtte Kanóc ismét szólt:

- Jól figyeljétek meg őket!

- Csupa szem vagyunk - furulyázott Menyus.

S most jöttek azok a képek, amelyeket nem látni az idegenforgalmi prospektusokban.

Cipőtisztító fiúk... halárus az élelmiszerpiacon, mindenféle egzotikus halakkal, rákokkal, az eladó nem több tizennégy évesnél... öreg iránytaxi a budapestinél sokszorosan nagyobb forgalomban, ajtaján maguk korabeli srác hajol ki, kiáltozva fogja az utasokat... aranyművesbolt belülről... a tulaj mellett ott áll a pult mögött tizenkét éves fia... törökédesség-áru bolt belseje, a falon az óra tizenegyet mutat, az eladó mellett álmos kisfiú... háttérben a Kék Mecset, előtte turisták és két, képeslapokat áruló gyerek... és így tovább.

Legnagyobb sikere talán annak a halászfőúnak volt, aki teli csónakjáról árusított egy nagy tengerjáró hajó tövében. Meg annak, aki színes ételhalmok mögött tüsténkedett valami étkezében...

Felgyúlt a villany, véget ért a vetítés.

Udvarias taps. Majd egy kimért, ám annál jogosabb s főleg célirányos kérdés Kapellertől:

- Csak azt tudnám, mire akartál ezekkel a képekkel kilyukadni! Nekem ugyanis „valami bűzlik Dániában”.

- Majd megtudod - sejtelmeskedett Kanóc, s ezzel máris sikerült felcsigáznia a kíváncsiságot aziránt, ami még csak következik. Majd. Később. Egyelőre csupán a házigazda invitálása hallatszik: - Asztalhoz, srácok!

- Helyes - dörmögte Tohonya, s bekapta az előtte álló tálkából az utolsó szem mogyorót.

- Ki segít teríteni?

Nem tülekedtek. Csak Móni ugrott rögtön.

- Majd én.

Erre a Szexbomba is megmozdult.

- Meg én is - fuvolázta.

- Én is, ha nem győzitek - recsegte Varga Mari, Menyus viszont határozottan leszögezte:

- Úgy látszik, már így is elegen vagytok.

Kanóc lapostányérokat, salátástálcákat, kenyeresálat, evőeszközöket adott ki, s Kefével eltűnt pincérkedni a konyha irányában.

- Kezdek éhes lenni... - szimatolt a levegőbe Tohonya, mivel a nyitva hagyott ajtón a konyha felől kellemes illatok szivárogtak be a hallba.

Nem kellett sokáig várakozniuk. A két pincér megjelent. Kanóc egyik kezében gőzölgő húslepenyékkel teli tál, a másikban kenyereskosár. Kefe a régi királyi ételfogók módján szinte nem is jött, hanem vonult, kezében valami érdekes salátafélével fölpúpozott tál.

Odarakták a terített asztal közepére.

A többiek kíváncsian bámulták.

- Ez a menü - mondta a házigazda. - Izgara köfte és török saláta.

- Mi az a köfte? - érdeklődött Boglyas, mivel a szó megragadta érdeklődését.

Kanóc erre is szakszerűen válaszolt:

- Köftének nevezik a törökök a darált húsból készült ételeket, melyeket sokféle módon készítenek el. Ez is egy mód.

- És meg lehet enni ezt a micsodát? - gyanakodott Menyus. - Egyáltalában ettél te már ilyet?

Praktikus kérdés volt tagadhatatlanul.

- Odakint igen. Ízlett. Azért gondoltam, hogy szendvics helyett... Aztán Kefével nekiálltunk. A nagy is besegített...

- Föláldozom magam! - rikkantotta Tohonya, s belebökte villáját egy szeletbe, tányérjára rakta. Salátát is szedett.

A többiek várták, mi következik.

Tohonya levágott egy darabka húslepenyt, tört egy csipet kenyeret, majd lassan, óvatosan a szájába vette. Alighogy érezni kezdte az ízeket, óvatoskodó arc kifejezése kigömbölyödött, s máris szájába rakta a következő falatot. Közben teli szájjal csámcsogta:

- Ez egész jó! - s nyúlt a saláta után. - Ez is!

Erre aztán mindenki bátorságot kapott.

Kanóc és Kefe egymásra néztek.

A házigazdának nagy kő esett le a szívéről. Eddig minden elképzelései szerint sikerült. Remélhetőleg a folytatás is tervei szerint alakul.

Leült, s farkaséhesen nekiesett, hogy utolérje a többieket...

HARMADIK FEJEZET

*Itt valami készül - „Pénzt kéne csinálnunk!” - Móni fején találja a szöveget -
„Sziporkázzunk!” - Pircsi teljes mellszélességgel bedobja magát -
Vetélytársnők - A neve: FOGDAHOLÉRED!*

A jóllakottság tunya békessége lengedezett az ünneplők fölött. Menyus hátradőlt a székén, s nagyot szusszant, Boglyas átengedte magát az egzotikus zene élvezetének, Kapeller maradék almateáját szürcsölte, Kefe dagadozva zsebelte be Varga Mari dicséretét a remek kajáért, csupán Móni volt nyugtalan. Pircsit, a Szexbombát figyelte, aki úgy csüngött tekintetével az ünnepelten, mintha be akarná kapni nagyí tortája után, ráadásnak. Látszott rajta, hogy bővílni akarja. Kivált, hogy észrevette Móni rosszallását.

Pircsi, a színjátszópalánta - álmaiban a jövő nagy színésznője - szerepet játszott. A legérdekesebbet, legizgalmasabbat eddigi pályafutása alatt. Elhatározta, magába bolondítja az egyetlen fiút, akire eddig, úgy tetszik, nem volt hatással. Majd ő megperzseli egy kicsit Kanócot. Igaz, részéről ez csak játék, de egyben úgy érzi, próba is. Saját színészi tehetségének próbája. Nem mondta senkinek, nehogy gyerekes hülyeségnek minősítsék, amit a tehetsége bizonyításának szán. S így, hogy láthatólag Mónit is érdekli a fiú, még izgalmasabb a feladat. Érdemes rá időt és energiát szánni. Bár érzi, nem lesz könnyű. Kanóc nehéz eset. Nem ugrik. Hiába keresi tekintetét, nem néz rá vissza, egyáltalában senkire sem figyel, csak néz valahová elmélyedten. Mi az ördögöt akar?

Tohonya ekkor már sejtette, hogy pillanatokon belül történik valami. Akár fogadni mert volna rá. Nemcsak azért, mert Kanóc a barátja, s ismeri arcának rezdüléseit, hanem azért is, mert Tohonyában ott lapult az eljövendő nyomozó. S amióta csak beléptek, egyre gyanúsabb lett neki ez a nagy törökösdi.

„Kanóc készül valamire! - állapította meg magában. - De mire? Majd elválík!”

Az ünnepelt egyelőre nem szólt. Koncentrált. Amit most akar, az nem egyszerűen a saját elhatározásán múlik, mint legutóbb az emberszelidítés; ehhez a többiek egyetértése, akarata, munkája is szükséges. De vajon akarják-e? És hogyan vezesse rá őket, hogy megértsék? Támogassák...

Kis gombóc szaladgált a torkában fel s alá, s hol fojtogatta, hol meg csiklandozta. Kár, hogy apu nincs még idehaza. Az ő segítségével biztosabb volna a dolgában. Bár talán így az igazi... egyedül, saját erejéből.

Mély lélegzetet vett, mintha fejest ugrana, megköszöri a torkát, s megszólalt:

- Kedves vendégeim!

A sok mindennel elfoglalt kedves vendégek ekkor rá pillantottak.

- Hű, de ünnepélyes! - csúszott ki Varga Mariból a megjegyzés.

„Most ugrik a majom a vízbe” - gondolta Tohonya.

- Halljuk! - biztatott Boglyas.

Kanóc végighordozta tekintetét, s látva a kellő figyelmet, rákezdte:

- Srácok! Én az utóbbi időben nagyon sokat töprengtem, gondolkoztam, s úgy vélem, hogy most, amikor hogy úgy mondjam, együtt az osztály krémje, megbeszélhetnénk a dolgot.

- De mit? Nyögd már ki! - türelmetlenkedett Boglyas, s Tohonya kontrázott neki:

- Ne csigázz bennünket, ki vele!

Kanóc tudta, hogy kettejükre bizton számíthat. Meg Mónira is. De főleg a „nagy ötlet” vonzerejében bízott. Nem köntörfalazott tovább. Jöjjön az a bizonyos fejesugrás... Zutty! S kivágta:

- Srácok! Pénzt kéne csinálnunk!

A kijelentés rövid volt, de mellbevágó. Még a lélegzeteket is elvágta.

Még hogy pénzt?! Ők, hetedikesek?... Miért... s főleg *hogyan*?

Minden gyerekben előbb-utóbb megfordul ez a gondolat, játszik, ábrándozik véle, képzeleg, mi volna, ha... de így, határozottan kimondva, szinte jelszó gyanánt...

Az agyak csendesen örölni kezdtek, csak Menyus nem fogta fel a korszakalkotó kijelentést. Megint szellemeskedni akart:

- Hol az a pénzjegynyomda?

A várt röhögés helyett csupán egy rövid, tömör megjegyzés hallatszott Kapeller felől:

- Hülye!

Menyus erre sértődötten behúzta a nyakát, s elhatározta, ő már egy kukkot sem szól.

Kapeller viszont megállapította, hogy Kanóc kissé tévesen osztogatta „az osztály krémje” kitüntető jelzést. Legalábbis ami Menyust illeti. Még ha esetleg padtársát, Mangoldot, a madárfejűt számította volna a krémhez... Akár meg is hívhatta volna őt Kanóc, hiszen egyforma jó tanulók, mindkettőben van valami, de úgy látszik, nem bírják egymást. Tűz meg víz. Kanóc lobog. Madárfej meg született intrikus. Igazán mindenkinek saját ügye, kit hív meg a születésnapjára. No mindegy, most nem erről van szó, hanem a pénzcsinálásról... hogyan is lehetne...

Csend telepedett közéjük. Aztán Kapeller a házigazdához fordult.

- Elmondanád részletesebben, mire gondolsz? Így ugyanis...

- Szívesen.

Félszkelődés, figyelem.

- Nem tudom, észrevettétek-e, hogy az isztambuli diákon, amiket én csináltam, a srácok mind dolgoztak valamit. Egyik cipőt tisztított, a másik halat árult vagy aranyat és így tovább...

- Aha! Pedzem már! - dörmögte Tohonya.

Dini ismét kérdezett:

- S úgy gondoltad, azok a srácok sem voltak idősebbek, mint mi vagyunk?

- Telitalálat! - mondta Kanóc, s egyre jobban várta, mit szólnak magához az ötlethez.

Még mindig csönd volt. Csak Kapeller felől hallatszott egy elismerésnek is felfogható „hm”, majd kis idő múltán halk megjegyzés:

- Van benne valami. - Aztán másodszorra már erőteljesebben: - Határozottan van benne valami!

Ekkor kezdtek el a többiek is mocomorogni, fészkelődni, hiszen az ötletben tényleg van valami. Valami érdekesen izgatónak, amely ingerli az embert, mint alpinistákat a Mount Everest jeges csúcsai, amelyek távoli, elérhetetlenek, pontosabban alig elérhetők, s talán éppen ez bennük a legizgatóbb.

Forgatták magukban az ötletet, vizsgálgatták, vizsgáztatták. Varga Mari közben csöndesen megjegyezte:

- Csak tudjátok, azok a srácok ott rá voltak szorulva arra, hogy dolgozzanak, mi meg...

Tohonya erre felkapta fejét.

- Az ékszerkereskedő fia is rá volt szorulva?

- Az nem. Bár voltaképpen az sem baj, ha mi nem vagyunk rászorulva. Azért a pénz jól jönne. Nem kéne az osztálykasszát a szülőktől összeháználunk. Még talán egy külföldi kirándulásra is futná.

Varga Mari határozottan jól beletalált. Ugyanis cél és értelem nélkül az ember ritkán csipkedi magát. Ez a „külföldi kirándulás”: viszont igen csábítóan hangzott. Ezért már érdemes volna nyüzsgögni egy kicsit...

Mint amikor a csordogáló patakok egymásba szaladnak, úgy folyt egymásba a szó, s a sok szónak egy lényege volt: valamit kéne kezdeni!

De mit? Ez volt az a nagy kérdés, melyre Kanóc sem talált egymagában megváltó feleletet, s ami többek ötletét, egyetértését, munkáját igényelné. Ez az, amit nem tanítanak az iskolában, ahol tanítanak matematikát, történelmet, kémiát meg mi mindent, csak azt nem, hogy a több-kevesebb tudományt hogyan lehetne kézzelfoghatóan is hasznosítani - arról nem beszél senki. Pedig hátha inspirálna...

Egyelőre semmi épkézláb gondolatuk nem támadt. Éppen azért hasznos, ha többen gondolkodnak együtt, mert egyik ötlet vonzza a másikat. Csak az első... mindig az a legnehezebb.

Senki sem hitte, hogy Szücs Móniból pattan elő. Nem tartozik az osztályelső közé, nem szokott szikrázni az agya, most pedig... ránézett a táblára, ahol kólás- meg szörpösüvegek sorakoztak nagy tálcára rakott süteményeinek társaságában.

Nézte, csak nézte, s az jutott eszébe: az egész olyan, mint egy kirakat.

Erről meg rögtön eszébe ötlött, hogy bezzeg náluk a suliban nincs is büfé. Még tejet meg zsemlyét sem lehet kapni, nemhogy más ételt, italt vagy nyalánkságot. Pedig hallotta, vannak sulik, ahol van ilyesmi.

S ha a pedellus nem csinálja, csinálják saját maguk a srácok.

Amikor idáig jutott gondolataiban, csendesesen - tán kissé félve is - megszólalt:

- Nekem eszembe jutott valami.

- Micsoda? - fordultak feléje, s ő megijedt a hirtelen támadt nagy érdeklődéstől, félt, hogy leég majd ötletével, de Kanóc ekkor már úgy biztatta tekintetével is, szavával is, hogy elmondta.

Figyelmesen végighallgatták, csak Pircsi pukkadózott magában, hogy nem neki jutott eszébe. Főleg mert látta, Kanóc milyen figyelmesen hallgatja, s ráadásul milyen átszellemülten bámulja azt a kis senkit. Végül nem is állta ki megjegyzés nélkül:

- Pofonegyszerű. És nem is eredeti ötlet. Máshol is csinálják.

- De nálunk nem, és Móninak jutott eszébe! - csattant fel Varga Mari, az igazság bajnoka, s erre Pircsi gyorsan visszakozott, nehogy szavait okvetetlenkedésnek vegyék. Piskálódással, úgy látszik, nem ér cél. Marad a másik út: neki jobb, eredetibb ötletet kell kitalálnia, mint amilyen a Mónié, hogy megmutassa Kanócnak... De mit is találjon ki?

A kis közjátékból csupán Móni érezte meg, hogy Pircsi pillanatnyilag háttérbe szorult. Noha javaslatával nem is ez volt a célja. Persze azért nem baj, hogy ez is vele járt. Kanóc tekintete szinte simogatott, s látszott rajta, hogy örül, amiért az övé volt az első ötlet, és nem is nézte Pircsit, csak őt nézte, és igazán semmi baj, mert Pircsi hiába is kapaszkodik, nyújtózkodik, meg meresztgeti a szemét Kanócra - ami nagy piszokság, hiszen neki annyi másik van, ahányat csak akar, miért akarja tőle elvenni ezt az egyetlenegy - , a fiú oda sem figyel rá.

Az első ötlet, úgy látszik, megpiskálta az agytekervényeket. Kapellerét különösen, mert hirtelen felderült az arca, s tőle igazán szokatlan hévvel felkiáltott:

- Megvan!

- Mi van meg?

- Az ötlet.

Eddig tartott Dini hirtelen kitörése, a továbbiakban már ismét a megszokott higgadt, kissé nagyképű módján tálalta a dolgokat. Ünnepelesen felállt, s mint valami tekintélyes bankelnök a tévéfilmekben, megtette előterjesztését. Röviden; ám annál velősebben csupán ennyit mondott:

- Hölgyeim és uraim! Javaslom, alapítsunk kisvállalkozást!

- Micsodáát?!

- Kisvállalkozást. Gazdasági munkaközösséget. Az ma a divat. Gyors, mozgékony, jövedelmező. És szerintem a sulis viszonyai között is remekül alkalmazható. Én például nagyon jól el tudnék képzelni egy „puskakészítő tanfolyamot”. Kis befektetés, nagy haszon!

Felhördültek a merész ötlettől. Csupán Varga Mari tiltakozott teljes hangerővel:

- Megbolondultál?! Puskakészítő tanfolyamot? Tudod, mit jövedelmezne? Legalább egy igazgatói intőt! A gmk-ban van valami, de ez a puskakészítés...

A hirtelen kitört hangzavarból Tohonya baritonja szirénázott:

- Puskázunk, vagy nem puskázunk?! Legalább csináljuk szakszerűen!

Erre már röhögni kellett. S az elhalkuló röhögés módot adott Dininek, hogy megmagyarázza javaslatát:

- Mari nem értett pontosan. Vagy nincs benne elég üzleti érzék. Én voltaképpen olyan tanfolyamra gondoltam, ahol a jelentkező harmatosabb iskolatársakat megtanítanánk arra, hogy a feladott leckéből ismerjék fel a lényegét, s azt jegyzeteljék ki. Ez a jegyzet a „puska”. No de ha közben a fejükbe is belemegy az anyag, elég, ha a zsebükben van a puska, nem muszáj előszedni. Csakhogy: ha azt mondom, hogy jegyzetelési tanfolyamot tartunk, ki fizet érte akár egy fityinget is? Senki! De a puskakészítés az más! Azért áldozni is érdemes. Értitek már?

Kapiskálták. S Varga Marinak sem jutott ideje újabb ellenvetésekre, mert Tohonyát is megszállta a sziporkázhatnék.

- Srácok, tudjátok, mi a gorilla?

- Majom! - vágta rá Menyus, aki mégiscsak képtelen volt tartani a száját.

- Majom vagy te! Gorillának nevezik a védelemre szoruló emberek pénzért felbérelt testőreit. Namármost! A suliban is vannak olyan nyeszettek meg olyan bunyózásra képtelen tagok, akikre ráférne egy-egy gorilla, aki megvédi őket. Természetesen nem ingyen!

Tohonya kihúzta magát, megfeszítette izmait, mintha máris bérbe akarná adni tekintélyt parancsoló verekedőképességét.

- Szerelmeslevél-író tanácsadást kéne szervezni! - dobta be a következő ötletet Boglyas, a leendő újságíró-rádióriporter.

- Óra alatt vagy után gondolod? - bégetett fel Menyus, aki majd megnyuvadt, hogy végre találjon egy fiút, aki kísérgetné, de eddig még nem akadt verébre.

- Után, csakis után! - egészítette ki javaslatát Boglyas.

Ötlete, úgy látszik, szöget ütött Pircsi színjátszólelkébe, s máris megszületett benne a nagy ötlet, amellyel - érezte - egy csapásra túlszárnyalhatja Móni földhözragadt, parlagi, mondhatni boltos ötletét, s végképp magára irányíthatja Kanóc figyelmét.

- Én például - bűgta, miközben kihívóan hordozta körül tekintetét - szívesen tartanék *csábtanfolyamot* szerelmes lányoknak.

- Micsodát?! - hűledezett az egész társaság.

- Csábtanfolyamot. Vagyis bemutatnám, hogyan kell menni, mozogni, viselkedni, hogy a kiszemelt fiú figyelmét felkeltsük magunk iránt.

- Hülyeség! - legyintett Varga Mari, de Pircsi nem hagyta magát:

- Szerinted! Na, ide figyelj! És kérem, hogy a fiúk zsűrizzenek. Eljátszok nektek most két csajt. Egyet, akit így az életben nem vesznek észre...

S Pircsiből kitört a színjátszó. Felállt, összehúzta magát, két vállát, mint valami csontos szárnyat, előretolta, majd nagy, fiús léptekkel csörtetett föl-alá a hallban. Közben mereven előreszegezte tekintetét, se látott, se hallott, csak ment az orra után.

Nem állták meg nevetés nélkül.

- Na ugye? - hagyta abba. - Most mondjátok meg, de őszintén, ha egy csaj így caplat előttem, észreveszitek-e?

- Kizárt dolog... höhőhő... teljesen kizárt - fejezte ki a fiúk közhangulatát Tohonya.

- Na, akkor most figyeljetek!

Újabb átváltozás. A Szexbomba kihúzta magát, előretolta mellét, ami amúgy is ingerkedően dudorodott pulóverje alatt, fejét fölvetette, s lassan, kicsit ringatva magát elindult. Néha hátrahátranézett, a fiúk tekintetét keresgélte, végiment a nagyszobán is, megfordult, derűsen mosolyogva jött, csak jött izgatóan, majd megállt Kanóc előtt, közvetlen közelségben, az ülő fiú fejét kissé fölemelve maga felé fordította, mélyen a szemébe nézett, s így bűgta: - No... így milyen?

Kanóc mozdulni sem tudott. Háta mögött az asztal, közvetlenül az orra előtt Pircsi dudorodó pulóvere, érzi valamilyen kölni illatát, miközben állán ott simul a lány keze, s fejét nem bírja elfordítani, muszáj Pircsi szemébe nézni, amelyben kihívás ingerkedik, amitől az embernek hirtelen melege lesz, bizseregni kezd minden porcikája, s zavartan csak annyit tud kinyögni:

- Így... így már egészen más...

- Na ugye! - mondta Pircsi, s diadalmasan leült.

Minden srác őt nézi most, Tohonya is, Boglyas is, elismeréssel az okos Kapeller, nagyokat nyelve Kefe, s igen, Kanóc is őt bámulja, mintha még sosem látta volna. S a lányok is nézték a nagy színjátékot, a produkciót, s még Varga Mari pillantásában is megértő elismerés bujkál, csupán Móni nem nézi Szexbombát, hanem Kanócot nézi, aki most a többiekkel együtt bámulja Pircsit. Igaz, nem látni, hogy csodálat ül-e szemében, vagy valami más, de az biztos, hogy a Pircsi egy piszok, és ezt igazán nem kellett volna csinálni, s valahol belül érzi, hogy az egész cirkusz Kanóc miatt volt, neki játszott, s őmiatta találta ki ezt a marhaságot, ami talán nem is olyan marhaság, mert lám, mindenki Pircsit nézi, és nem tudják nem nézni... mert tényleg volt benne valami. Valami olyan, mint amilyet már látott felnőtteknek készült tévéfilmekben, filmszínésznőktől. Meg kell hagyni, hogy Pircsi jól megtanulta tőlük... de akkor is piszokság...

- Hogy csináltad? - kérdi ekkor irigyen Menyus, s látszik rajta, hogy ő lesz az első, aki beiratkozik a tanfolyamra, ha tényleg lesz tanfolyam.

- Láttad! - vont vállat Pircsi, majd a többieknek mondja: - Mit gondoltok, hányan tanulnák meg szívesen?

Válasz nincs, de titokban még Varga Mari is irigykedik, pedig őt egyelőre a fiúkból még csak az érdekli, hogy milyenek a közösségi munkában.

Kanóc ekkor veszi észre Móni szemrehányó tekintetét. Benne vibrál a kérdés: miért nézted így őt?

Kanóc maga sem tudja. Zavarban van. Elkapja szemét, el Pircsitől és el Mónitól, és megpróbál gyorsan a pénzkeresetre koncentrálni; vállalkozásokra, tanfolyamokra meg hasonlókra, töri a fejét, hogy ő is mondhasson már valamit, ne csak a többiek, s akkor hirtelen a könyveire meg s kirakott játékaire téved a tekintete, s erről eszébe jut, hogy sok könyve van, amelyeket már nem olvas, s legtöbb játékából is kinőtt már, és tudja, hogy más is van így vele, hiszen Kefével meg Boglyassal szokták néha elcserélni játékaikat, s ebből máris kipattan az ötlet, amely eltávolítja tőle Pircsi kihívó és Móni szemrehányó tekintetét, így menekülés és kapaszkodó is egyben.

- Gyerekek! Megtarthatnánk a használt játékok és könyvek vásárát. Vagy vállalnánk a bizományi eladást.

- Nem rossz! - lelkesedik rögtön az aranyos Varga Mari, aki senkitől nem akar semmit, de mindenkinek jót akar, s akkora szíve van, mint egy hegy.

- Nagy ötlet! - csatlakozik Kapeller, és máris hátraszorul Pircsi meg a csábtanfolyam, megjegyzések röpködnek, majd újabb ötletek. Még Menyusnak is támadt ötlete, a „bérszánkó-kölcsönzés”, amely éppen aktuális, mivel odakint megint szállingózik a hó, s ha jól megy, holnapra tarkállik a nagy szánkódomb a srácoktól, hiszen mindenki szeret szánkózni, meg akarna is, de nem mindenkinek van szánkója.

A tárgyalásokat kísérő ricsajban észre sem vették, amikor Kanóc édesapja bejött. Kefe látta meg először. Amikor köszönt neki, csak akkor vették észre a többiek.

Derűsen engedelmet kért tőlük, hogy kicsit közéjük telepedhessen, ha nem zavar, s tényleg nem zavart.

Sőt! Tőle származott az ötlet, hogy a sokirányú munkát egy vállalkozás bonyolítsa le, amelyet, minthogy sok mindent meg akarnak fogni, célszerű volna „Fogd, ahol éred!” kisvállalkozásnak nevezni. Esetleg kivételesen egybeírva, így: FOGDAHOLÉRED, nagybetűkkel.

Elfogadták.

S minthogy minden vállalkozásnak kell vezető, Kanócot megválasztották elnöknek, annál is inkább, mert neki itt, háznál van egy szakértő főtanácsadó apukája, egy „főpapa”, aki nem rossz, ha néha véleményt nyilvánít.

Mire elapadtak az ötletek, eltikkadtak az agyak, megjelent nagyí egy újabb tál süteménnyel.

A vállalkozók nekiestek. S a sütitől meg nagyí kakaójától végképp elpilledve, már csak arra futotta erejükből, hogy újfent megállapítsák: korszakalkotó dolgok történtek a mai napon. Ilyet még nem látott az iskola, ilyet még nem ért a világ. Megalakult a leges-leges-legelső: FOGDAHOLÉRED vállalkozás!

Ámulj, világ! Látsz még csodát!

NEGYEDIK FEJEZET

*Menyus pénzszagot érez - Madárfej megsértődik - Bérzánkókölcsonzó Egyesülés -
Vállalkozunk, vagy nem vállalkozunk? - Minden kezdet nehéz -
Kanóc nem áll a kormánykerékhez - Csak pénzért? - Hantás, a kikiáltó -
„Ez nem bérzánkópálya!” - Verés száztizenhárom forintért*

Éjjel sűrű hószakadás volt. Reggelre fél csizmaszárig érő fehér dunna bélelte a sávházak közötti parkokat, hódárdaként meredeztek a fák ágai, borzolt tollú verebek, fázós feketerigók lesték a jó szerencsét és az emberek irgalmát.

Beköszöntött az igazi tél.

Egész délelőtt nyugtalanul zsongott az iskola. Tízpercekben kinyitogatták az ablakokat, marokba szedték a párkányokra rakódott havat, a melegben gyorsan olvadó rudacskákat formáltak belőlük; jutott mosdatásra és a lányok nyakába, visongattató előlegnek a délutáni hócsatákhoz.

Menyus Márti úgy érezte, elérkezett az ő ideje. Ma van az a nap, amikor megalakulhat, sőt működésbe léphet a FOGDAHOLÉRED első jövedelmező vállalkozása, a BÉRSZÁNKÓ-KÖLCSÖNZŐ EGYESÜLÉS.

Hó van, a legnagyobb hó az idei télen, oly csodálatos és oly vonzó, hogy az ember legszívesebben belehemperedne, vagy éppenséggel odaállna maga is hóembernek. Délutánra pedig teli lesz a szánkódomb, mindenki siklani szeretne, akár van szánkója, akár nincs.

Márti már az első tízpercben összetrombitálta a tegnap délutáni vállalkozókat.

A folyosó végén, a fizikaszertár előtt rohanta le őket terveivel.

- Lássuk csak, hány szánkónk van összesen. Kinek van?

Kiderült, hogy Kefe és Tohonya kivételével mindegyikük szánkótulajdonos. Csakhogy: Kapeller angolórára megy, Varga Mari az Úttörőházba, Móninak a kisöccsét kell sétáltatnia, Tohonyát a karateedzés rabolja el. Vagyis maradnak öten, négy szánkóval. Menyus és Pircsi, valamint a fiúk közül Kanóc, Boglyas és Kefe.

- Négy szánkó azért már szánkópark! - eresztette ki hangját Menyus. - Ha csak két forintot kérünk egy menetért, akkor is százasokat kereshetünk.

- Két forint sok - jegyezte meg Boglya, s ekkor vitatkozni kezdtek. Végül is megszületett az egyezés: aki több menetet megy, az kedvezményt kap.

Menyus savanyú képpel egyezett bele, szinte már érezte a pénz szagát, melyet az ő csodálatos ötlete hoz a konyhára.

Az igazat megvallva, a többiek lelkesedése nem lobogott az egekig ettől a szánkókölcsonzéstól. Miért éppen ma adják kölcsön, amikor végre elég hó van, s jól szánkózhatnának? Még elképzelni is furcsa volt, de valahogy nem említette meg senki. Még Kanóc sem, aki egyelőre nem tudta, mit is kezdjen a tegnap délután ráruházott elnöki hatalommal.

Így azután Menyus kedvére osztogatta a szerepeket. A tízperc után szinte pihentető volt a következő bioszóra Ázalaggal, aki megint nem feleltetett, hanem mesélt. Csicsó Kati, aki kifogyhatatlan a kérdésekben, még az óra elején előhozakodott valami akvarisztikai problémájával, s attól kezdve a könnyen tenyészthető gupiktól a tüskés pikón keresztül a szíami harcoshalakig belubickolt közéjük az akváriumok színes világa.

Így legalább Kanócnak is maradt ideje gondolkozni azon, amit Menyus olyan hévvel szervez. Hogy is van ez?

Ilyen még tényleg nem volt. Eddig ugyanis, akinek nem volt szánkója, az is odasétált a szánkódombra, aztán ha talált egy ismerőst, felült eléje vagy mögéje, esetleg elkérte egy-egy menetre a szánkóját. Ismerős híján még az idegen srácok mellé is odakéredzkedett. Csak úgy ingyen, jó szóra. Menyus terve szerint viszont mindegy, hogy ismerős vagy ismeretlen, barát vagy idegen, egy menet: egy pénz. Voltaképpen matematikailag tiszta sor, de mit szól például Kefe? Neki ugyanis nincs szánkója. Pedig szánkózni ő is szeretne. S mi van akkor, ha ő vagy akár a dolgot kiötlő Menyus akar lecsúszni a saját, tulajdon szánkóján, amit kölcsönzésre átengedett a vállalkozásnak?... Itt valami nem világos... Pedig neki mint elnöknek világosan kéne látnia. Sőt! Döntenie!

Hajaj, most kéne megkérdezni aput, mi az ábra, de ő ma külföldieket kísért el vidékre, este előtt nem érkezik haza. Akkor pedig már eső után köpönyeg.

Nem csupán az elnököt foglalkoztatta a kérdés. Egy rajtuk kívülálló, Madárfej is Menyus tervén töprengett. Igaz, hogy ő nem volt a megbeszélés résztvevője, de Márti úgy harsogott, hogy csak a süket nem hallotta. Madárfej, tisztes nevén Mangold Márton nem a végrehajtás módozatait firtatta, őt az birizgálta, hogy ebből az egészből kihagyták.

Már Kanóc bulijáról is kimaradt. Igaz, nincsenek jóban, meg kifejezetten haragban sem, de igazán elvárható, hogy a jó tanulók akkor is tartsanak össze. Elvégre az osztály kétféle emberből tevődik össze: a „jobbakból” és a „bunkókból”. S a „jobbak” közül egyedül őt nem hívta meg Kanóc. Pedig még Kefe is ott volt, aki pedig tanulmányi eredménye szerint a „bunkók” közé tartozik. S Menyus sem kifejezetten Nobel-díj-várományos. S akkor őt, aki igazából Kapeller Dini után legjobb az osztályban, semmibe sem veszi, levegőnek nézi. No persze, tart attól, hogy ő igenis kritikus szemmel lát dolgokat. S Kanóc sziporkáiban igazán akad kritizáltnivaló. Bár ebben a kisvállalkozásban van valami. Kapellertől reggel hallotta már, mi volt tegnap Kanócéknál, hiszen Dini a padszomszédja. Egy évvel ezelőtt még közösen szidták Kanócot: Dini azonban az utóbbi időben megváltozott. Már a „bunkókkal” is szóba áll, őt pedig kezdi hanyagolni. Mondván, hogy sokat akadékoskodik. Igenis akadékoskodik, ha oka van rá. Vagy ha megbántják. S most, hogy kihagyták ebből az újabb ötletből is, igazán ne várják el tőle, hogy kritika nélkül nézi majd a dolgokat.

A tüskéket legjobb, ha kihúzza az ember, hogy ne bökődjék érzékeny részeit. Vannak viszont, akik még önmagukba is egyre beljebb és beljebb szurkálják. Pedig nem is fakírok. Madárfej sem volt fakír, egyszerűen a sértődöttség munkált benne az átlagosnál hatványozottabb erővel. Csakhogy az mindaddig titok marad, amíg kiutat nem keres.

A szánkódomb ott terült el a lakótelep szélén, az elektromos távvezeték tőszomszédságában. Valahányszor lehull a tél hava, szánkózó gyerekek visongatásától rezegnek a környékbeli ablakok, éppúgy, mint ma.

Mire a FOGDAHOLÉRED tagjai megjelentek a színen, a dombot már birtokba vették a szánkózók. Bár ilyenkor mindenki magával, saját örömeivel foglalatосkodik, mégis feltűnést keltettek.

Kefe haladt az élen, s minthogy neki nincs szánkója, ő vitte a frissiben elkészített táblát.

- Mi az, május elseje van? - csodálkozott rájuk egy kis srác, de azonnal rájött, hogy a táblán nem arckép van, hanem kék színű felirat:

BÉRSZÁNKÓKÖLCSÖNZÉS ITT!

Majd leesett az álla. Mi az, hogy „bérszánkó”? Ugyanis a tábla után két lány és két fiú ugyanolyan közönséges szánkót húzott, mint amilyen az övé. Talán még kopottabbakat is.

A konvoj felhúzatott a dombtetőre, oda, ahonnan három irányban is indulnak szánkópályák. Itt Menyus kijelentette:

- Helyben vagyunk!

Elvette a táblát az ügyefogyottan szerencsétlenkedő Kefétől, meghegyezett végét nagy keservesen beledőfte a havas, fagyos földbe.

- Eddig rendben! - jelentette ki büszkén, pedig az ördögöt volt rendben. Igazság szerint mind az öten zavarban voltak, minthogy kezdtek körülöttük gyülekezni a bámészkodók.

Még az eddig oly magabiztos Menyus is tanácstalanul toporgott, hiszen más dolog valamit kiagyalni, s megint más ugyanazt végrehajtani. Kanóctól várta, hogy intézkedjék már végre, hiszen ő az elnök. Adja meg a jelet, aztán kezdjék.

Kanóc is érezhetett valamit Menyus szapora pislogásából, s Boglyashoz fordult.

- Mondd csak, megvan a kikiáltó szövege... merthogy azzal kéne elkezdni.

- Írtam valamit ebéd közben - bizonytalankodott a tollforgató is, majd kis papírlapot kotorászott elő, s felolvasta a ráírt szöveget:

*Drága most a cipő ára,
ülj inkább a bérszánkára!*

- Ez van, srácok... ez jutott eszembe - mentegetődzött.

- Ez neked jó szöveg?! Ettől még a saját édesanyád is elrohanna Kukutyinba zabot hegyezni! - bömbölt Menyus.

- Ha nem tetszik, ötölj másikat! Vagy várj holnapig, hátha addigra megjön az ihletem - hallatszott sértődötten a válasz.

- Addig itt szobrozzunk, mi? De nehéz veletek! - kiabált Menyusból a saját félszége, tanácstalansága, melyet olykor kiabálással, hangoskodással leplez az ember.

- Ne veszekedjünk! Így nem lehet elkezdni! - hangzott erre a figyelmeztető elnöki szózat, csakhogy nem elég ám azt mondani, mit ne, azt is mondani kéne, mit és hogyan.

Kanóc határozottan kutyaszorítóban érezte magát, a ránehezedő várakozást, de maga is tanácstalan volt. S ezúttal kifejezetten zavarta, hogy már vagy húszan is tolongtak körülöttük, lesve, mire mennek egymással. Miként Nagy Sándor, a világhódító, ő is ketté akarta vágni azt a bizonyos gordiuszi csomót.

- Először is javaslom, próbáljuk ki a szánkóparkunkat, ki-ki csússzon le próbajáratra.

- Helyes! - csatlakozott rögtön Szexbomba, aki már szinte bánni kezdte, hogy részt vesz ebben a nagyon is viharosan induló vállalkozásban.

Menyus fel akart csattanni, csak érve nem akadt hirtelenjében.

A látható nézeteltérések közepette szegény, szánkótlan Kefe kérdése hangzott fel ekkor:

- Engem ki visz le? Merthogy nekem ugye... - és széttárta karját.

Ekkorra Menyus már ismét magához ragadta a parancsnoklást.

- Te itt maradsz a tábla mellett - intézkedett -, különben is az egész bérszánkózást arra találtuk ki, hogy akinek nincs szánkója, az kölcsönözzön. Vagy nem? Tudod mit? Kezdd el te a kölcsönzést. Van két forintod?

- Van.

- Akkor... - tartotta Menyus a tenyerét, másik kezével pedig nyújtotta volna szánkójának kötelét.

- Megbolondultál?! - lépett ekkor közbe Kanóc. - Agyadra ment az ötleted?! Még hogy Kefe is fizessen?!

- Vállalkozunk, vagy nem vállalkozunk?! - vágta oda gúnyosan Menyus. - Jószívúségből nem lehet meggazdagodni!

Ördög tudja, hol hallotta ezt a közhelyet, de olyan meggyőződéssel idézte, hogy még a szeme is szikrát vetett közben. Rádásul menten megjegyezte:

- Különben is örüljön a Kefe, hogy szánkó nélkül is bevettük őt társnak a buliba...

Kefe erre olyan savanyú képpel nézett körül, hogy Kanócnak ez agyába kergette a vért.

- Mi az, hogy örüljön?! Nem ő csinálta a táblát?! Meg cipelte is? Az semmi?!

- Ne veszekedjete rajtam, könyörgöm, ne veszekedjete rajtam, mert elmegyek a francba... - jelentette ki erre Kefe, mire Boglyas harsányan mellé állt:

- Nem mész sehová... És hogy Menyus is befogja a pofáját, egyikünk sem csúszik le. Üzlet - üzlet! Oké! De akkor kezdd el te, Menyus, ha már kitaláltad!

Menyus képe pulykavörösen dagadozott, s ilyen fazonnal legfeljebb a karácsonyi asztalra szánt pulykapecsenyének csinálhatott volna propagandát, nem a szánkókölcsönzésnek.

- Szóljatok majd, ha befejeztétek - hallották ekkor Pircsit, de már csak egyre távolodva, mert szánkójával már ott csúszott lefelé a domb derekán.

- A pizsok! - zuttyant ki Menyusból, de ezzel, úgy látszik, megkönnyebbült. S rájött, hogy belviszály helyett valóban hasznosabb, ha a cselekvés mezejére lép.

A körülöttük bámészkodókhoz fordult.

- Mizújs? Mit lestek? Látjátok a táblát. - Szánkókölcsönzés. Akinek nincs szánkója, bérelhet. Egy menet két forint, két menet három forint, három menet négy forint, négy menet öt forint.

Kimondta! S nem szakadt le az ég, nem dőlt össze a domb, még csak a körülöttük állók sem estek össze a meglepetéstől. Kissé talán meghökkentek, aztán tudomásul vették, hogy ilyen is van. Sőt! Jelentkezett az első bérlő is. Egy bojtos sapkájú, kipirosodott arcú kisfiú.

- Csak egy forintom van... azért is lehet?

- Kettő... - felelte Menyus, bár hangján érződött, hogy engedne is meg nem is.

A kisfiú talpraesett kölyök lehetett, nem hagyta annyiban.

- A vonaton is van gyerekjegy...

- Igazad van! - szólt közbe Kanóc, s máris a gyerek kezébe adta szánkója kötelét.

Menyus viszont sietve tartotta a markát a pénzért. Majd előhalászott zsebéből egy fehér karszalagot, melyet eredetileg Pircsinek szánt, de ő, úgy látszik, megbízhatatlan, így saját karjára rakta. A szalagon kék filctollal írva ott virított a felirat: PÉNZTÁROS.

A karszalagtól alighanem egy csapásra hivatalos személynek érezte magát, mert először csak halkán, később egyre nagyobb hangerővel kezdte a propagandát. Igaz, e szerepet Boglyasnak szánta, de úgy látszik, ő is használhatatlan.

A körülállók remekül hallották a rögtönzött szöveget:

- Bérszánkó! Itt a bérszánkó! Szánkókölcsönzés mindazoknak, akiknek nincs szánkójuk! Ide, csak ide!

Ekkor nyurga, kissé ragyás, maguk korabeli srác vált ki a tömegből, odaállt Menyus mellé, szemtelenül megbökte a lány orrát, s ezt mondta:

- Pillanat, kisanyám, de ezt így kell.

S messze hangzó, óriási hangerővel rákezdte:

- Tessék, csak tessék! Folyton-folyvást! Itt a szánkókölcsönzés! Tiniknek két forint, gyerekeknek és katonáknak egy forint! Tessék, csak tessék!

Menyus először rá akart ripakodni, hogy ne marhaskodjon, de amikor a hantás srác már harmadszor kiabálta szövegét, rájött, hogy jól csinálja. S arra is, hogy pillanatnyilag többet ér vele, mint saját társaival, akik csak bizonytalankodnak. A srác a harmadik kikiáltása után a lányhoz fordult.

- No, jó a szövegem?

- Megjárja.

- Igen? Akkor mondd meg, mennyit ér meg neked. Merthogy pénzem nincs, de szánkózni én is szeretnék. Velem pedig többre mérsz - intett kissé lekezelőleg a társaság fiai felé -, mint ezekkel. Úgy tatom, ők megkukultak.

Kanóc már éppen méltó választ akart adni a sértésre, de ekkorra Menyus nem kérvén sem elnöki, sem egyéb jóváhagyást, máris alkuba bocsátkozott Hantással.

- Egy óra kikiáltás: öt menet - tette meg ajánlatát.

- Kevés, kisanyám. Egy óra tíz menet.

- Sok. Legyen hét menet.

- Nyolc - mondta Hantás, és nyújtotta a kezét.

- Oké, Hantás! - jelentette ki Menyus, s kezét fogtak. Az alku ezzel megkötött. S máris felhangzott teljes hangerővel:

- Tessék, csak tessék! Folyton-folyvást! Itt a szánkókölcsönzés. Tiniknek két forint, gyermekeknek és katonáknak egy forint! Tessék, csak tessék! Óriási választék! A domb legkitűnőbb szánkóparkja! Ide, csak ide!

Hantás határozottan jól működött. Igaz ugyan, hogy nem rohant oda hozzájuk a fél néphadsereg, hogy forintért szánkózhasson, sőt egy fia katona sem jelentkezett a kínált kedvezmény igénybevételére, viszont a szöveget bevették a többiek. Oszladozott az alkalmi nézősereg, jöttek a szánkóbérlők. Igaz, nem tülekedtek, nem álltak sorba bérszánkóért, de kettő-három mindig akadt.

Igazából csak Menyus dolgozott meg a kikiáltó. A többiek sután tébláboltak, csupán annyi dolguk akadt, hogy átadták az éppen üres szánkót a következő fizető vendégnek, no meg lesték, nehogy a bérlő több menetet menjen, mint ahányat fizetett.

Még Szexbomba is ezt tette, s közben halálosan unta az egészet. Itt ácsorog, nem szánkózik, nem szerepel, még csak nem is bámulják őt. Kanóc is csak áll mellette, mint egy kuka, ahelyett hogy szórakoztatná. Hogyan lehetne kissé fölpiszkálni?

Odaállt a fiú mellé, kicsit neki is támaszkodott, mintha valóban támaszra szorulna a síkos hóban, majd kedvesen fuvolázta:

- Nem mondom, hogy rosszul megy ez a vállalkozás vagy micsoda, de azért igazán jobb volna szánkózni... No persze nem egyedül... én ugyanis kissé bizonytalanul kormányzok... te biztos jobban tudsz...

S leste a hatást.

Kanóc nem vette észre a neki szánt fondorlatot, s komolyan felelt:

- Én egész jól tudok kormányozni.

- Sejtettem - hangzott némi csodálattal, amely többnyire minden fiúnál megteszi a kívánt hatást. - Ha vége van ennek a bérszánkóztatásnak, igazán megtaníthatnál... ugye megtanítasz?

S kissé erősebben dőlt neki Kanócnak, úgyhogy az kénytelen volt megfeszíteni magát, hogy a lány föl ne döntse.

- Meg. Persze hogy megtanítalak - jelentette ki lovagiasan, s csak később jutott eszébe: vajon mit szól hozzá Móni, ha meglátja? De miért látná meg? És ha mégis? Azt tanít meg szánkót kormányozni, akit akar. Mi rossz van abban? Különben is... Pircsit odaültetné maga elé, s amikor menet közben a lány hátradől, kicsit magához fogná.

Úgy látszik, nem volna ellenére. Máris olyan jól nekitámaszkodott, hogy ha most hirtelen félreállna, Szexbomba akkorát esne, hogy menten lecsúszna a domb aljáig.

S Kanóc férfiúi diadalmasságában lubickolva, ettől a gondolattól elmosolyodott. Azt hitte, nem látja senki. Pedig Kefe is, Boglyas is észrevette.

A lobogó sörényű faliújság- és rádiószerkesztő már is megállapította - Kanócra hajt a Pircsi.

Kefe szegény nem válaszolt. Miként a kisemmizett kisemberek, a maga szemszögéből az foglalkoztatta, hogy itt ácsorog egymagában, szánkó nélkül, barát nélkül, s anélkül hogy érezné, bármit csinál is, tartozik valakihez. Szakasztott olyan, mintha csak belecsöppent volna az egészbe, ahol rá az ég egy világon semmi, de semmi szükség nincsen.

Kanóc sajna nem volt gyakorlott elnök. Hagyta, hogy az események sodorják. Közben észre sem vette, hogy a bérszánkókölcsonzési vállalkozás körül viharfelhők gyülekeznek. Bár a szomszédos sávházban lakó fekete hajú fiú - Csanyik - egyelőre még senkit sem fenyegetett. Egyszerűen csak ő is kijött a szánkódombra, mivel ilyen remek téli időben nem tehet mást az ember. Ki kell jönnie. Akár van szánkója, akár nincs. Csanyiké karácsony és újév között tört el. Azóta, ha éppen van hó, és akad cimbora, aki odaadja neki a szánkóját, szánkózik. Ha nincs, lecsúszik cipőtalpon, olykor pedig egy tévés vagy mosógépes doboz oldalát nevezi ki szánkónak. A meredek részen az is lesiklik.

Nos, Csanyik jött, s meghallotta Hantás szövegét. Majd megpillantotta Menyus karján a PÉNZTÁROS feliratot, s látta a jámbor „madárkákat”, akik lépre mennek, s fizetnek, hogy csúszhassanak.

Csanyikban berzenkedni kezd az igazságérzet. Mi az, hogy pénzt kérnek a kölcsönszánkóért? Azért sohasem járt pénz... az olyan, mint a szánkódomb, a hó vagy a levegő. Az ember örömeire termett, amit meg kell osztani másokkal, amit együtt lehet és kell élvezni, hiszen közös a domb, s a hó sem kerül senkinek sem külön pénzébe.

A szánkó meg?... Ő is odaadta, amíg össze nem törött, ez csak természetes... olyan íratlan törvény... S akkor az a két nagypofájú, Menyus - akit különben sem állhat - meg az a ragyás képű Hantás itt üzletelnek a srácok örömeivel. S akadnak balekok, akik letejelnek nekik. Ahelyett hogy fölborogatnák a szánkójukat, s jól meghengergetnék őket a hóban... Azt kellene... Meg kéne mutatni nekik.

Füstölög magában, miközben áll mellettük, nézi őket, s egyre dühösebb. Végül már nem állja szó nélkül, odaszól a lánynak:

- Mi az, Menyus? Csak pénzért?

- Láthatod! - vonja meg a lány a vállát. Érzi, hogy megy a bolt, még akkor is, ha Kanócék nem sokat segítenek, ami bántja is, de nem ér rá ezen töprengeni. Hagyják most békén. Csanyik is hagyja. De nem hagyja. Megint szól:

- És ha nagyon szépen megkérnétek... Mondjuk, hogy nincs pénzem, de azért add ide egy menetre valamelyik szánkót...

- Kérni azt lehet.

- Teljesíteni is.

- Keress mást, Csanyik, jó? És kopj le rólunk!

Most már sértő, megalázó a hangja. A fiú elvörösödik tőle.

- Ez az utolsó szavad?

- Ez!

- No jó, akkor majd meglátjuk! - mondja, s bosszúvággal a szívében arrébb ódalog.

Csanyikban alighanem egy római néptribun igazságérzete szunnyad, s Dózsa lelke lakik. S Menyusnak sikerült mindkettőt megbántania. Ez pedig ha nem is vért, de megtorlást követel.

A megsértett sorra megszólítja barátait, beszél nekik, gesztikulál, Menyusék felé mutogat, s szavainak hatására jó néhányan, szánkósok és szánkótlanak egyaránt, gyülekezni kezdenek Menyusék szomszédságában.

Kefe vette észre először a szervezkedést. Rögtön szólt a többieknek.

Kanóc azonnal látja, hogy Csanyik van a dolgok mögött, s valami készül Menyus ellen, vagyis ellenük. Legbölcsebb volna most békésen visszavonulni, mivel a körülöttük gyülekezők szemmel láthatólag többen vannak. Már késő...

Ők is összébb húzódnak, csak Pircsi kerül kissé távolabb tőlük. Nem sokkal, éppen csak annyival, mintha ő nem is tartozna szorosan hozzájuk. S mintha az ő szánkója nem is futna a bérszánkók között.

Kanóc nem is érzékeli, hogy Pircsi cserben akarja őket hagyni, figyelmét most már teljes egészében Csanyik köti le, aki ebben a pillanatban cselekedni kezd.

Éppen a következő bérszánkót indítaná útnak Menyus, amikor az igazság fekete bajnoka odaáll a szánkó elé, s határozottan kijelenti:

- Megállj! Ez nem bérszánkópálya!

A szánkón ülő kis srác megszeppen, Menyusra néz, már bánja, hogy pénzt adott neki, s felült erre a szánkóra, érzi a bajt, s ha visszakapná a pénzét, úgy elszelelné, mintha itt sem járt volna, de már késő. A szánkó kötele már ott van Csanyik kezében. Erősen tartja, de eszé ágában sincs a kicsit bántani. Menyusnak mondja:

- Ez nem bérszánkópálya! Sosem volt az!

Ez az utolsó pillanat, amikor még nyitva áll a tisztességes visszavonulás útja. Csupán rá kéne hagyni Csanyikra, amit mond, abba kéne hagyni a kölcsönzést, s akkor talán minden békeségben maradna.

Menyus azonban nem tudja kellőképpen felmérni az erőviszonyokat, engedni sem akar most, a siker kezdetén, s különben is, mi köze annak a másinak az ő dolgukhoz? Mi az, hogy „ez nem bérszánkópálya”?!

- Majd lesz! - vágja oda dühösen a fiúnak, s ő is megragadja a szánkó kötelét.

- Soha! - mondja Csanyik, s ránt egyet a kötélén. A kisfiú gyorsan leugrik a szánkóról, már azt sem bánja, ha forintja vész, csak ne őt üssék.

- Kanóc! Szólj már közbe! - süvölt ekkor Menyus, mert érzi, hogy kezdenek kicsúszni kezéből a dolgok, s közvetlen veszély is fenyeget.

Kanóc hallja a kiáltást, érzi a helyzet súlyát, tudja, hogy most cselekednie kell. Akár akarja, akár nem. Mást nem tehet, hiszen együtt főzték ki az egészet, belementek Menyus javaslatába, együtt jöttek ki, közösek a szánkók, a haszon, minden közös, a fenyegetés is mindnyájuknak szól.

- Hagyd békén őt, Csanyik! Együtt vagyunk! - mondja inkább békülésre hajlóan, semmint ellenségesen, s odaáll Menyus mellé.

- Te? Ezzel? Ebben? - hangzik lesújtóan, s csodálkozás és megvetés süt Csanyik szeméből. Igaz, másik iskolába jár, de azért Kanócot ismeri a térről, fociztak is már néhányszor együtt a „dühöngőben”, soha semmi bajuk nem volt egymással, s erre most...

- Mi bajod van vele?! - kérdi Kanóc, s védi, most már nem is Menyust, hanem magát a kölcsönzést is, hiszen védenie kell, ő az elnök, s a támadás mindannyiukat érte.

- Hogy mi bajom? Csak annyi, hogy szemétség. Pénzt kérni? Szánkóért?! Pfuj!

És kiköp. Kanóc és Menyus közé a hóba. A lány elbődül:

- Kanóc! Hagyd ezt?!

Kanóc legszívesebben hagyná. Nem azért, mert fél Csanyiktól meg társaitól, hanem azért, mert valahol legbelül valami azt súgja, Csanyiknak talán van valami kis igazsága. Vagy ha mégsem, nos, a saját oldalukon is billeg az igazság talpa. Mégsem hátrálhat meg. Van úgy, hogy az ember kénytelen saját józan belátása ellen cselekedni. Mint most is. A többiek miatt nem hátrálhat. Pircsi előtt sem akar leégni.

Jó szerencse, hogy nincs ideje Pircsi felé nézni, mert akkor láthatná, hogy a lány már egészen elhúzódot a közelükből. Mintha sosem tartoztak volna egy társaságba. Keresi az egerutat. Csupán az tartja vissza, hogy a szánkó, melynek kötelét Csanyik tartja, éppen az ő szánkója, s azt nem hagyhatja itt csak úgy prédára.

Ekkor már Kanóc fogja Menyus helyett s kötelet. Úgy mondja:

- Engedd el a kötelet, Csanyik! És hagyj bennünket békén!

- Ha mentek a francba! - indulatoskodik a fekete.

- Akkor megyünk, ha akarunk! - gurul most már dühbe Kanóc is, s úgy megrántja a kötelet, hogy Csanyik a hirtelen kötélvágástól elereszti. Ugyanakkor Kanóc is elejti a kötelet, erre Csanyik gyorsan a szánkóba rúg, s az egyre gyorsulva, immár üresen, utas és gazda nélkül siklik alá a dombon, már ott van az aljában, már nem is figyelik. Pircsit sem látják, aki szánkója után ered, s elhatározza, hogy csak messziről lesi az eseményeket.

Azok kitörtek.

Csanyik nekiugrott Kanócnak, ledöntötte, aztán birkózni kezdtek, meg csépték egymást, hemperegtek a hóban, majd odarohant Boglyas és Kefe is, Menyus ordított, de Csanyik barátai is megindultak, és mit tehet négy annyi ellen? S mit tehet az ötödikkel együtt is? Hantás - becsületére - Menyus mellé állt. Folyt a hóbirkózás. Egymásba kapaszkodott gyerekgubancok gurultak alá a domb meredekén, de még ott sem hagyták abba, lihegtek, fenekedtek, gyömöszölték egymást.

A biztos távolból figyelő Pircsiben egy pillanatra megmoccan valami, hogy oda kéne menni segíteni Kanócnak, de nem ment. Félte magát.

Nem sokáig tartott az egyenlőtlen küzdelem. A FOGDAHOLÉRED jelenlevő harcos tagjait elérte a csúfos vereség. Megtépázva vonultak vissza, szánkóikat szinte utánuk hajították a diadalmas győztesek, csak a táblát nem adták vissza. Annak nyele már ott is volt Csanyik kezében, aki fogta, rátaposott, kettétörte, aztán diadaltáncot kezdett járni a BÉRSZÁNKÓ-KÖLCSÖNZÉS ITT! tábla megreccsenő, töredező roncsain.

Vert sereg nézett rá messziről vissza.

Menyus Márti nyakából kicsiny, olvadó hópatakok csurogtak be a ruhája alá, úgy látszik, eredményesen fűrésztöttek. De becsületére legyen mondván, még csak nem is szipogott, sőt volt ereje kijelenteni.

- Akkor is kerestünk 113 forintot. S mennyit kereshettünk volna még!

Erre nem válaszolt senki. S ettől Menyus úgy érezte, őt okolják mindenért. Pedig ő a lelkét is kitette... és együtt verekedett... és igazán nem tehet sem Kanóc monoklijáról, sem Kefe két letépett gombjáról, és neki mindezért csakis köszönet járna, és ő igazán nem akar bűnbak lenni... hiába is gondolja úgy bárki.

Kesergett magában Menyus, pedig senki sem bántotta. Igaz, nem is dicsérték.

Kanóc sem szólt. Komoran hallgatott, mint elvérzett labdarúgócsapatok edzői vesztes csaták után, amikor nem marad más hátra, mint levonni a tanulságokat. S úgy látszik, ez nemcsak a fociban van így. A kisvállalkozások útjai is kifürkészhetetlenek...

ÖTÖDIK FEJEZET

*Nem a monokli fáj - Tanácstalanul - A tiltakozás -
Pamacs, az oszifők gyöngye - A tekintetek összevillannak*

Rettenetes, hogy az embernek mindig akadnak „jóakarói”, akik csámcsognak a balsikerein. S a rossz hírek terjednek még szélcsendben is, ám kivált akkor, ha sokan fújják.

A tegnapi, szánkódombi eseményeknek bőven akadt tanúja. Mire Kanóc beért az iskolába, már gúnyos pillantások fogadták. Még jó barátja, Tohonya is azzal lépett hozzá, hogy „mutasd, hány monoklid van”.

Egy volt. A bal szeme alatt. Meg egy kis karcolás a homlokán. A lábán lévő horzsolás igazán nem látszik, legfeljebb majd a tornaórán. De ma nem lesz tornaóra. Viszont pizsokság Tohonyától, hogy még ő is ilyeneket kérdez. Pedig ha ő is ott van velük azzal a háromtagos erejével meg a karatetudományával, más lehetett volna a szánkódombi csata kimenetele.

Meg is mondta Tohonyának. A leendő rendőrfelügyelő azonban nem mutatott semmi büntudatot. Megveregette Kanóc vállát, s kijelentette:

- Nézd, Kanóc, amiért van ez a FOGDAHOLÉRED, azért mindig mindnyájan nem lehetünk ott. Csak aki abban a dologban benne van...

Azután még hozzátette: - No meg te, merthogy te vagy az elnök.

Kanóc már éppen oda akarta neki vágni, hogy köszöni az ilyen elnökséget meg az ilyen barátságot, amikor Kapeller is jött a maga jó tanácsaival:

- Tudod, Kanóc, azt a tegnapi vitás ügyet inkább békés megegyezéssel kellett volna elintézni, nem olyan közönséges módon.

- Könnyű most papolni! - vágott vissza Kanóc, s gyűlni kezdett benne a keserűség. Nem elég, hogy tegnap lejáratta magát, most még hallgasson is? S azoktól, akik azzal hagyták cserben, hogy ott sem voltak.

Kapeller még be sem fejezte, máris ott volt a nyakán Varga Mari. Elkezdte okítani arra, hogy az emberektől nem lehet elvenni, amit egyszer már a magukénak éreztek. Mint például a szánkódombot. Okosabban kell megválogatni, mibe kap bele a FOGDAHOLÉRED, különben jönnek a konfliktusok.

- De okosak tudtok lenni! - dühöngött Kanóc. Otthagyta őket, félrevonult, hogy ne kelljen senkivel sem beszélnie, ne lássa a kínlódását senki, s ha már nem segítenek, legalább a tüskét ne verjék beljebb.

Móni így is rátalált. Megállt szemben a fiúval, nem szólt, csak nézte együttérző, barna tekintetével, látta szeme alatt a monoklit, legszívesebben megsimogatná, s kérdezné a fiút: „nagyon fáj?”, de inkább nem tette. Jobb az ilyenről hallgatni.

Aztán amikor Kanóc ráemelte tekintetét, s látszott belőle, hogy felfogta a néma együttérzést, egy pillanatra megfogta a fiú karját, s csak annyit mondott:

- Ne edd magad. Lesz, ami jobban sikerül.

Kanóc még csak annyit sem felelt hogy „kösz!”, de pillantásában ez is benne volt.

Amikor becsöngettek, s mindenki a helyére ült, Kanócban két érzés munkált: Móni bizakodó tekintete meg a dac. Hogy igenis megmutatja... megmutatják, hogy a FOGDAHOLÉRED-ből lesz valami. Azt nem lehet csak úgy egyszerűen elsöpörni. Sem lekicsinyléssel, sem gúnnyal, sem gáncsoskodással. Csak, úgy látszik, okosabban kell csinálni. De hogyan? És kikkel? És mit?

Tegnap talán az is baj volt, hogy igazából csak Menyus akarta a bérszánkókölcsönzést. Ő meg a többiek hitték is, nem is. S így még verekedni sem lehet igazából valamiért. S vajon elegendő ahhoz, hogy valamit csináljanak? Vagy kellene még szólni másoknak is?

Hiába kérdezgette magától, nem tudta a választ.

Egész délelőtt tanácstalanul csellengte végig a tízperceket. Az órákon is kihagyott a figyelme. Szerencséje volt, hogy nem feleltették, biztos bezúgott volna.

Még az sem tűnt fel neki, hogy Szexbomba gondosan kerüli őt. Úgy érzi, leszerepelt tegnapi szökésével. Bár akkor Kanóc ezt észre sem vette. A szökést egyedül Menyus tartotta számon, de Menyus most - szokása ellenére - nagyon hallgatólag volt. Mintha belülről rágná valami.

Így következett el a hatodik óra. Osztályfőnöki. Azt mindig szerették. Pamacs a megértő tanárok fajtájából való. Lelke legmélyén inkább egy kicsit bohém festőművésznek érzi magát, mint rajztanárnak. Mindig bujkál benne egy kis csendes rezignáció, a meg nem értett, föl nem fedezett művész ember csalódottsága. Emellett elfért a csendes megértés is, mások célkitűzései vagy bolondériái iránt. Hiszen a kettő voltaképpen ugyanaz, csak az a kérdés, hogy melyik oldaláról nézzük.

Az óra teljesen szokványosan indult. Még akkor sem vetett fel senkit a lelkesedés, amikor Pamacs szóba hozta az év végi háromnapos osztálykirándulást, hiszen már előtte eldöntötték, hogy a Börzsönybe mennek, mert az nincs messze, nem túl drága az útiköltség, s különben is szép. Az oszifő éppen arról számolt be, hogy megkapta a turistaháztól a választ, amikor Varga Mari elkezdte nyújtogatni a karját, hogy szót kaphasson. Pamacs észrevette.

- No mi az, Varga fiam? - mondta, mert mindenkinek azt mondja, hogy „fiam”, még ha lány is.

A főúttörő pedig azon nyomban ékesen kifejtette, hogy a Börzsönyből pusztán egy ugrás Csehszlovákia, és megnézte a térképen, nagyon egyszerű volna, ha elmennének Selmecbányára, Zólyomba meg Besztercebányára. Ha csak egynapos kirándulásra is, hiszen az már külföld. S az osztály fele még sohasem járt külföldön.

- Jó az elképzelés - hangzott a válasz -, csakhogy a szülőkre már így is elég teher hárul.

- Megkeressük a különbözetet! - szívóskodott Mari.

- Mivel? Hogyan? - hangzott a kérdés, mire a Kapeller mellett ülő Mangold - vagyis Madárfej

- harsány „tanár úr, tanár úr!” rikoltozással majd kiesett a padból.

- Mi az, Mangold? Van valami ötleted? - hangzott a katedra felől.

Madárfej felállt.

Érezte, eljött az ő ideje. Most visszavághat azért, hogy nélküle fogtak bele valamibe. Bosszút állhat az elmaradt meghívásért is. Ha nem vele együtt fognak valamibe, nélküle meg se csinálhassák. Majd ő befűt most nekik!

- Nos? - kérdezte ismét az oszifő.

A kérdezett - aki legjobban keselyűre hasonlított hosszú nyakával, horgas orrával - kissé arrogánsan, de a közérdek nagy védelmezőjének köntösében tetszelegve, emelt hangon rákezde:

- Tanár úr, kérem! Nem javaslatom van, hanem megjegyzésem. Ahhoz, amit a Varga mondott. Meg ahhoz, amit egyesek csinálnak. Nem tudom, tetszett-e már értesülni arról, hogy az osztály egyes tagjai tegnap délután a szánkódombon lejáratták... nagyon lejáratták a 7/a jó hírét. És éppen egy kétes vállalkozással járatták le. Már az egész iskola ujjal mutogat ránk. Én határozottan tiltakozom Mari ötlete ellen! Nekünk ugyanis nem az a dolgunk, hogy pénzt keressünk, hanem az, hogy tanuljunk. Teljes energiánkkal tanuljunk!

Madárfej megforgatta hosszú nyakán ülő fejét, körülnézett, s diadalmasan leült.

Szavai nyomán nyomban kitört a parasztlázadás. Az érintettek fölhorkantak, közbekiabáltak, Pamacs alig tudott csendet teremteni. Végül sikerült.

- No jó, de most már mondjátok el, mi történt, hogy történt. De csak az beszéljen, aki tudja is.

Kefe oldalba lökte Kanócot, hogy álljon fel, mondja el az egész FOGDAHOLÉRED-et meg mindent, de Kanóc nem mozdult. Annyira utálta most Mangoldot, hogy még válaszolni sem volt kedve vádaskodásaira. Ült, mintha a padhoz kötözték volna.

Boglyas igyekezett megmenteni, a helyzetet. Különben is, mint iskolarádiósnek gyakorlata volt a szavakban. Felállt, Kanóc felé nézett, elkezdte:

- Ha már az elnökünk hallgat, én elmondom, hogy és mi volt... - s azzal leadta a születésnapot, a kisvállalkozást meg az egész tegnap délutánt.

- Ez volt, illetve ez van, tanár úr, kérem.

- Aha... - mondta Pamacs, aki ekkor vette észre a Kanóc arcán árulkodó monoklit. Csak befelé mosolygott, meg ne lássák rajta. Tudta, hogy most harmincöten lesik szavát, állásfoglalását, véleményét. S azt, hogy kinek ad igazat.

- Hm... Mangold fiam - fordult Madárfejhez -, nem gondolod, hogy így már kissé másként fest a dolog? Ugyanis arról van szó, hogy néhány osztálytársatok akart valamit. Összeálltak valaminek az érdekében. S most nem az a kérdés, hogy ez a bérszánkókölcsonzés jó vagy rossz ötlet volt, hanem magáról a szándékról kell szólni. S a szándékot én nagyon helyeselem. S azt mondom nektek, fiaim: több szem többet lát, hátha van az osztályban, akinek jobb ötlete volna, aki szeretne segíteni, részt venni... Nos, gondolkozzatok ezen is egy kicsit...

Madárfej elvörösödött, de elhatározta, nem adja meg magát. Javasoljanak csak. Majd ő bebizonyítja, hogy képtelenség az egész. Még akkor is, ha Pamacs biztatgat. Persze hogy biztatgat. Azért tanár... osztályfőnök... pedagógus, hogy biztasson. De minek? Úgysem lesz belőle semmi. Ezekkel?!

Kétségtelen, Mangold mélyen lenézte az osztályt. Még a „jobbakat” is. Csupán Kapellert tartotta igazi fejnek, éppen ezért képtelen volt megérteni, hogyan ugorhatott bele ő is ilyen ostobaságba. S máris különvitát akart kezdeni padszomszédjával, de Dini méltóságteljesen leintette.

Erre Madárfej nyelt egyet, s arra gondolt, hogy már Kapellerben sem lehet megbízni, ő is a flúgosokkal tart.

Kanócot felvillanyozták Pamacs szavai. Különösen ahogy a szándékról beszélt. Biztos, hogy ő nem tudta volna így megfogalmazni, de amikor elképzelte az egészet, s amikor azt a névnapi bulit előkészítette, az feszítette őt: a szándék... az, hogy kellene valamit csinálni... s ezt

Pamacs világosan megérezte... Akár apu... Pedig mind a ketten felnőttek, és nem nevetik ki... látszik, hogy segíteni akarnak... persze jó volna nélkülük, saját erőből...

Miközben száguldoztak a fiú gondolatai, Móni kért szót. Nem volt nagy szónok, nem is cirkalmazta. Csupán bejelentette:

- Beszéltem apuval. Ő az ABC-bolt vezetője. Megígérte, hogy segít megszervezni az iskola-tejet meg a büfét. Hogy nálunk is legyen. És lehet is. Akkor majd megint jó lesz a sulinak a 7/a. Csak segítséget kérek hozzá, mert Varga Marival ketten nem leszünk hozzá elegenden.

Megtapsolták.

Kanócnak jobban esett, mint ha őt magát tapsolták volna. Hiába, Móni a legklasszabb lány az osztályban. Igaz, Pircsi mutatósabb, de Móni mégis más. Úgy egészében. Mindenképpen. Legszívesebben megsimogatta volna, amiért ilyen.

Móni egyszerű szavainak - a tényeken túl - volt egy másik haszna is. Az, hogy utána azok is meg mertek szólalni, akiket nem sorolnak az ékeesszólásukról ismertek közé. Akik többnyire csak hallgatnak, lapulnak, mert a kicsinél is kisebbnek érzik magukat a „nagyok” árnyékában.

Homolya, a leglangalétább mindük között, aki első a tornasorban, s már szüleivel versengve rakosgatta a gyümölcsösládákat, árulta a zöldséget a piacon, kijelentette:

- A csarnokban mindig akad munka, ha eljön a szezon. Csak hát oda erő kell, mert azokat a ládákat meg kell ám fogni.

- Megfogjuk! - szólt közbe Toronya, majd még egy-két hang, s Pamacs nem intette le őket, hogy ne kotyogjanak közbe, hanem inkább még biztatott is.

A hangulat tette-e, vagy az osztályfőnöki biztatás, de a végén még Bárány Jóska, az osztály legkisebbje is meg mert mukkanni:

- Én hallottam, hogy itt, a lakótelepen a kertészet kertgondozókat keres. Úgy, hogy ad nekik egy területet, amit gondozhatnak. Mi volna, ha az osztály együtt vállalna ilyet?

- Remek! - hallatszott a katedra felől, s mintha ez lett volna a jel a tapsra. Jóska, aki gyakorta kék-zöld apja ütlegeitől, ekkora dicsőséget még soha nem ért meg. Egészen belevörösödött abba, hogy őt tapsolják. S amikor a srácok látták, hogy már olyan piros, mint a húsvéti nyúl szeme, még egy-egy éljent is megeresztettek.

Pamacs láthatólag örült. Sugárzott a tekintete, arca, de mintha sugárzott volna az egész katedra is az osztályfőnöki büszkeségtől, hogy lám csak, neki milyen rendes gyerekei vannak. A 7/a-ról még sok szó esik majd az iskolában, de még a tanárban, sőt a kerületben is. S az osztályfőnöknek ez az igazi öröm, ha már festőművész nem lehet minden rajztanárból. Szeme Mangoldot, a kételkedőt kereste, s nem rösteltette szóval is megtoldani tekintetét:

- No, Mangold fiam, mit szólsz ehhez?

A szólított kényszeredetten felállt. A vita alakulásából érezhette, hogy nem az ő kedve szerint fejlődnek a dolgok. Támogatók többen is szóltak, ellenezni rajta kívül - legalábbis nyíltan - senki sem ellenezte.

Csak azért sem enged. S ha válaszol is Pamacsnak, mert válaszolnia kell, nem hódol be. Éreztetni fogja: ez ügyben még nem ez a végső szava. S ne legyenek olyan biztosak abban, ami nem is olyan biztos. S ha kell, megmutatja nekik, akár egyedül egy egész osztály ellenében is. De most csak okosan... semmit sem szabad elhamarkodni.

Pamacs is, az osztály is várja a választ. No jó. Megkaphatják.

- Én csak azt mondom, hogy mindezek nagyon szép tervek, elképzelések, mondhatnám ideák, de hogy mi lesz belőlük, azt majd meglátjuk a végén.

Az osztály felhőrdült.

Madárfej meg sem rezzent. Majd kissé lebiggyesztette ajkát, mint aki füttyöl a fölhördülésre, s leült.

Az egész osztály várta, mit felel erre Pamacs.

- No jó, Mangold fiam - hallatszott máris -, erre én is azt mondom, hogy majd meglátjuk. Csakhogy tudod, én valamiért... hiszek benne.

Tüntetéssel felérő taps tört ki. Még a kétkedőket is elragadta a közhangulat.

Kanóc Madárfej felé nézett. Az is őrá. Összevillant a tekintetük.

- Tapsolni, ünnepelni könnyű - szúrta oda ridegen az egyik.

- Nem fogsz rajtunk nevetni - döfte dacosan a másik.

S mindketten világosan érezték: nem ez volt közöttük az utolsó menet.

HATODIK FEJEZET

*Nagyon jó nap - Fiú a fürdőszobában - Tarhonya, a műszaki zseni -
A gépezet beindul - Menyus keservei - A civakodók - Szakítás*

Kanóc a fürdőkádban ült és dúdolgatott. Legszívesebben énekelt volna, de apuék tévéznek, Ági nővére ki tudja, hanyadik szigorlatára készül, ha dalra fakadna, rázörgetnének miatta. Pedig most hangosan kéne énekelni, kiabálni, zajongani, mert olyat, de olyat sikerült elintéznie, amit legjobb volna most rögtön kikiabálni a világba, hogy mindenki hallja, mindenki értesüljön róla.

Suliból hazafelé jövet kezdődött még, akkor, amikor Taródi Zsolt - akit egyszerűen csak Tarhonyának becéztek - odacsapódott hozzá. Hallgatag fiú, ritkán szól, de műszaki zseni. Már go-kartot is bütykölt az apjával, ért mindenféle szereléshez, még a villamos berendezésekhez is, meg amatőr rádiókészüléket is fabrikált már. Az osztálybulikon is mindig ő csinálja a hangosítást. Csendes természetű fiú, osztályfőnökin sem szólt, pedig már akkor motoszkált benne valami, de még érnie kellett. Így azután csak Kanócnak mondta el, amikor ott baktattak egymás mellett az újságosbódé és a virágos pavilon között.

- Tudod, Kanóc, az volna a legfontosabb, hogy legyen valami fix hely ennek a „fogdahol-micsodának”. Ahol meg lehetne csinálni ezt-azt. Meg egy csomó kézzelfogható dolgot is. Azokat még el is lehetne adni.

- Hogy gondolod?

- Úgy, hogy nálunk a ház pincéjében még kondíciótermet is csináltunk. Pince pedig akad még. Kérj el egyet a fateromtól.

Mivelhogy szövetkezeti házban laknak, és Taródi papa a lakásszövetkezeti elnök. Civilben gépkocsioktató, dörmögős hangú, nagydarab mackó, kicsit zsörtölődős, de rém szelíd és segítőkész.

Kanóc megkereste. Elmondta, mi járatban van. Tarhonya apja a fejét vakargatta.

- Pince még csak akadna, de mit szól hozzá a vezetőség meg a tagság? Abból pedig ribillió lesz, ha ti lent zajongtok, és fölhallatszik a házba...

- Csöndben leszünk...

- Képzelem!

- De igazán.

- Megnémulnotok azért nem kell. Csak ricsaj ne legyen, mert akkor te is repülsz, én is repülök. Értjük egymást?!

- Persze hogy értjük.

- Azért mondom. Na, gyorsan egy elnöki kézfogást rá.

Kezet fogott a fiúval. Kemény, igazi férfias kézfogása volt, de Kanóc állta.

Attól kezdve egyhuzamban fickándozik benne az öröm. Jó nap. Nagyon jó nap!

Dúdolgatása hirtelen éneklésbe csap át. Ő maga észre sem veszi, belülről tör föl az egész, szinte észrevétlenül, s a kis fürdőszobában visszhangzik a kicsit mutáló, kicsit hamis énekszó.

Ági, a nővére nyit rá. Már felnőtt. Egyetemista. Szigorúan áll a fürdőszoba ajtajában, úgy mondja:

- Ne játszd meg a pacsirtát! Tanulok!

- Jaaa - nyel egyet a fiú. Aztán amikor észreveszi, hogy nővérének pillantása odasiklik meztelen testére, hirtelen maga elé kapja tenyerét.

- Sipirc ki! Ha nem vennéd észre, zavarasz. Én sem szoktam rád nyitogatni, amikor szórod magadra a hintőport...

Gondolatban még azt is utánateszi, hogy „csak néha”, de ez most igazán elhanyagolható apróság, és már legalább egy éve nem is nyitott rá szándékosan. Merthogy a fürdőszoba zárja már legalább két éve rossz.

Ági behúzza az ajtót, s megy.

Kanóc elveszi maga elől a kezét, s nézegeti magát. Itt a fürdőszobában szokott ismerkedni testi változásaival. Merthogy egy idő óta nagyon kezd változni. Nemcsak keze-lába és testhossza nő, hanem arányosan vagy tán még annál is jobban minden egyéb része. Az is, amit eltakart Ági elől. S a tavalyi pihék mellett az idén már határozottan kezd szőrösödni is. Igaz, még nem annyira, mint a Tohonya vagy a Kefe, de egyszer még utoléri őket. S a hangja is mély lesz majd, mint apué. A lába már most is majdnem akkora. Jó neki az apu cipője. És ha még nőni fog a lába, akkor apu hordja majd az ő kinőtt cipőjét...

Ezen aztán elmosolyodik. Kopogás riasztja, majd apu hangja:

- Igyekezz, fiam, mi is szeretnénk fürödni.

- Oké, apu, sietek!

Valójában csak most kezdi magát szappanozni. Tessék-lássék egy kicsit; a szappanozás nem az erőssége.

Lubickol, tapicskol, kihúzza a kád gumidugóját, s amíg csorog le a víz, dörgöli magát a törülközővel. Fel a pizsamát, fogmosás, majd fogja a Tini arcszeszét, s indul anyuhoz. Anyu a házi kozmetikus. Kenegeti a fiú arcát, felfedezi a kezdődő pattanásokat, kezeli, nyomkodja - mikor mi kell -, s Kanóc élvezettel tűri. Nem akarja, hogy idővel ragyás legyen az arca, mint amilyen a Dajka Sanyié, akinek a képe mindig olyan, mintha csupa darázscsípés volna.

Vége a kozmetikai műveletnek, megkapja az anyai puszt - többet is -, mehet lefeküdni.

Ilyenkor még olvasni szokott, de most eloltja a lámpát. Gondolkozni, tervezgetni akar. Elképzei magában azt a pillanatot, amikor év végén odaállnak Varga Marival Pamacs elé, egy rakás pénzt adnak át neki, s büszkén kijelentik:

„Tanár úr, kérem, ebből akár egy tátrai utazásra is futja!”

Ja, és persze úgy intézik, hogy ott legyen a közelben Madárfejű is, és lássa, és pukkadjon meg, hogy nem neki lett igaza. Hiába is fondorlatoskodott... Na és persze ott lehetnek a többiek is mind, vagy legalábbis Móni, Tohonya, Boglyas, esetleg Menyus is, ja és azért legyen ott Pircsi is, mert ő olyan szépen tud csodálkozni...

Rövidek a téli nappalok. Későn dereng, korán sötétedik, az este betakarja, majd elnyeli a fél délutánt. Mindegy, nem számít, hiszen lent a pincében úgyis csak a lámpa világol. Az sem túl fényesen, cementpor üli meg a levegőt.

Fél tanteremnyi a kapott pincerész, fala beton, alja beton, kezdettől fogva porlik, hiába nedvesítik, locsolják söprés előtt, a finom szemcsék csak felszállnak.

A 7/a „vállalkozói” alakítják központjukat. Először takarítani kell, aztán lemeszelik majd a betonfalakat, a Boglyaséktól kapott használt PVC-vel leterítik a padlót, s odahaza mindenkinél akad kiszuperált, lomtalanításra váró, divatjamúlt, de még használható bútordarab, a többi már rajtuk múlik.

Sokan sűrögnek. Az alapítók közül mindössze Kapeller hiányzik, azt mondta, vendégeik jöttek vidékről. Viszont itt van Tarhonya, Homolya, Bárány Jóska s még vagy ötven újak. Köztük a télen is szeplős, sokat röhöcsélő Barát Barbara, akit alighanem Tohonya jelenléte vonzott, mindig ott seper, ott sűrög körülötte. Tohonya meg el-elvigyorodik ettől a buzgalomtól, s mindketten láthatóan nagyon jól érzik magukat egymás közelében.

Kanóc és Tarhonya a falakat mérik fel. Pontosabban Tarhonya kezében a colstok, ő mér, s diktálja az adatokat Kanócnak, aki jegyezget. Engedelmesen, mintha a másik volna az elnök. Tarhonya ugyanis gyakorlati dolgokban verhetetlen. Anélkül, hogy bárki is megbízta volna vele, magához ragadta a műszaki vezetésket. Méricskélés közben magyaráz Kanócnak, aki mindent szeretne megtudni, amit csak lehet. Legalább annyira, hogy megértse. Világosan érzi, műszaki dolgokban sohasem érheti utol Tarhonyát, de az nem is baj, sőt az lesz a jó, ha mindenki ért valamihez; jól ért, s akkor azt csinálja. S aki akar, az segít neki. Reméli, jól gondolja így. Este meg is beszél majd apuval. És beszámol neki. Lesz miről!

A gépezet megindult. Ki-kik alakítja már a maga helyét, a lebegő cementporon túl látni kezdi a rendet, s egy kicsit már azt is kóstolgatja, mi mindenre lesz jó ez a terem. Amely az övék lesz. Egészen az övék. Másként, mint az úttörőszoba, ami régtől van, s amit úgy örökölték, bútorokkal, szekrényekkel, tablókkal, oklevelekkel, fényképekkel; s ahol legfeljebb egy-egy újabb fénykép, oklevél, no meg az oly nehezen készülő faliújság az övék. Itt minden az övék lesz. Ők alkotják és alakítják saját kezükkel.

Móni és Pircsi egymás mellett dolgozik. Két seprű jutott nekik, de csupán egy vödör és egy személtapát. Móni kezében szakszerűen jár a seprű, Szexbombán látszik, hogy nem szokta. Odahaza még a porszívót sem ő kezeli. Attól is kímélik. Szenved is kegyetlenül. Bántja a por, zavarja, hogy be kellett kötnie a haját, szokatlan, hogy délután is köpenyben van, mely eltakar és egyformává tesz, s valahogy nem is érti magát, hogyan került ide, ebbe a szokatlan helyzetbe. Ő, a körülrajongott... Ez sajna nem színjáték, ez nem a beígért „csábtanfolyam”, ez por, kosz, seprű, s ráadásul Kanóc ott van a pince másik felében, ide sem pillant, nem is szól hozzá. Micsoda szívós türelem kell ehhez a fiúhoz! Vagy tehetségtelenül fogott hozzá? Egyáltalán érdemes-e folytatnia, ha ilyen megpróbáltatásokkal jár? S még nincs is vége.

Móni, a féltékeny Móni dolgozik mellette.

Szorongatja a seprűt, seper irgalmatlanul, s kicsit úgy, hogy a por Pircsi felé verődjék, hogy megköhögtesse, hadd kínlódjon, hadd emlegesse meg a mai napot, s hadd maradjon máskor odahaza. Vagy bárhol másutt, csak messze, minél messzebb a drága Kanóctól, aki ide sem néz feléjük, de van. Itt van, dolgozik, végzi a maga munkáját, egy levegőt szívna, meg egy cementport, de még az is jó, ha egymás közelében lehetnek...

A nagy igyekezetben egyetlenegy ember kirívóan lassú a többiekhez képest: Menyus Márti.

Nem a munka bántja, sértődöttség gyűlik benne. Mennél többen, minél szorgalmasabban dolgoznak, annál inkább halmozódik benne a keserűség. Bezzeg a szánkódombon... ott magára hagyták őt... nem voltak vele szívvel-lélekkel... hagyták, hogy Hantással kettesben kínlódjanak, pedig abban a vállalkozásban pénz volt. Ebben meg egyelőre nincs semmi. Lesz egy

szobájuk. Na bumm, és akkor mi van? Mikor lesz a szobából jövedelem? Azt leshetik... sokáig leshetik... És ez a Kanóc is... ott nyüzsög a Tarhonya mellett, aki új közöttük, és mégis úgy viselkedik, mintha ő mozgatná az egész Naprendszert. Mi jögon? És ki kérte rá? Pedig ha van a FOGDAHOLÉRED-nek 113 forint vagyona, azt igenis neki, Menyus Mártinak köszönhetik, de nincs ezekben semmi megértés, semmi hála.

S megáll kezében a seprű, rátámaszkodik, hogy egészen oldalra nyeklik a cirok, de érdekli is őt, vesszen a seprű, több is veszett Mohácsnál!

Tarhonya szúrja ki, hogy Menyus nem csinál semmit. Neheztelő pillantást küld feléje, de nem szól. A lány pedig vagy nem fogta fel, vagy nem akarta megérteni, a pince közepén, mintha ő volna a SEPRŰNYÉLRE TÁMASZKODÓ SÁNTA TAKARÍTÓNŐ szobra.

Juszt sem dolgozik! Minek dolgozzon, ha nem becsülték az eddigi munkáját, igyekezetét? Pedig még a verekezésben is benne volt. Még a fűrésztést is vállalta, nem ódalgott el, mint Szexbomba, hanem ott harcolt a fiúkkal együtt...

Egyre jobban sajnálja magát, s egyre jobban körülfonja az önsajnáló magányosok zord kétségbeesése. De ki veszi észre?

Tarhonya. Bár csak azt, ami látható, érzékelhető. Azt, hogy Menyus már egy negyedórája csak ácsingózik, pedig a többiek igencsak nyüzsögnek.

- Mi az, elfáradtál? - kérdi kissé tréfálkozva, de a lány nincs jókedvében.

- Mi közöd hozzá?! - veti oda foghegyről.

Tarhonya erre a hangra felkapja fejét. Nem elég, hogy itt lustálkodik, még neki áll följebb! Kicsit ő is megemeli a hangját:

- Csak annyi, hogy nézd meg a többieket.

- Nézd őket te, ha akarod!

Kanóc felkapja a fejét a vitára. Érzi Menyus hangján, hogy valami baja van, de nem tudja, mi, ő is csak azt látja, amit Tarhonya: a lány csökönyös, mondhatni tüntető semmittevését.

Az emeltebb hang hallatán mások is abbahagyják tevékenységüket. A vitának most már közönsége is akad. S amikor közönség van, akkor már mindenki a maga igazát védi körömszakadtáig, s meg sem kísérli a másikat megérteni. Eltűnnek indítékok és rugók, csak szavak pufognak, harsognak, esnek egymásnak, konok önfejtéssel.

- A többiek dolgoznak - érvel Tarhonya.

- Az ő bajuk! - vágja rá gondolkodás nélkül Menyus.

- De Márta, hogy mondhatod ilyet? - szól közbe békítőleg Kanóc is. A lány azonban már elvesztette fejét és a mértéket. Már csak az fűti, hogy övé maradjon az utolsó szó. Mindegy, hogy mi az, csak az övé legyen.

- Azt mondok, amit akarok! Vagy nem?

- Azt mondasz. De azért egy kicsit gondolkozhatnál.

- Te is. Mi vagy te, hajcsár? Azért, mert te vagy az elnök?

- Szóltam egy rossz szót?

- Szólt helyetted Tarhonya. Rám förmedt, hogy lusta disznó vagyok...

- Éééén? - hüledezett a célba vett.

- Nem is mondta - kelt védelmére Kanóc -, hallotta valaki, hogy Tarhonya ilyesmit mondott?

A kérdés válasz nélkül maradt a levegőben.

- Ha nem mondta, akkor gondolta.

- Ideges vagy, Menyus... Jobb, ha most hazamész. Nem kötelező dolgozni. Amit csinálunk, magunktól csináljuk, vagy nem csináljuk.

- Elküldenél, mi?

- Csak ma. Látod, hogy most csak feltartasz mindenkit.

- Ne figyeljetek rám. Különb is nem én kezdtem, hanem ő! - és Tarhonyára mutatott.

- Mit kezdtem én? Csak megkérdeztem, hogy elfáradtál-e.

- De miért? Mert a bögyödben voltam. Igen, mert én már csináltam valamit. Pénzt csináltam. Te meg csak ugráltatod itt a népet. Pedig te nem is vagy alapító tag. Én az vagyok. Vagy nem vagyok az? Te felelj rá, „elnök úr”!

Kanóc homlokán megfeszülnek az erek. Azért még próbálja magát türtőztetni.

- Hagyd abba, Menyus, jó? Hagyd abba. Semmi szükség erre. Dolgozni akarunk.

- Dolgozzatok. Én majd nézem. Én leszek a nézőközönség.

Kanóc nem bírja tovább cérnával. Kitor:

- Leszel ám... fogod magad és hazamész, ha bajod van velünk. Na tűnés, Menyus!

S dühösen kilép egyet a lány felé. Az meg szembefordul vele.

- Mi az, csak nem akarsz megütni? Vagy igen? Tessék, nagy dicsőség lesz...

Kanóc visszalép. Fúj. Valóban viszketett a tenyere. De türtőztette magát, s egészen lecsendesve mondta:

- Jól van. Maradj, Menyus, ha van bőr a képeden. De azt megmondhatom, én ma már egy bűdös szót sem szólok hozzád. És ha a többiek rám hallgatnak, akkor ők sem. Gyertek, srácok, dolgozzunk!

S visszament Tarhonyával, folytatni a méricskélést. A többiek is folytatták a munkát.

Menyus ott pukkadozott magában egy darabig, aztán lassan elindult kifelé. Haragjában már ott fortyogott az eljövendő keserőségek boszorkánykatlana.

HETEDIK FEJEZET

*Az összeesküvők - Sikeres vállalkozás - Hírek a maffiáról - Sötét eszközök -
Papírgombóc a pad rekeszében - Kapeller szónokol - A kettészakadt osztály*

Minden zsák megleti a maga foltját. S aki úgy érzi, kitalálták az egyik csónakból, keres egy másikat.

Menyus is hamar rátalált Mangoldra. Összehozta őket a közös sértődöttség.

Menyus nem hánytorgatta fel, hogy Madárfej milyen lekicsinylően nyilatkozott a szánkódombon történekekről; Madárfej nem bánta, hogy Menyus nem ér fel ésszel a térdéig sem. Talán még jó is. Így legalább biztos, hogy ő lesz kettejük közül az, aki irányít, a végrehajtó pedig Menyus, akinek szája, pontosabban pletykálkodási képessége adott esetben aranyat érhet. S ér is, ha azt fújja majd, amit szükséges.

A bosszúvágy sok mindenre képes.

Összeesküvésre is.

- Gyere csak, oda nézz! - ragadta karon Tohonya Kanócot az első tízpercben.

A folyosón az egyik ablak előtt ott állt Menyus Mangolddal. Titokzatosan sutyorogva tárgyaltak valamit.

- No, mit szólsz hozzá?

- Te, ezek rólunk beszélnek.

- Az biztos! De még az is, hogy semmi jót!

- Tohonya, tartsd őket szemmel, én megyek az aulába. Móniék most kezdik árusítani az iskolatejet meg a péksüteményt.

- Eredj. Őket meg bízd csak rám.

Kanóc ment, a leendő mesterdetektív maradt. Megkísérelte, hogy feltűnés nélkül elsétáljon mellettük, hátha akkor meghall valamit, de hol tud akkora melák, mint a Tohonya, észrevétlen maradni? Kapásból kiszúrták, s amint a közelükbe ért, halkabbra fogták a szót, majd elhallgattak.

- Itt összeesküvés készül! - állapította meg a jelekből Tohonya, de a következtetésnél többre nem jutott.

Kanócnak több örömben volt része. Az aulában két, fehér lepedővel letakart asztal, mögötte a falon kartonból a felirat:

TEJ- ÉS SÜTEMÉNYÁRUDA üzemelteti a 7/a

Az asztalokon poharas tej, kakaó, karamell, kifli, zsömlye, bukta és pogácsa.

A pult mögött fehér köpenyben, fehér kendővel leköttött hajjal, az izgalomtól kipirultan ott áll Móni, Varga Mari meg Barbara.

Előttük érdeklődők serege tülekedett: nézegettek, majd szempillantás alatt falánk, türelmetlen vásárlókká változtak. Megkezdődött a roham.

- Sorban gyorsabban menne! - szirénázott Varga Mari, de idő kell, amíg rájönnek, s megszokják az új csodát s vele együtt az ésszerű rendet.

- Tolongjanak csak minél többen - nézte őket elégedetten Kanóc, s magasra hágott benne az első siker öröme.

A nagyszünetben minden elfogyott. Az újsütetű boltosok leszedhették a terítőket, pénzt számoltak, csillogott a szemük. S nem csupán elnökük lelkesedett velük együtt, de odajött Pamacs is, s a dicsérettel igazán nem fukarkodott.

Igaz, ami igaz, rászolgáltak. S holnapra másfélszer ennyi árut kell rendelniük, az is biztosan elfogy.

Az öröm hullámain ringatózva Kanóc teljesen megfélekedett az összeesküvőkről. Különb is mi gondja Menyussal meg Mangolddal, hiszen „a kutya ugat, a karaván meg halad”.

S az első sikeren felbuzdulva nekiláthatnak többi tervüknek is. Meghirdetik a „puskakészítő szaktanácsadást”, a „csábtanfolyamot”, a „bélyegbizományit” és sorban a többit is. Kicsit szokatlanabbak, mint az iskolai árusítás, talán nem is ostromolják majd tömegek, de az is megindul.

Elnök tervez, pletyka végez. Pár nap múlva, alighogy befejezték pinceközpontjuk rendbehozatalát, berendezését, s az fogadásra készen várta az „ügyfeleket”; furcsa hírek kezdtek szállingózni az iskolában.

Beszélték, hogy a FOGDAHOLÉRED nem is azonos a 7/a-val, hanem csupán egy sötét maffia, amely arra szövetkezett, hogy mindenféle fondorlatos hülyeségekkel megkopassza az iskola jobb sorsra érdemes nebulóit. Kicsalja zsebpénzüket, átverje őket, hiszen valamennyien áldozatjelöltek. Kanóc és társai lesik, mikor és milyen átejtéssel csaphatnak le rájuk.

A szóbeszéd nem csupán emeletükön terjengett, de ott kóválygott minden folyosón és minden tanteremben, sőt még a tanárba is belebbentette egy kósza fuvallat.

Teljesen nyilvánvaló, hogy kitől erednek a pletykák.

Tohonya dühöngött:

- Nem nézem, hogy csaj, úgy elkalapálom, hogy belesántul! Annak a madárfejűnek meg elkapom a gigáját!

Csakhogy: Menyust nem lehetett rajtakapni. A legravaszabb pletykás vénasszonyon is túltett. Nem fröcsögött immár, s nem bégette világgá mondandóját. Kizárólag a kiszemelttel négy-szemközt, szigorú titoktartást fogadtatva ejtette el szavait, melyek szájról szájra, padról padra terjedtek megállíthatatlanul. Mangold, aki alighanem az értelmi szerző lehetett, képmutató módon, ártatlan barikapofával járkált, csak a tekintetében bujkált gúny, amikor Kanóccal találkozott.

A türelemnek is van határa. S érdekes módon nem Kanócé, még csak nem is Tohonyáé fogott el, hanem Varga Marié. Egyik délután, amikor együtt ültek a pincében, megtanácskozni dolgaikat, ő csapott az asztalra.

- Ez így nem mehet tovább! Ma délelőtt egy második árusítás közben megkérdezte tőlem: „Te 7/á-s vagy; mondd csak, te is a maffiához tartozol?” Azt hittem, megüt a guta. Kitezzük a lelkünket, aztán már a tejárusítást is kikezdi.

- Disznóság! - süvöltötte Tohonya.

- De még mennyire! - helyeselt Boglyas, s tovább fűzte: - És már az osztályban is szervezkednek ellenünk. Képzeljétek, ma, amikor odamentem Dobrócsihoz egy faliújságciikk miatt, a szemem közé röhögött: „Neked? - mondta. - Mit képzelsz? Még hogy te a 7/a nevében? Mit gondolsz, meddig tűrünk még benneteket?”

Móniból is dőlni kezdett a panasz:

- Megkértem a Kaszás Nellyt, jöjjön egy kicsit segíteni az árusításban, mert már nem győzzük. Csak hallottátok volna, milyen gúnyosan felelt: „Azt hiszed, én is olyan jó bolond vagyok, mint te?” Azt hittem, rögtön sírva fakadok a méregtől.

Mondják, csak mondják a panaszokat, s közben Kanóc arra gondol, olyan az egész, mintha valakik valami láthatatlan hálót akarnának köréjük feszíteni, hogy aztán egyszer csak megrántsák. De miért? Hiszen igazi ellenségük csak Madárfejű meg Menyus. Hogyan képesek mégis a pártjukra állítani annyi embert? S miért? Az iskolatejért irigylik őket? Vagy képtelenek elviselni, hogy ők akarnak valamit, és dolgoznak is érte? Miért hisznek a rágalmaknak? Miért könnyebb a rosszat hinni, mint a jót? S egyáltalában mi értelme így az egésznek?

Zakatol az agya, de nem szól. Valami kiutat kéne találnia. Megoldást a rágalmak, a bántások, az alattomos döfések ellen. Nyílt csatateret a láthatatlanul kilődözött nyilak ellen.

Úgy látszik, nem csupán Kanóc töprengett, mert egyszer csak Kapeller is megszólalt:

- Nem akartalak benneteket idegesíteni, de tudjátok, hogy Mangold a padtársam, s egy időben jóban is voltunk. Ma délelőtt megkérdezte tőlem, hogy „kitartasz még a kótyagosok között, merthogy ilyen okos embert a másik oldalon is szívesen látnának”.

- Ezt kérdezte?

- Ezt.

- Mit feleltél neki?

- Azt, hogy nem látom világosan a „másik oldalt”, csak az eszközeiket érzem.

- S erre ő?

- Nevetett. De nem is ez aggaszt igazán.

- Hanem?

- Az, hogy ma bent járt az apja is Pamacsnál. És biztos, hogy nem a fia osztályzatai miatt. Azokkal nincs zűr. És láttam, hogy Pamacs gondterhelt volt, amikor kikísérte, s azzal búcsúzott tőle, hogy „jól van, kedves apuka, nyugodjék meg, fontolóra veszem az aggályait, aztán majd megtanácskozzuk”. Csak azt tudnám: kikkel és mit? Nekem valami bűzlik Dániában. Nagyon bűzlik. Csak tudnám, hogy mi!

Hallgattak. A kérdésre nem volt válasz. Csak rossz érzés maradt a nyomában. Valami szorongató, torokszorító rossz érzés.

Végül is Kanóc jelentette ki azt, ami mindannyiukban ott motoszkált:

- Színvallásra kéne őket kényszeríteni.

Igen ám, de ki az az „őket”, és mivel lehet kényszeríteni?

S mi haszna lehet az egésznek?...

Péntek reggel, amikor Dini beült a padba, s helyére rakta iskolatáskáját, a pad rekeszéből kicsiny, gombóccá gyúrt papírgalacsin esett ki. Fölemelte a földről, s ki tudja, miért, de elkezdte széthajtogatni. Füzetből kitépett irkalap formálódott ki, rajta sebtében odavetett írással egész rövid szöveg:

„Sajnálom, hogy Dinit nem sikerült leszakítanod róluk. Örülök, hogy apád nagyobb sikerrel működött.”

Címzett és aláíró nem volt a papíron, de nem is hiányzott. Dinibe azonnal belevágott a felismerés.

Menyus sorait tartja a kezében, s a címzett is teljesen nyilvánvaló. S az is, hogy a véletlenül otthagyt papírgalacsin még fontos bizonyítékká válhat a kezében.

Gondosan kettéhajtotta, betette a tolltartója rekeszébe, és mint gyakorlott sakkozó, máris azon kezdett el gondolkodni, hogy az ellenfél váratlan, ám fenyegetőnek látszó lépését hogyan lehetne megelőzni. Mit kéne lépni ahhoz, hogy ne a várakozás, a védekezés legyen az osztályrészük, hanem a FOGDAHOLÉRED ragadja magához a kezdeményezést.

S Dini, az észkombájn ült a padjában, száját összeszorította, s ujjaival önkéntelenül dobolt a pad tetején. Aki jobban ismerte, láthatta, intenzíven gondolkozik.

Amikor Mangold belépett az osztályba, már messziről észrevette Kapeller feszültségét, de nem tulajdonított neki semmi jelentőséget. Első órájuk matek lesz Morcossal, s alighanem esedékes egy röpdolgozat. Arra pedig koncentrálni kell, hiszen minden jegy fontos. A hetedikes végeredmény már beleszámít a továbbtanulásba. S a jónevű gimnáziumba - melyről ábrándoztak - jelesnél gyengébbet még sosem vettek fel iskolájukból.

- Szia! - ült Kapeller mellé, máris szedte elő a matekot, miközben kérdése is elhangzott: - Mi lett a matek házid eredménye?

Igaz, ő is jó matekos, de Kapeller verhetetlen benne. Talán még Kanóc van ott a nyomában, de neki vannak olykor kihagyásai. Nem árt tehát, ha Kapelleren méri saját munkáját, formáját. Röpdolinál úgysem egyforma feladatot kapnak. Morcos padsoronként váltogatja a példákat, hogy mindenki a saját formáját mutassa.

Kapeller mintha meg sem hallotta volna a kérdést.

- Hallod, Dini? Mi a matekházid eredménye?

Az észkombájn ekkor végre feléje fordult, de csupán ennyit felelt:

- Nem mindegy? Annyi, amennyi - s tekintetéből érezhető hűvösség áradt. Ez a fagyos magatartás később, a dolgozatírás alatt is megmaradt. Amikor Dini elsőként befejezte dolgozatát, oda se pislogott padszomszédjára, mint máskor, átnézett Mangoldon, mintha csak levegő volna.

Csöngetés után, amikor Morcos az osztálykönyvvel a hóna alatt kikacsázott az osztályból, s a gyerekek is elindultak a nyomában, egy hang harsogott végig a nyüzsgésnek indult termen:

- Várjatok egy pillanatra!

Kapeller kiáltott.

A kitódulók megálltak, a hang irányába pillantottak. S akkor olyasvalamit láthattak, amit az előkelő, néha már kissé szertartásos Diniről még csak feltételezni sem tudtak volna. Az észkombájn felállt a padra, hogy jobban láthassák-hallhassák, s miként egykor a márciusi ifjak, szózatot intézett a néphez.

- Osztálytársaim! - kezdte. Nem azt mondta, hogy „srácok”, vagy azt, hogy „gyerekek”, hanem így, ünnepélyesen: „osztálytársaim”. Majd így folytatta: - Jól tudom, hogy mindenféle mendemondák keringenek az iskolában holmi maffiáról, amely a tanulók kifosztására alakult. Emiatt lassan már ujjal mutogatnak a 7/a-ra. De ki az oka ennek? Azok, akik gondoskodtak arról, hogy megint legyen büfé az iskolában? Vagy azok, akik irigyek, és megkísérelnek kétélyt támasztani a jó szándék ellen? Akik összeesküvők módjára, a háttérből pocskon-diáznak mindnyájunkat?

- Igaza van! - szíréázott közbe Tohonya, de jobban tette volna, ha nem szól, mert ezzel mintha csak jelt adott volna a közbeordítózásra.

- Senki se kérdezte! - üvöltött máris Dobrócsi, a fő verekedő, s minden bizonnyal máris ütött volna, de Tohonyától még ő is tartott. S Kapellert sem ütheti, mert tudta, hogy Tohonya rögtön a védelmére kelne.

- Akkor is mondom! - harsogta túl őket Dini.

- Hagyjátok beszélniiii! - visított Barbara, s inkább hagyták, mintsem hogy még egyszer hallgassák a visítását.

- Tettekkel akarunk válaszolni! - folytatta a szónok. - A magam részéről csak azt akarom mondani, hogy tudjátok, aki eddig segítségért jött hozzám, mert valami gondja volt a leckével, annak segítettem. Nos, aki meg akarja tanulni a módszereimet, annak egész hétvégén rendelkezésére állok. És ezennel ünnepélyesen kijelentem, senkit sem akarok kifosztani, sem megkopasztani. Ingyen és bérmentve adok szaktanácsot a FOGDAHOLÉRED nevében, hogy az eredmény győzhessen meg mindenkit, nem a levegőbe beszélek. Akit érdekel, az keressen meg. Csak ennyit akartam mondani! Köszönöm a figyelmeteket!

Ezzel lelépett a padról.

Három gyengén összeverődő tenyér tapsa, két harsány füttyszó, egy „éljen” és egy „ne higgyetek neki!” jutalmazta szónoklatát. Elég silány bér ennyi igyekezetért, de több, mint a semmi. S az is eredmény, hogy meghallgatták. A reakálás kicsit talán jelzi is az osztályban uralkodó erőviszonyokat. Majdnem az osztály fele benne van a FOGDAHOLÉRED munkájában, a többiek vagy ellene, vagy „se hús, se hal” állásponton ingadoznak.

Kapeller meglepetésszerűen jött szónoklata pusztán a kitörni készülő vulkán figyelmeztető morgása volt; arra volt jó, hogy kavicsot vessen az állóvízbe, s az elkezdjen gyűrűzni.

Tízpercen mintha kettészakadt volna a 7/a. Egyik fele Kapellert s a vele tartó Kanócot követte, a másik Mangold és Menyus körül csoportosult. Ezúttal először álltak ki nyíltan melléjük.

Csupán a tej- és süteményárusítók nem tartottak egyik csoporttal sem, nekik ott volt a kötelesség, őket várják már a reggeli nélkül iskolába jövők; türelmetlenül, korgó gyomorral, s igazán nem érdekli őket, miféle harcok törnek ki a 7/a-ban, nekik csak az a fontos, hogy megtöltsék a bendőjüket.

Ma Móni mellett - aki már olyan árudavezető-féle - Barbara és Bárány Jóska volt szolgálatban. A kis Bárány, aki szinte kivirult olyankor, amikor ő is árusíthatott. Otthon zűrök, részeges, verekedős apja, itt pedig... itt van az ő igazi, tevékeny élete. Ahol akármilyen kicsi, még ő is számít valamit. Szinte röpködve adta a tejet, pogácsát, kiflit; örült, hogy adhatja.

Móni gondolatai egy emelettel följebb jártak. Sajnálta, hogy nem lehet ott Kanóc mellett. De neki most itt kell segítenie. Világosan tudja - hiszen már beszélgettek is róla -, hogy egész vállalkozásuk sikerének alapja ez, ami már megvalósult. Az iskolai áruda. Ez adhat nekik igazolást, fedezetet a továbbiakhoz, s ha kell, menedéket a gáncsoskodók ellen. S akkor segíti igazán Kanócot, ha itt rendben mennek a dolgok. Pedig biztos, hogy odafönt is történt valami.

Történt. De semmi látványos. Mindkét tábor tanácskozott. S világosan látszott, ki hová húz, ki hová tartozik. A nyílt harc megkezdődött.

Az igazi, a döntő csata bármelyik pillanatban kitörhet.

NYOLCADIK FEJEZET

*Egy lyukasóra - Szemtől szembe - Madárfej vádbeszéde - Dini sorompóba lép -
A bizonyíték - Zizegnek az ellenőrző könyvek - „Én ilyen ember mellett nem
ülök többé!”*

Néha összesűrűsödnek a dolgok. Mint például ezen a pénteken. Negyedik órájuk ének lett volna Bujdosó Arankával, de megbetegedett. Helyettesítőt sem tudtak hamarjában keríteni, így csupán Pamacs ugrott be az osztályba óra elején, kérve őket, maradjanak csöndben. Nála most vannak a tanácstól a gyermekrajz-kiállítás miatt, amint végez, bejön. Addig tartson rendet a hetes.

A hetes éppen Kanóc volt. Pamacs felszólítására kiballagott, hogy ott silbakoljon a katedra előtt.

Aztán csukódott az ajtó, s ott maradt egymással szemben Kanóc és az osztály. A két részre szakadt, egymást ugrásra készen méregető osztály.

Kanóc nézi a padosorokat. Harmincnégyen ülnek vele szemben. Harmincnégy különböző ember. Hol az az erő és hol az a tudás, amely ennyi különbözőséget egy közös akaratra hangoljon, egy mederbe vezessen?

Kanóc érzi, hogy várnak tőle most valamit. Tohonya nem a szeplős Barbarát simogatja tekintetével, hanem őt nézi, a zabálós Dönci nem a táskájában kotorászik ennivaló után - pedig most igazán ehetne -, hanem ráfüggeszti tekintetét, Menyus nem sutyorog, nem beszélget Nellyvel, hanem mindketten feszülten figyelik őt, Móni rászegeződő pillantásában aggodalom és együttérzés vibrál, Kapellerében biztatás, a madárfejű Mangoldében pedig kihívás.

Hogyan kezdjen hozzá? Ő a hetes. Felel a rendért, tanítás folyik az iskolában, most nem szabadulhatnak el az indulatok, nem lehet kiabálni, veszekedni, nem törhet ki a verekedés, rendnek és csendnek kell lennie, és mégis cselekednie kell. Történnie kell valaminek. Ezt várja mindenki.

Bele kell vágnia.

- Srácok - szólal meg halkán -, tudjátok, hogy most órák vannak, tudjátok, hogy most nem ordíbalhatunk egymásra... még akkor sem, ha nagyon akarnánk... srácok, kérlek benneteket... téged, Tohonya, meg téged, Menyus... meg mindnyájatokat... ha már beszélünk kell egymással... mert kell... próbáljunk azért... legalább egy kicsit... emberek lenni.

Senki sem szólt közbe. S már ez is eredmény. Kicsit nekibátorodott.

- Nekünk tisztáznivalónk van egymással... sérelmeink vannak... meg zabosak is vagyunk... meg minden...

Szeme ekkor egy pillanatra összeakadt Móni tekintetével.

„Mondd, csak mondd...” - érezte belőle a biztatást, s ez hirtelen melegséget árasztott benne.

- Úgy gondolom - folytatta -, itt a lehetőség, hogy mindenki nyíltan, szemtől szembe, az egész osztály előtt elmondja, ha valami baja van a másikkal... ha bántották... sértették... vagy úgy érzi, hogy... szóval értitek, mit akarok mondani.

Körülnézett. Együttérzés áradt felé egyrészt, a másik oldalról pedig kíváncsiság: „Vajon mire akar kilyukadni?”

- Én nem akarom, hogy bárki is mondhassa, hogy mert engem állított ide a Pamacs, csak én szónoklok... és ez előny, mint pingpongban a szerva... ezért, ha úgy gondoljátok, jobb, ha nem én állok itt kint, hanem valaki más, tessék, jöjjön ki az illető, álljon ide a helyemre, aztán izzadjon ő, mint a kutya...

Néhányan elmosolyodtak a hasonlattól, de nem akadt senki, aki megirigyelje Kanóc helyét.

Szavaiból érezhető volt, hogy nagyon mélyről buknak a felszínre, keresgélnek útjukat, s őszintén, szívből mondja azt, amit mond. Az őszinteség pedig tiszteletet vagy legalábbis türelmes meghallgatást parancsol barátnak, ellenségnek egyaránt.

- Szóval senki sem vágyakozik ide helyettem. No jó, ez is valami... - Ekkor kicsit megemelte a hangját. De... nehogy azt higgyétek, hogy most csak én fogok beszélni egy órán keresztül... akinek baja van velem... velünk... az most mondja... szemtől szembe, nem a hátunk mögött, alattomban.

S most határozottan Menyus Mártira nézett. Aztán Mangoldra, majd ismét Menyusra.

S tekintetével együtt forgott az osztály. Barát és ellenfél egyaránt. S a pletykafészek meg a madárfejű ott álltak a tekintetek szólást követelő tüzeiben.

Akkor azok ketten egymásra néztek: ki kezdje?

A nagy várakozásban végül is Mangold állt fel.

Az igazat megvallva, várta ezt a pillanatot. Az utóbbi napok pusmogásai, pletykái, úgy érezte, megfelelően előkészítették már a talajt a támadáshoz. S ma megtörtént az is, amire számított: nyílt tábora is akadt, akik rá hallgatnak. Az lett, ami mindig is szeretett volna lenni: vezér.

Megfontolt vezér lesz. Nem rohan ajtóstul a házba. Nem támad hebehurgyán. Kidolgozott stratégiája van már Kanóc és tábora ellen. Azt kell végrehajtania. Pontosan, módszeresen. Ám mégis úgy, mintha minden csupán most alakulna, formálódna. Így lesz igazán hatásos.

Lassan, kényelmesen, mintha csak keresgélne a szavakat, Kanóc felé fordult s rákezdt:

- Én nem vitatkozni akarok, s nem is veszekedni, csak azt panaszlom, ami bánt. És állítom, nemcsak engem, hanem sokunkat... Emlékezzetek csak vissza, elsőtől kezdve szinte valamennyien együtt járunk, ismerjük egymást... tudjuk, ki milyen volt, ki mit tett és miért. Igazam van? - emelte fel hosszú nyakát, s úgy nézett körül, mintha zsákmányt leső golya volna.

- Persze hogy igazad van - helyeselt Kaszás Nelly, aki ugyan Mangold táborába tartozott, de helyeslő megállapítását még Kanóc sem vonhatta volna kétségbe.

- Azt is tudjátok - hangzott tovább -, hogy itt, a suliban az utolsó két év már nem babra megy. Minden jegy számít, sőt beszámít a felvételibe! Így van?

Csupán hatásszünetet tartott, mint az igazi szónokok. S még Kapeller is elismerte magában, hogy padtársa hatásosan mondja. Nem olyan belülről, nem olyan mélyről, mint Kanóc, de összefogottabb, célirányosabb. Mintha csak készült volna. Vajon mire akar kilyukadni?

- Így van bizony! - adta meg önmagának Mangold a választ a többiek helyett is. Mert ami tény, az tény, abba nem lehet beleakadni. - S akkor van egy osztálytársunk - mutatott rá a feszülten figyelő Kanócra -, egy nagyon rendes, kedves, szimpatikus, derék, mondhatnám, megbecsült osztálytársunk, akinek csupán egyetlen icipici hibája van. Az, hogy szereti, ha körülötte forog a világ.

Többen felszisszentek.

- Magyarázatot! - szólt közbe határozottan barátja védelmében Boglyas.

- Nyugalom. Megmagyarázom. Emlékezzetek csak vissza. Ki hozott be ötödikben fehér egereket az osztályba, hogy észrevegyék őt? Kanóc. Ki mászott fel az ostoronyeles lámpára, hogy tűzoltóknak kellett leszedniük? Kanóc. Ki hozta be mutogatni a nővére szexis könyvét? Kanóc. Ki volt olyan nagylelkű, hogy tengeri gyűjteményt hozott az Adriáról az iskolai szertárnak? Kanóc. Ki találta ki az ősszel az emberszelídítést? Kanóc... S mindezt miért? No miért?... Azért, hogy mindenki rá figyeljen! Hogy ő álljon a középpontban! Mindig az volt a fontos, semmi más!

- Nem igaz! - tört ki Kanócból, de Mangold nem hagyta, hogy folytassa.

- Én is meghallgattalak, elvárom tőled is!

A megtámadott mély lélegzetet vett, s türtőztette magát. Okosan tette. A heveskedés csak ártott volna neki.

- És most, amikor a legnehezebb a dolgunk, és most, amikor mindenkinek életbevágó, hogy minden erejét a tanulásra fordítsa, akkor te kitalálsz ezt a FOGDAHOLÉRED vállalkozást. Azért, hogy megint csak rád figyeljenek. És nem törödsz azzal, hogy a tanulástól vonod el azokat, akiket megszáditottál...

Madárfej hosszú-hosszú szünetet tartott, titkon remélve, hogy Kanóc vagy valaki a táborából közbekiabál, esetleg veszekedés támad, s akkor mindenki előtt nyilvánvaló, hogy érveire nincs igazi válasz, így hát csakis neki van igaza.

Kanóc azonban összeharapta ajkát, s hallgatott. Pedig még nem volt vége.

- És hol bolondítottad el a rád hallgatókat? Otthon. Egy névnapi bulin. Török cincogás közben. Úgy könnyű! Álltál volna ide az osztály elé azzal, hogy mit akarsz, de nem: csak úgy mutyiban... baráti körben... egymás közt... hogy aztán csináljátok a dolgaitokat az egész 7/a nevében... Hát ez nem tetszik nekem, és sokunknak nem tetszik... Csodálkozol rajta?

Lesújtó, megvető pillantás a katedra előtt állóra, s Mangold leült. Párthívei körében kitört a taps, de ő elegánsan és nagylelkűen leintette.

Kanóc, szegény ízekre szedett, kivesézett és elevenen felboncolt Kanóc pedig ott állt igaz tényekkel, ám rágalmozó kiforgatásokkal beborítottan, hogy védje magát, ha tudja. Hallgatott. Gondolatait keresgélte.

Ekkor állt fel Kapeller, aki nemcsak Kanócot ismerte, hanem padtársát is. Először csak érezte, később már bizonyosan tudta, hogy Mangold ezt a beszédet nem itt rögtönözte. Nem tud így rögtönözni. Csak felkészülni. De nem ennyire. Így csak akkor, ha az apja is segít neki. Az apja pedig ügyvéd. Gyakran szól bíróság előtt. Tudja csűrni a szót, ahogy ügyfelének érdekei megkívánják. Ebbe a beszédbe ő is besegített. Vagy megírta, és Madárfej megtanulta. Talán gyakorolta is odahaza, a tükör előtt, hogy hatásosabban hangozzék. Mert tagadhatatlan, hogy hatásos volt. Nincs az a rögtönzött szónoklat, ami ezt verhetné. Ő éppen ezért nem is fog szónokolni. Csak megállapít és kérdez. Hideg fejjel, röviden.

- Szép beszéd volt, Madárfej. - Így mondta: „Madárfej”, pedig eddig még mindig a nevére szólította. - Szép, kiérlelt, mondhatnám, „ügyvédi” - s a szót jól kihangsúlyozza - vádbeszéd volt. Csupán arra felelj nekem, ha olyan kíváncsi voltál az osztály véleményére, akkor miért nem a múltkor, az osztályfőnöki órán mondtad mindezt el? Miért tartogattad mára ezt a fennkölt szónoklatot? Mert akkor még nem volt készen? Vagy mert még nem tudtad kívülről?

- Mi ez, vádaskodás?! - fortyant föl társa védelmében Menyus.

- Ugyan, én nem vádaskodtam, csupán kérdeztem... És most áhítattal várom a választ.

S Kapeller, az észkombájn leült a padba, Mangold mellé, elegánsan, mint filmekben az angol főurak, majd padtársa felé fordult, s mereven bámulni kezdte őt. Közben arra gondolt, hogy a táskájában még tartogat egy csiklandós bizonyítékot ellene. Mi lesz akkor, ha az is előkerül?

Most már nemcsak Kanócnak volt melege, hanem Madárfejnek is. Kétségbeesetten jártak gondolatai, hogyan másszon ki ebből a kelepceből. Kapeller ugyanis pontosan az elevenjére tapintott. Mert ismeri őt. Meg az apját is. És az a legnagyobb baj, hogy Kapellernek egy villanásnyival mindig gyorsabban jártak a gondolatai, mint az övé.

S ez a tudat szinte megbénította.

Csend ült a teremben. Csupán egy-egy pad reccsent meg, amint a távolabb ülő kíváncsiak felágaskodtak, hogy ne csak hallják, lássák is a jelenetet.

Hiába lesték. Madárfej hallgatott.

A megvádolt Kanóc megszólalt.

- Nem tagadom - mondta Madárfejhez intézve szavait -, nem tagadom, hogy régebben volt egy-két dobásom... hogy kitaláltam ezt-azt... lehet, hogy tényleg azért, hogy felfigyeljenek rám... de a tengeri gyűjteményt igenis azért hoztam a szertárnak, hogy legyen, hogy ti is lássátok... és az emberszelídítést is azért találtam ki, hogy megvédjem, aki rászorul... téged is, titeket is...

- Engem is - szólalt meg ekkor cérnahangján Bárány Jóska.

- Meg engem is - mondta Móni, s akkor előkerült az emlékezetekből, hogy és mint volt, s hogy Kanóc igazat beszél. De ekkorra már belelendült, s mondta, csak mondta tovább, s nemcsak Mangoldnak.

- Ezt a kisvállalkozást, ezt nem is én találtam ki. Én csak azt tudtam, nekem az járt a fejemben, hogy itt a nyakunkon a nyolcadik... utána valahová menni kell, de én még igazán nem tudom, hová... és legtöbbször nem tudják... és úgy gondoltam, ha dolgozunk valamit, ha megpróbálunk pénzt keresni, akkor talán minden könnyebb lesz... mert higgyétek el, az élet nemcsak az osztályzatokból áll... én láttam...

Ekkor odanézett Menyusra, s őt, egyik ellenfelét hívta tanúnak:

- Menyus, te ott voltál, amikor „cincogott a török muzsika”, és te is megmondhatod, én csak annyit mondtam, hogy pénzt kéne keresni, erre Varga Mari mondta, hogy akkor az osztály, az egész osztály mehetne a Börzsönyből akár Cseszkóba is... Dini kitalálta, hogy legyen kisvállalkozás, és mindenki kitalált valamit, még te is, a szánkókölesöznést, ami befuccsolt... a Móni meg a tejárusítást, ami megy, és én kértem, hogy találjatok ki ti is valamit, és gyertek... és segítsetek, mindenki jöhetett volna. Te is, Madárfej, meg Nellyt is hívtuk árusítani, de nem jöttetek... mért nem jöttetek?

Szinte elakadt a szava, úgy kalapált a szíve, mert nehéz az ember szíve... pedig kiteszi: nesztek, itt van, értetek dobog, nektek akar valamit... és van, akinek ez sem elég, csak rátaposna. Nagyon halkán és nagyon elkeseredetten mondta:

- Mondjátok csak... Miért kell összeesküdni azok ellen, akik akarnak valamit? Kinek jó ez?

S szégyen, vagy nem szégyen, de Kanócnak megcsuklott a hangja, s nem tudta tovább folytatni.

Ekkor Menyus visszafogva bégető szirénahangját, minden különösebb meggyőződés nélkül, érezhetően csupán a tisztességes visszavonulás kedvéért ennyit mondott:

- Nem vagyunk összeesküvők... - s Mangoldra nézett, hogy szólaljon már meg, mondjon ő is valamit, ő az értelmi szerző, ő a nagyokos, neki kell szólnia, mert ez így tisztára vereség, s nem elég, hogy kudarc, de olyan bukás, amit nyolcadik végéig nem bocsátanak meg nekik, de Mangoldot hiába ösztökélte, s a fiú hiába akart szólni, érvelni, agya szinte lebénult, csupán annyi telt ki tőle, hogy ismételtesse Menyus után:

- Nem vagyunk összeesküvők... nem vagyunk összeesküvők...

Kapeller mintha csak ezt a pillanatot várta volna. Talán nem szép tőle, hogy nem ad szikrányi egérutat sem azoknak, de eszébe jut maga és társai igyekezete s az érte kapott keserűség, az, hogy a becsületükbe gázoltak; miért legyen hozzájuk irgalmas? Megadja a kegyelemdöfést, hogy aki eddig elbódult szavaiktól, az is világosan lásson.

Lassan, kimérten benyúl a táskájába, előveszi tolltartóját, belőle a cédulát, felmutatja, úgy kérdi:

- Nem vagytok összeesküvők? Akkor mi ez az írás?

S lassan, tagoltan, hogy mindenki hallja, felolvassa:

- „Sajnálom, hogy Dinit nem sikerült leszakítanod róluk. Örülök, hogy apád nagyobb sikerrel működött.” Ezt az épületes cédulát Madárfej kapta. És Menyus írta. Írás beszél. És *engem* nem sikerült leszakítani. Csak azt nem tudom, mi az a siker, amit édesapád ért el. Talán a mai beszéded? Vagy más? Mi ez, ha nem összeesküvés?!

Az osztály fölhördült. Ekkora bombát már ki sem lehet bírni ordítózás nélkül, még csoda, hogy eddig bírták. Mielőtt azonban kitörhetett volna a hangzavar, nyílt az ajtó, s Pamacs lépett be.

A hangok bennszorultak a torkokban. Ott fojtogattak barátot és iménti ellenfelet egyaránt. Csupán Menyus és Madárfej torkából tört ki megkönnyebbült sóhaj.

Korai volt még.

Pamacs felment a katedrára, leült s megszólalt:

- Gyerekek, van még néhány percünk az órából. Vegyétek elő az ellenőrző könyveteket.

Motoszkálás, koppanások, lapozás, várják, hogy diktálja a szöveget.

- Írjátok: „Jövő csütörtökön, 17-én délután öt órakor rendkívüli szülői értekezletet tartunk az osztályteremben. A téma fontosságára való tekintettel a tisztelt szülő megjelenésére feltétlen számítok. Az osztályfőnök.” Hétfőre írássátok alá!

Kanóc és Dini tekintete összevillan. Mindketten Madárfejre néznek. S Kapeller felrakja kezét.

- Tessék, Kapeller!

- Tanár úr, kérem, ha kérlek otthon, mi az a fontos téma, mit mondjunk?

- Semmit. Vagy tudod mit? Mondjátok meg, hogy rólatok lesz szó. Meg azt, hogy az egyik kedves szülő kérte a rendkívüli értekezlet összehívását. Közügyben. A ti érdekekben. Ennyi elég?

- Nagyon is, tanár úr, kérem.

Az egész osztály tekintete Mangoldra szegeződik. Mindenki tudja, kinek az apja járhatott Pamacsnál. S már azt is sejtik, hogy miért.

S ekkor Kapeller, a hidegvérű, megfontolt Kapeller benyúl a padba, kiveszi táskáját, becsatolja, s az eminensek első padjából, ahol elsős kora óta ült, elindul hátrafelé. Az utolsó pad üres, oda igyekszik. Pamacs hangja állítja meg:

- Kapeller, fiam, mit csinálsz?

Dini csupán ennyit felel:

- Tanár úr, kérem, én ilyen ember mellett nem ülök többé!

Az osztályfőnök szeme is Mangoldra pillant. A fiú ül, hosszú nyakán lehorgasztva madárfeje, s nem néz semerre sem, nehogy valakinek is a szemébe kelljen néznie.

Pamacs mindent ért és megért. Csak ennyit felel:

- Fiam, én senkit sem kényszeríthetek. - Majd rövid gondolkozás után hozzáteszi: - De a szülői értekezletet meg kell tartanom.

Csönd volt.

Csak Kapeller léptei koppantak, majd halk reccsenés jelezte, hogy a kitűnő Kapeller helyet foglalt az utolsó padban.

KILENCEDIK FEJEZET

*Az összeesküvők sem egyformák - A kék anorákos lány - Ajánlat randevúra -
Várlak!*

Amikor kicsöngettek, a FOGDAHOLÉRED elnöke először Dinit kereste meg. Nem szónokolt neki, nem ömlengett, és csupán a kezét nyújtotta, s ennyit mondott:

- Köszönöm, Dini.

A válasz sem volt cikornyás:

- Te is ezt tetted volna a helyemben.

Csak a kézfogás tartott hosszabb ideig a szokásosnál.

A tízperc egyébként olyan volt, mint a hóolvadás. Nem különült már el a 7/a; egymással sétálgattak, beszélgettek az egy órával ezelőtt még ellenfelek, csupán Mangold és Menyus nem látszott sehol.

Az ember nem szívesen mutogatja kudarc égette sebeit. Menyus is igyekezett elrejteni őket. Eltűnt az alsósok szárnyán a vécében, hogy ne lássák őt, s ő se lásson senkit. De még itt sem volt nyugta, mert a kicsik minduntalan rányitották, cibálták az ajtót, ám ez is jobb volt, mint ha az osztály függesztette volna rá szemrehányó tekintetét. El sem tudta képzelni, hogy s mint lesz ezután. Eddig minden olyan köznapian folyt. Vitte-hozta a híreket, sok mindent elmondtak neki, továbbadta, olykor álmélkodtak rajta, olykor hitetlenkedtek, de érezhette, hogy köze van az emberekhez. S most? Most mi lesz?

Kár volt neki Madárfejre hallgatnia. Nagy kár.

Ezek után ki áll vele még szóba? Tán még a galamblelkű Szücs Móni sem, akivel pedig egy házban laknak, többnyire együtt is mentek haza, s akihez bármikor leugorhatott leckét vagy bármi mást megkérdezni, megbeszélni vagy elújságotolni. S Móni oly lelkesen csinálja azt az iskolatejet, hogy kalapot le előtte; s lám, még őt is kikezdte. Meg lehet az ilyet valaha is bocsátani?

A kétség és aggodalom hullámai úgy rontottak rá, mint ahogy a viharos tenger tajtékzik a parti sziklákat ostromolva.

A másik, a bűnösebb kárvallott az étterem bejáratának szegletében keresett menedéket. Ekkora megaláztatás még sohasem érte. El sem tudta volna képzelni, hogy ilyen létezik. S éppen Dini, a padtársa, egykor még barátja, lelki rokona is, éppen ő vállalkozott az ítéletvégrehajtó szerepére. De miért? Hiszen Dini jó fej, neki is látnia kell, hogy csupán a másodhegedűs szerepe jut neki ebben a játékban Kanóc mellett. Pedig Dini nem másodhegedűsnek termett, hanem hegedűművésznek. És miért van az, hogy az emberek képesek csatlakozni vállalkozásokhoz, melyek nem bizonyosak, kétesek, avagy a józan realitás szerint akár kétségbe is vonhatók. S dolgoznak érte. Sőt! A barátjuk ellen fordulnak. Mi adja hozzá az indítékot? S hogyan találja majd a ma délelőtti történeteket otthon az édesapjának? Akinek már a kezdet kezdetén beszélt a történetekről. Akinek panaszkodott. Akivel megbeszélték. Aki szaktanácsokat adott neki, mit tegyenek Menyussal. S aki bent járt Pamacsnál a szülői értekezlet miatt. S keresztülvitte, hogy rendkívüli szülőin tárgyalják meg ezt az egész vállalkozást. Akkor tilalommal lehet majd megakadályozni azt, amit más eszközökkel immár képtelen tönkretenni... Lehet, hogy még az apja helyzetét is megnehezítette? Úgy tűnik, Pamacs is azokat pártolja. Mi lesz így a jövő csütörtökön?...

Mi lesz a jövő csütörtökön? - ez a gondolat motoszkált Kanóc fejében is hazafelé menet. Mi történik majd a nagyon is kiszámíthatatlan megbeszélésen, ahol róluk fognak vitatkozni, s talán a sorsukról is döntenek. A felnőttek akarata ellenére mit tehetnek ők, gyerekek? Mit ér a lelkesedés, a buzgalom, ha meg nem értéssel találkozók? Jó, jó, apu is ott lesz, meg a Varga Mari anyja, meg más tagok felmenői, de kérdés, bennük buzog-e annyira a lelkesedés, mint fiaikban-lányaikban?

Most kéne még valamit tenni. Olyan nyilvánvalóan megtámadhatatlant, mint az iskolai büfé. S talán alkalom is van rá, hiszen az osztályból többen is jelezték, ellátogatnak hozzájuk a „központba” a hétvégén. Hátha le tudnak még valamit tenni az asztalra.

Erős érv lehetne.

Ma feltétlenül beszélnie kell apuval. Ő biztos tud segíteni. S tudja, hogy reá számíthat, ha baj van.

Annyira elgondolkozott, hogy szinte alig hallotta meg s háta mögül Móni hangját:

- Állj már meg, Kanóc!

Tán harmadszor is mondhatta a lány, mire eljutott a tudatáig. Megállt, megfordult. Móni sietett a nyomában. Arca kipirult, szeme csillogott, hangja csilingelt a szánkók és lábak nyomától barázdált, fagyos hó felett.

Világoskék anorák volt rajta, kapucnija hátul, a nyakában hintázott, haja kócos volt, pedig csak göndör egy kicsit, arca mosolygott, s egészében olyan volt, mint egy jó nagy darab öröm. S a szava is, mintha csak bukfencezne.

- Örölsz, Kanóc? - kérdezte, s választ sem várt, mondta tovább: - Mert én nagyon. Meglátod, hogy most már nem fognak bennünket bántani, most már minden jó lesz, olyan jó...

Kanóc tekintetét kereste, hogy megláthassa benne saját öröme visszfényét. Kanóc nézése azonban nem volt olyan vidám, inkább elgondolkozó, de azért melegen simogatott.

- Úgy gondolod?

- Persze hogy úgy. És tudod, hogy öten is jelentkeztek nálam, hogy ők is segítenének? Öten! Tudod, mi az?! Siker! Csodálatos siker... és mit gondolsz, mennyi pénzünk van már?

- Sok.

- Nagyon sok. Már több mint ezer forint a tiszta nyereségünk. Az év végéig még nagyon összejöhet...

- Nagyon...

- Mi az, Kanóc, te nem is örölsz neki? Mi van veled? Fáradt vagy? Vagy bánt valami?

Érdekes, de az ember mindig megérzi annak a hangulati rezdüléseit, akit szeret. Ha érzi, hogy nyomasztja valami, szeretné átvállalni a terheit, ha bántják, megvédené, ha öröme van, meg akarja osztani örömét. S a lányoknak ehhez valahogy nagyobb tehetségük van, mint a fiúknak. S Móni alapján befelé élő, érzékeny alkat volt, nagyon kifinomult jelzőrendszerrel.

- Semmi, Móni, semmi - feleli a fiú -, csak elgondolkoztam, aztán... aztán tudod, neked sokkal több okod van az öröme, mert te már igazából tettél valamit...

- Örülünk együtt - mondja a lány, s szeretné valahogy átadni hangulatát, boldogságát, fölvidítani, derűre hangolni a drága Kanócot, akit tényleg annyi minden nyomaszthat, de ennek most már vége... most már minden jó lesz...

- Gyere, sétáljunk egy kicsit - fogja meg a fiú karját, s csak akkor engedi el, amikor elindulnak. Pedig legszívesebben belecsimpaszkodna Kanócba, közelebb simulna hozzá, hogy érezze, s egyszerre lépnének, ringatóznának, hallgatva, hogyan ropog lábuk alatt a hó; s még a leheletük párája is egy gomolyagba keveredve gyűrűzne föl, hogy elkapja egy-egy szélfuvallat.

Jó volna, de itt sok az ismerős. És igazán nem tartozik rájuk, ő hogyan érez, s hogy szereti Kanócot. És Kanóc? Az ősszel még biztos, hogy szerette... És most?... Mióta van ez a kis-vállalkozás, valahogy olyan elfoglalt... aztán Szexbomba is kerülgeti... igaz, nem látta őket sohasem együtt sétálni, pedig azt azért figyeli... Nem tudja, mi volna akkor, de rettenetes volna... Nem, attól nem kell félnie. Itt lépked Kanóc mellett, lassan, egyszerre, nézik a havat, Kanóc keze néha hozzáér az övéhez, aztán csak úgy, hogy feltűnő ne legyen, a kisujjuk egymásba kulcsolódik, s érezni kezdik egymás lüktetését. Sokáig kéne így menni, nagyon sokáig...

Móni szólal meg. Halkan, hogy ezt a bensőséges hangulatot el ne riassza:

- Holnap apu meg Helga sétáltatják Bélucit. Délután szabad vagyok... egész délután.

S várja, hogy a fiú kapjon az alkalmon. Milyen jót sétálhatnának! Vagy fognák a szánkót, elmennének a kiserdő felé, nézni a behavazott fákat, gyűjteni a fenyőtobozt, felkapaszkodnának a nagy szánkódombra, amelyik ötször akkora, mint az övék; ő odaülne Kanóc elé, a fiú átkarolná, és siklanának le a szélben, egymáshoz simulva. Ő de csodálatos volna!...

S lelke teljes ragaszkodásával lesi, hogy a fiú mit válaszol.

Kanóc érzi a várakozást. Érzi, hogy teljességgel átjárja őt valami bizsergető meleg, legszívesebben megállna, lehajítaná táskáját a hóba, átkarolná a lányt, magához szorítaná, de úgy, hogy elessenek, s akkor hempergőznének a hóban, visongva, nevetgélve, boldog-boldogan... Igen, ezt kéne tenni... Vagy ha most nem lehet, akkor holnap. Elmenni oda, ahol nem látják, nem zavarják őket, csatangolni, megállni... és igen... akkor ő megcsókolná Mónit... és tudja, a lány sem tiltakozna... Igen, találkozni kéne... S kimondja:

- Találkozzunk...

- Hol? - lüktet a kérdés, majd nyomában rebben félve, tartózkodón a javaslat is: - A busz-végállomás mellett, a kiserdőnél jó lesz? Ott, ahol egyszer már... Emlékszel?

- Emlékszem - mondja a fiú, elengedi a lány kisujját, és megszorítja a kezét. Erősen szorítja, de nem fáj. Csöppet sem fáj, hanem jó... nagyon jó...

Ekkor azonban messziről megpillantja Vali nénit, fiatal magyartanárnőjüket, aki velük szemben közeledik. Gyorsan kiveszi kezét Kanócéból, kissé elhúzódik tőle, s amikor a fiú csodálkozva ránéz, csak előrebiccent fejével. A fiú is észreveszi az okot, s vége az iménti varázslatnak, elillant, közük lebbent az élet a maga előítéleteivel, szokásaival, kötelességeivel. S Kanócnak egyszeriben eszébe jut, hogy holnapra mennyien ígérték meg, hogy lejönnek a pincéjükbe körülnézni, megbeszélni a részvételüket. Azokat fogadni kell, s valamit kezdeni velük, meg a szülői értekezlettel kapcsolatban is kéne valamit ötleni, és tengernyi a tennivaló, felragadják az embert, s viszik, csak viszik, mint két éve nyáron vitte őt egy kiránduláson a Lupa-sziget mellett a Duna árja, körülfogva, sodorva, s oly keserves volt szembefordulni az árral.

Azért szembefordul. Mónival sétálni kell. Csak nem a kiserdőnél fognak találkozni, hanem ott, ahová őt kötelessége szólítja.

Miután Vali néni, fogadva köszönésüket, elhaladt mellettük, megállapítva a megállapítandókat, Kanóc kijelentette:

- Tudod mit? Találkozzunk inkább a pincében. Ott megtalálász egész nap. Aztán majd onnan elmegyünk. Jó?

- Nem bánom. Találkozzunk ott... - felelt a lány, de mintha valami enyhe sóhajtásszerű csalódottság bujkált volna a hangjában.

- Várlak... - mondta biztatóan a fiú, majd talán kissé vigasznak hozzátette még: - Nagyon várlak...

Amikor kettévált az útjuk, s ment ki-ki a magáén, Kanóc megállt, megfordult, hosszan nézett Móni után. A lány alighanem megérezte, mert ő is megállt, visszafordult, s akkor mindketten elmosolyodtak, s intettek egymásnak...

TIZEDIK FEJEZET

*Központ a pincében - Főpapa, az ötletgyáros - Pénzszagot érzek! -
Veszély a láthatáron! - Hallgassuk le a szülői értekezletet! - Egy lány elrohan*

Boldog lehet az a gyerekember, akinek van kihez elvinni gondjait. S még boldogabb, aki nem csupán türelmes meghallgatásra, de megértésre, segítségre is talál.

Kanóc a legboldogabbak közé tartozhatott.

Még az este jó két óra hosszat tanácskozott apuval. Előkerültek a FOGDAHOLÉRED ügyes-bajos dolgai, sikerei és kudarcai. Apu pedig nem dicsért, nem korholt, s nem hintette két szájjal a felnőttes okoskodásokat, csupán megjegyezte:

- Holnap meglátogatnálak benneteket. Ha nem vagyok terhetekre.

Délelőtt tízre ígérte apu a látogatást. Kanóc már nyolckor ott volt a központban, s alig várta, hogy a többiek is megérkezzenek. A hétvége azonban - kivált a téli reggel szürkületében - hosszabb alvásra csábít; a többiek lassan jöttek össze, de mire a „Főpapa” megérkezett, már zajlott az élet a FOGDAHOLÉRED-nél.

Főpapa pedig megjelent. A világosszürke öltönye volt rajta, amelyet gyakran magával vitt utazásaira, s amelyben már kötött pár százezer dollár értékű üzletet az országnak. No persze, ez csak magzatának tűnt fel, a többieknek édes mindegy volt, hogy a szakértő vendég kardiánban, háziköntösben avagy üzletkötői puccparádében érkezik. Nem az öltözködésére voltak kíváncsiak, hanem a véleményére.

Főpapa nem rohant, mint a díslátogatáson lévő államférfiak, akiket mindig szorongat az idő. Mint afféle üzletember megszokta, hogy mindent tüzetesen meg kell szemlélni, gondolkozni kell rajta, s csak aztán cselekedni.

Határozottan s főleg céltudatosan.

- Ne zavartassátok magatokat. Csináljátok tovább a dolgotokat, mintha itt sem volnék - intette le a nyüzsögni akarókat -, én meg majd nézgelődöm.

S úgy cselekedett. Leült Kapeller Dini mellé, aki részletesen ecsetelte a puskakészítő-tanfolyam várható előnyeit, s azt, hogy ha minden igaz, hárman felkeresik a hétvégén. Igaz, egyelőre még csak úgy ingyen, kísérleti alapon.

- Nem sok - jegyezte meg Főpapa -, jövedelemnek meg éppen kevés. Arról nem is szólva, mit szól hozzá a tantestület, ha ilyen címen hirdeted meg vállalkozásodat.

- Mondtam én is, de nekem nem hitték - jegyezte meg Varga Mari, aki ott sem ült mellettük, csupán a füle hosszabb az átlagosnál.

- Tessék jobbat kitalálni - adta fel a leckét Dini a Főpapának, aki nem sokáig gondolkodott, s máris adta az új ötletet:

- Tudod mit? Kereszteld át vállalkozásodat mondjuk: „Ötösgyártó konzultációra”; ez egyrészt csábosabban hangzik, másrészt a tantestület részéről kikezddhetetlen, harmadsorban nem ígérsz hosszas tanfolyamot, csupán alkalmi, ám alapos tanácsadást.

- Tetszik gondolni, hogy ezért még fizetnek is?

Főpapa nem jött zavarba. S kiderült, milyen tekervényes is lehet egy külkereskedelemben edzett koponya. Olyat mondott, ami Kapellernek biztos, hogy soha nem jut az eszébe.

- Tudod, Dini, én abból indulnék ki, hogy sok családban inspirálják az iskolás gyerekeket azzal, hogy jó osztályzat esetén a jutalom nagyon is kézzelfogható. Többnyire forintban mérhető. Mármint: függetlenül attól, hogy én helyeslem vagy sem ezt a nevelési módszert, de úgy vélem, hogy az így szerzett nyereség fele azt a vállalkozást illetné, amelyik hozzájárult az ötösök gyártásához. Hm? Mit szólsz hozzá?

Kapeller szeme fölcsillant. S amikor Főpapa továbbstájt, máris megkereste Boglyast, hogy fogalmazzák meg közösen a felhívást - vagy ha úgy tetszik, ajánlatot -, amit terjeszteni lehetne a gyengébb tanulók körében, vagy akár igazgatói engedéllyel, ki lehetne rakni még az iskolai falújságra is.

Főpapa pedig leült Pekó Sanyi mellé. Középtermetű, nyáron is fehér bőrű fiú, lánynak is célnahanggal, tanulónak is csak jó közepes, viszont remekül ért a bélyegekhez. Több ezer darabos a gyűjteménye; még óvodás volt, s olvasni sem tudott, amikor megalapozta. A betűket sem tankönyvből tanulta meg, hanem még nagycsoportos korában a bélyegek feliratából. Csakhogy: hiába a szakértelem, ha nem párosul kellő üzleti érzékkel.

Kiderült, hogy Sanyi valami bélyegcsereberét képzelt el, vagy legfeljebb olyasmit, hogy a bélyeggyűjtők felesleges bélyegeiket felajánlják értékesítésre a kisvállalkozásnak.

- A dolog bővíthető - jegyezte meg Főpapa. - Mondd csak, az édesapád hol dolgozik?

- A Textilruházati áruforgalmi osztályán.

- És édesanyád?

- A Hirdetőnél.

- Én meg a külkereskedelemben. Mi volna akkor, ha mondjuk megkérné a szüleidet meg engem is, hogy a kezünk ügyébe kerülő fölösleges levélborítékokat ne dobjuk ki a szemébe, hanem adjuk nektek. Meg más szülőket is megkérnétek... te pedig összegyűjtenéd a bélyeggyűjtőket, leáztatnátok a bélyegeket; ennek fejében mindenki kapna olyan bélyeget, amilyen nincs neki; a maradékot pedig értékesítenétek. Csinálnátok belőle bélyegcsomagot vagy bélyegtombolát vagy ilyesmit. No? Gondolkozz rajta...

Főpapa megy tovább, Pekó Sanyi pedig gondolkodik.

Kanóc nem lábatlankodik ott az apja mellett, de mindig a közelében van, hogy hallja, mit tanácsol, s tanúja legyen annak is, hogyan teszi. Közben egyre jobban csodálja aput, milyen könnyedén, természetesen mozog közöttük, úgy, mintha régi ismerőse volna mindenkinek, mintha szakértője volna gondjaiknak, mindenre van ötlete, biztató jó szava s végtelen türelme. Honnan van mindez? Születik erre az ember, vagy munkája közben tanulja meg az idők folyamán? Vagy mind a kettő? Különben is fontos ez most? Fő, hogy apu itt van, és ők is itt vannak, és sok minden, ami eddig csak úgy a ködben gomolygott, most teljesen megvilágosodik.

Tarhonya különösen hosszan beszélget Főpapával. Neki ugyanis fixa ideája, hogy az emberek szívesebben adnak pénzt kézzelfogható, hasznos dolgokért, mint holmi reménybeli ötösökért meg más hasonlókért. S ha már itt van ez a helyiség, s kéz is van elegendő, termelni kéne valamit. Valami hasznosat. Virágládát, húsvéti vagy anyák napi ajándéknak való műtűröket meg ilyesmiket. Csakhogy hol és hogyan lehet az ilyesmit értékesíteni? Mert ettől függ, van-e értelme.

Van. Több virágkereskedő is van a telepen, tavasszal a csarnokban még palántát is árusítanak. Hátha valamelyik kereskedő minta alapján átvenne - ha másként nem, bizományba - ládákat. De értékesíthetnék maguk is, kint a piacon. A műtűröket pedig az iskolában lehetne árusítani,

úgy, mint a tejet. Csak nem mindennap, mert attól idegsokkot kapna a tantestület, s alighanem joggal. Elég volna időnként, esetleg e célra való rendkívüli alkalmakkor, mint például egy iskolabuli vagy hasonló.

- A fordított napon - szól közbe ismét Varga Mari.

- Az mi? - kérdezi Főpapa, mert mindent azért ő sem tudhat. S minthogy utóbbi esztendeinek jó részét külföldön, utazgatással töltötte, még sosem részesült eddig a fordított nap otthoni készülődéseiből.

Egymás szájából kapkodják a szót, úgy magyarázzák, hogy ilyenkor a diákok tartják az órát, ők feleltetnek, osztályoznak, a tanárok pedig beülnek a padba, aztán vannak mindenféle előadások, sportbutik, tánc meg minden, ebbe éppen beleférne egy jó kirakodóvásár is.

- Nagy ötleeet! - szírenázik Tohonya, s szinte valamennyien úgy érzik, hogy gurulnak, egyre gurulnak feléjük a forintok, amikből utazás lehet, külföldi utazás saját keresetből, és eljöhet az egész osztály, azok a hitetlenek is, akik nincsenek benne semmiben; csupán Menyust meg Mangoldot nem fizetik be, mert azok még a hideg vizet meg a levegőt sem érdemlik meg.

Szinte észre sem veszik, hogy már dél is elmúlt. Ha Tarhonya apja le nem jön a fiáért, hogy „asztalon az ebéd”, ott ragadnak. Így viszont pillanatok alatt szétspriccelt a társaság azzal, hogy délután egymás közt folytatják. Főpapának pedig hála, köszönet, s igazán nem hoznak szégyent tanácsadójukra.

Klassz délelőtt volt. S a liften fölfelé menet Kanóc megállapította magában, hogy ilyen apa nincs még egy.

Ebéd után anyu és Ági nekiálltak mosogatni, nagyfi lefeküdt szunyókálni, apu a változatosság kedvéért spanyol nyelvvizsgára készül, Kanóc sietett vissza a központba.

Érdekes, még többen voltak, mint délelőtt. S újak is.

Belibegett Szabó Mici, magas, sovány pizskafalány, de göndör a haja, és a mosolygása is NB I-es. Az osztályban mindig is neki volt a legnagyobb kártyanaptár-gyűjteménye. Egy részét elhozta magával.

- Mit gondoltok, ezzel mit lehetne kezdeni? Én lassan kinövök belőle.

Megtanácskozták. A nagyobbak „kinőtt” gyűjteményét, esetleg a gyűjtők kettős, hármas példányait átvehetnék bizományi értékesítésre, hiszen a kicsik nőnek, s mindig lesz, akinél a kártyanaptárgyűjtés a divat. Meg egyáltalában mindenféle gyűjtőkkel lehetne foglalkozni.

Remek volt a hangulat. Dumapartik alakultak, nézeteket, ötleteket cseréltek, s érdekes, eddig nem ismert, új oldalukról ismerhették meg társaikat.

Kanóc és Varga Mari egymás mellett ültek. Beszélgettek.

- Gondoltad volna, hogy így kialakul? - kérdezte Kanóc.

- Nem én.

- Volt már ehhez hasonló?

- Egyszer Zánkán, vezetőképzőn. Ott volt ennyire együtt a társaság. Aztán szétszéledtünk azzal, hogy írunk egymásnak, meg hogy otthon is megvalósítjuk, amit tanultunk; aztán sehol semmi. Nehéz boldogulni. Éppen ezért csodálkozom rajta, hogy így, magától...

- Talán éppen azért...

- Elképzelhető. Csupán az a kérdés: meddig tart?

Koppant a kérdés és a kétség. S Kanócban azonnal visszhangzott is:

- A szülőire gondolsz? - kérdezte aggodalmasan.
- Arra is... meg egyébként is... Mondd csak, Kanóc, mit mondott az apád, amikor aláírtattad vele az ellenőrzőben a meghívót?
- Még nem írtattam alá.
- Kár. Jó volna tudni, ő mit szól az egészhez. Ő olyan okos ember.
- Gondolod, hogy megfúrhatják?
- Nem tudom. Ha tudnám, hogy nem, nem lennék miatta nyugtalan. De képzeld el, ha Madárfej annyira felkészült ellenünk, mennyire felkészül majd az apja. Ügyvéd. Hallottam, hogy azok tudják ám a fehérből is a feketét...

S a mindig józan Varga Mari nagyot sóhajtott. Sóhajtása, aggodalma nagy hirtelenjében ráült Kanóc lelkére is, s furdalni kezdték a kétségek. Pedig az nem lehet, hogy éppen most... most, amikor megindul az egész, amikor olyan jól alakulnak a dolgok... éppen akkor... Nem, ezt apu nem fogja engedni... no de apu csak egy szülő... ki tudja, a többiek közül ki hogyan gondolkodik, és hogyan befolyásolható szép szavakkal? Bár apu is tud beszélni, de mégis... legalább ők is ott lehetnének... szólhatnának... védhetnék magukat, vagy legalább tudnák, mi történik ott bent, a hátuk mögött. S csendesen megszólal:

- Közbe kéne avatkozni.
- Közbe? Hogyan? - hökken meg Mari.
- Nem tudom. Csak azt tudom, hogy legalább tudni kéne, mi történik odabent a szülőin.
- Miről beszélgettek? - csapódik hozzájuk Tarhonya. Mondják neki. S akkor a műszaki zseni hirtelen a homlokára csap.
- Megvan!
- Mi van meg?

Tarhonya elhívja őket a túlsó sarokba, ahol nincs senki, s ott - hiszen ez a titkok titka - odasúgja nekik:

- Le kéne hallgatni a szülői értekezletet.

Eltelik néhány pillanat, amíg felfogják a szavak értelmét. Először megdöbbennek, hiszen ilyen még nem volt talán soha sehol; s biztos óriási botrány volna, ha kipattanna; de azért mégiscsak jó lenne, meg kéne kockáztatni, hiszen akkor tudnák, mi van... és akkor talán...

Ködfelhők hömpölyögnek, de a ködből és gőzből halkán, ám határozottan előgomolyog a kérdés. Mari és Kanóc szinte egyszerre mondják ki:

- Hogyan gondolod?
- Technikai kérdés. Kell egy kicsi, de érzékeny mikrofon. Azt elhelyezhetnénk fent a mennyezeten valamelyik lámpára. Kell vékony vezeték, amit feltűnés nélkül körbehúzhatnánk a lambéria fölött, kivezetnénk az ablakon, aztán valahol a szomszédban megint bevezetnénk...
- A szomszédban a biológiasztár van - jegyzi meg Kanóc.
- Úgy van. A biológiasztár - erősíti meg Mari.

- Ez az! - mondja Tarhonya. - Vagyis az a kérdés, hogy be tudunk-e jutni akkor délután a biológiaszertárba, s ott tudunk-e tartózkodni, mialatt a szülői tart. Merthogy akkor minden egyes szót hallanánk.

- Kizárt dolog - állapítja meg Mari -, a szertárba nem törhetünk be. Azért még ki is csapnának.

- Ki gondolt betörésre? - tiltakozott Tarhonya.

- Hát akkor?

- Arra gondoltam, hogy te, Kanóc, mióta átadtad azt a tengeri gyűjteményt Ázalagnak, vagyis a biológiaszertárnak, teljesen ott vagy a szíve csücskében. Elkérhetnéd tőle a kulcsot. Esetleg azt mondanád, hogy tanulmányozni akarsz valamit, vagy ilyesmi... mit gondolsz, mit szólna hozzá?

A kérdés nagyon izgalmas. S a dolog talán nem is reménytelen. Kanóc fejében száguldani kezdenek a gondolatok, végigfut benne mindaz, amit hallott, s elképzeli, mivel állhatna oda Ázala elé, mit mondana neki, hogy mondaná, Ázala mit válaszolna, és ő akkor mit felelné a kérdésére... s jár az agya, jár, mint a motolla...

Észre sem veszi, hogy Móni megérkezett.

A kék anorák van rajta, meg sötétkék, norvég mintás kötött sapka meg sínadrág és fehér csizma, egy kicsit ünnepélyes, s a lelke is ünnepi. Délelőtt segített otthon nevelőanyjának, Helgának, akivel most már elviselik egymást; aztán Bélucival játszott, aki már föl tud állni, és körüljárja a járókát is; meg a szobáját is kitakarította, és annyi mindent csinált, de főleg Kanócra gondolt. A drága Kanócra meg a délutánra. Odahaza említette is édesapjának, hogy szánkózni menne, amíg ők gyereket sétáltatnak, senki sem szólt ellene; és elhatározta azt is, hogy a saját szánkóját viszi, az újabb és erősebb Kanócénál, kettejüket is könnyen elbírja. Még a sapkáját is tükör előtt tette a fejére, s úgy igazgatta, hogy a hajából előbukjon egy kis tincs, mert azt tudja, jól áll neki, meg Kanóc is mindig nézi azt a tincset, és nézze, csak nézze, mert olyan jó, ha nézi, még meg is simogathatja, ha akarja; ő biztos, hogy nem fog ellene tiltakozni, inkább szeretné, hogy Kanóc megsimogassa; mert olyan, de olyan jó, amikor a fiú hozzáér...

Miközben sietett a találkozóra, húzva a szánkót, kipirultan, elképzelte, hogy mennyire várja már őt a fiú. Biztos lesi már a bejáratot, s amikor meglátja, odasiet hozzá, eztán eljönnek, Kanóc felülteti őt a szánkóra, húzza, fut vele egész az erdőig, aztán ketten mennek fel a dombra, és összesimulva csúsznak, csak csúsznak lefelé...

Egészen beleborzongott, ahogy elképzelte. Aztán belépett, és... nem várta senki.

Kanóc ül Marival és Tarhonyával, valamit beszélgetnek, pedig már délelőtt is megbeszélhették volna, amit akarnak. És biztos, hogy nem is lehet olyan fontos; Kanócnak különösen nem, neki most az kéne, hogy fontos legyen, hogy várjon rá. Arra, hogy együtt lehessenek, együtt mehessenek, hiszen most lehet, és olyan régen várja már ezt, olyan türelmetlenül. És annyit, de annyit dolgozik mindennap, hogy a drága Kanócon segítsen, hogy legalább az árusítással ne legyen gondja, hogy igazán, de igazán megérdemli, hogy egyszer... egyetlenegyszer annyi idő után végre ne kelljen dolgozni, ne kelljen tanulni, csak együtt lenni és örülni annak, hogy tél van, hogy ropog a hó, és hogy érezhetik egymás közelségét.

Kicsit beljebb lép, úgy áll meg, hogy Kanóc is láthassa: itt van, megérkezett, indulhatnak.

A fiú nem néz arra. Gesztikulálva magyaráz valamit Tarhonyának, s nem érzi, hogy figyelik, nézik, akarják, hogy odafordítsa a fejét, ahol már várják. Nagyon várják.

Móni úgy érzi, már mindenki őt bámulja, pedig nem is nézik. Mindenki elfoglalt a maga dolgával. Kanóc is, hiszen most... igen, most... úgy érzi, életről-halálról van szó... Ha Ázalagtól megszerzi a kulcsot, és a mikrofont is beszerelik... és akkor... hűűűű...

S ekkor felnéz egy pillanatra, s mintha valahol Mónit látná, de nem is biztos; lehet, hogy csak képzelet, vagy talán mégis? Igen, Móni az... Milyen jó, hogy ő is idejött... int is neki, hogy vegye le a kabátját, üljön le, vagy jöjjön ide közéjük.

Móni az egészből csupán az intést látja.

Egy felemelkedő, intő kezet, ami annyi mindent jelenthet. Jelentheti, hogy „szia, észrevettelek...”, jelentheti, hogy „várj”, jelentheti, hogy „menj, utánad sietek...”, jelentheti, hogy...

De nem! Nem jelent semmit! Egy intés az semmi!

Miért nem ugrik fel Kanóc, miért nem siet hozzá, hiszen látta? Észrevette! Mi lehet az a fontos, ami fontosabb még nála is? De hiszen ez... ez rettenetes!!!

Móni szíve összeszorul, elfogja a keserűség, érzi, hogy rögtön bögni fog, pedig Kanóc meg sem érdekli, hogy böggjön érte; és ne bámulja őt senki, ő nem azért jött, hogy bámulják, hanem azért, hogy... de azért hiába jött... hiába... hiába... hiába...

Sarkon fordul, kirohan, s már a lépcsőházban elerednek a könnyei. Hangtalan, felcsuklás nélküli sós áradással csorognak végig az orra mellett, le a szája szegletére, az ajkára, már az ízüket is érzi... sósak, keserűek, mint ez az élet, amiben semmi, de semmi, de semmi öröm.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

*A haditerv - Szárnysegédek - Biztatás búrkiíflivel - Ázalag és a lisztkukacok -
„Most vagy soha!” - Megvan a szertárkulcs! - Nincs visszaút!*

Nehéz a hadvezéreknek. Valamikor a ködös lovagkorban, elegendő volt hozzá a személyes bátorság, a testi erő, a fegyverforgatás tudománya. A vezér odaállt a csapat élére, elrikkantotta magát, hogy „utánam!”, zengett a csatakiáltás, s egymásnak zúdultak az ellenfelek.

Az idő múlásával minden bonyolultabb lett. Nem lehet csak úgy egyszerűen az ellenségnek rontani; jó ideje már, hogy haditerv nélkül nincs háború. S a hadvezér legfőbb dolga, sikerének kulcsa és kovácsolója a mindenre kiterjedő, részletes haditerv.

Kanóc hadvezérnek érezte magát, s minden porcikájában ott lüktetett a nagy összecsapás. „Csütörtök a csata napja...” - dobolt benne minduntalan, pedig még csak hétfő reggel volt. Első óra. Magyar. Vali nénivel.

Vali néni fiatal, akár Ági barátnője is lehetne, nemrég tanít, s valamikor ő is itt tanult, ebben a suliban. Kedves, de megpróbál nagyon szigorú lenni. Szinte érezni rajta, azért teszi, mert fél, hogy a fejére nőnek a srácok. Minden óráján látszik, hogy ő is készül. Jobban, mint tanítványai. Ma Arany János van soron, s azon belül is az *Ágnes asszony*.

Kanóc egész jól megvan a magyarral. Szeret olvasni, az elemzésekkel sincs sok baja. Legutóbb is, amikor *A walesi bárdokat* és a *Sir Patrick Spence* című skót balladát kellett egybevetniök, házi feladatára ezt írta Vali néni: „Nagyon klassz!”, s ráadásul egy bekarikázott, nagy ötöst. Kanócnak ez hízelgett. Főleg a beírás, a „Nagyon klassz!” Nem „jó”, nem „prima”, nem „kiváló”, nem „kitűnő”, hanem „klassz”. Ilyet is csak egy fiatal tanár ír be a füzetbe. Még magnót is szokott használni az órákon. Most is lehozatta Kefével, akit készségessége miatt minden tanár kedvel, még ha nem is tartozik a legjobbak közé.

Megkezdődött az óra. Most éppen a Sinkovits adja elő a verset szalagról:

*Ágnes asszony a patakban
Fehér lepedőjét mossa...*

- kezdi el, s mondja, csak mondja, csodálatos átéléssel, futó hab, jönnek a szomszédok meg az irgalom anyja, de Kanóc már nem figyel oda. Hallotta már a verset, Áginak is megvan odahaza lemezen, s különben is, Ágnes asszony mosson, amit akar, ő most nem ér rá holmi férjgyilkos perszónákkal foglalkozni, neki dolga van.

El kell készítenie a haditervet.

Oldalba böki Kefét, hogy húzódjon arrébb, és takarjon, majd rózsaszín kartonlapocskákat vesz elő. Anyu hordja haza az Idegenforgalmitól, valami selejteket, de kitűnően lehet rájuk firkálgatni.

Szóval: a csata napja csütörtök. Délután. A szülői értekezlet.

A tét pedig: *ők*. Vagyis a FOGDAHOLÉRED. S neki úgy kell csatát nyernie, hogy személyesen ott sincs. Csak a seregei.

Az ellenfél teljesen világos: Madárfej apja meg azok, akik vele tartanak majd.

De kik? És hányan? Ez kérdőjel.

Saját seregek. Ezt egy másik kartonra írja. Mindenekelőtt apu. Rá az utolsó csepp véréig számíthat. Egy kicsit talán Pamacsra is, hiszen látni való, hogy szimpatizál velük. Kik vannak még? Megint egy kérdőjel. De remélhetőleg a vállalkozás tagjai meg tudják nyerni szüleiket az ügynek.

Egy harmadik kartonra felírja a tennivalókhoz: „Mindenki beszéljen a szüleivel. Még ma!!!” - így, három felkiáltójellel.

Majd eszébe jut, hogy Kefe apja - aki középiskolában tanár - az osztály szülői munkaközösségének az elnöke. Az ő szava sokat nyomhat a latban. Tehát: „Kefe papa!!! Külön is!!!” S elhatározza, hogy ma este átmegy padtársához látogatóba. Jobb, ha saját maga nyeri meg az szmk-t.

Persze a legjobb az volna, ha ők is ott lehetnének. Saját személyükben.

Gondolkodás közben tudatának peremét ostromolják a versmondó szóhullámai:

*Im azonban, időtelve,
Börtönének zárja nyílik:
Ágnes a törvény előtt
Megállta szépen, ahogy illik.*

No igen, Ágnest odaengedték a törvény elé, pedig gyilkos volt. Őket pedig meg sem kérdezik, amikor a sorsukról határoznak. Pedig ha elmondhatnák ők is... igen... az kéne. Megfelelő pillanatban, amikor legjobban tombol a csata, berontanának, s akkor az ellenség két tűz közé kerülne. Egyik oldalon a szövetséges szülők, a másikon meg ők, az érdekeltek... vagy legalább ketten-hárman. Esetleg csak ketten. Varga Mari meg ő... meg talán Kapellernek is kéne szólni. Ő olyan jól forgatja a szót. De mit szólna Kapeller a tervhez? Jönne az aggályaival. Nem, Kapeller ilyen cikis dologra nem alkalmas. Ehhez már kell egy kis vagányság is, s az Diniből teljesen hiányzik... No igen, de melyik az a pillanat, amikor be kell rontani? Erre kell a lehallgatás. Tarhonya reggel szólt, hogy mikrofont tud szerezni, de a biológiaszertár kulcsát, azt...

Felírja a tennivalók közé: ÁZALAG!

Megvan a három legfontosabb feladat: beszélni a szülőkkel, Kefe papájával külön is, Ázalaggal a kulcs miatt, s esetleg lehetne puhatolózni Pamacsnál is. Igen, az nem ártana...

Felnéz a papírról. A versnek már rég vége van, Vali néni beszél, elemzi a ballada szerkezetét, emlegeti a parasztballadát, a lelkiismeret-furdalást meg a lepleket, mintha balladából állna az élet. Pedig az nem ballada, nem vers, hanem...

S ebben a pillanatban odasandít Móni felé. Aztán rajta felejt a szemét, s nézi, nézi mereven. Ha igaz, hogy van telepátia, most Móninak meg kellene éreznie, hogy nézik, hogy gondolnak rá, de sehol semmi. Elmélyülten figyel a magyarázatra.

Ha tudná is, hogy nézik, akkor sem fordulna hátra. Főképp Kanócnak nem. Azt a tegnapot nem tudja neki megbocsátani. Hagyta elmenni... sírni... elkeseredni... nem, nem is szereti őt Kanóc igazán... csak hitte, hogy szereti, hogy szeretik egymást...

Nagy dac és makacsság lakozik egy sértett leányszívben. Abban még tapasztalt udvarlók is képesek elbotlani. Kanóc pedig abszolút kezdő volt e téren.

Igaz, hogy tegnap, amikor eljutott a tudatáig, hogy Móni ott volt, hogy találkozót beszéltek meg, s el akartak együtt menni a kiserdőbe; rögtön vette a kabátját, s ment utána, kereste, de a lány már nem volt sehol. Pedig a külső sétányon egészen az erdőig elment, de Móni nem várta meg. Elfutott. Miért futott el? Nem látta, hogy fontos dolga van? Életbevágóan fontos. S nem

elég, hogy elment; ma reggel, amikor találkoztak, még vissza sem köszönt neki. Csak biccentett. Úgy látszik, még ő van megsértődve! Pedig megérthetné...

Lehet, hogy meg is értené. Ha elmondaná neki. De mikor? S különben sincs ideje sértődöst játszani. Minden erőt a csatára kell fordítania.

Nem is bámulja tovább Mónit. Még tényleg hátranéz, s akkor azt hiszi, hogy pizizni akar. Még mit nem! Majd rájön magától is, hogy kár volt elfutnia... Hagyjuk ezt most... Lássuk inkább az ellenséget!

Madárfejre pillant. Ül, s úgy tetszik, figyel. Vagy ő is máson gondolkodik? Jó volna a fejébe látni.

És Menyus? Menyus nem figyel. Csak néz. A falat. Elöl, a tábla mellett. Kanóc fogadni merne rá, hogy neki sem az *Ágnes asszony* jár a fejében. De akkor mi? Kár, hogy nem találták fel a gondolatolvasó gépet. Az most jól jönne.

A csöngetés is jól jött. Ideje volt. Kanócot már nagyon feszítette a cselekedhetnék.

S miként az igazi hadvezérek, máris keresi a számba jöhető szárnysegédeket. Kapeller, Boglyas, Tohonya, Varga Mari és Kefe. Félrehúzódik velük. Kiadja első számú napiparancsát.

- Beszelnünk kell minden kisvállalkozóval, hogy „dolgozzák meg” a szüleiket. Még ma!

Teljes az egyetértés. Nem húzzák az időt, nem vitatkoznak, mennek, hiszen rövid a tízperc.

Csak Móninak hosszabb, mint máskor. Árulja a tejet, a süteményt, a kártyanaptáros Szabó Mici segédkezik neki, meg Pircsi. Közben tegnapi fellépésükkel dicsekszik, hogy mekkora volt a taps meg a siker, öt háromszor is visszatapsolták, s az valami fenséges érzés, de csak az tudhatja, milyen, aki már maga is átélte.

Móni hallgatja, hallgatja, nem helyesel, nem lelkesedik, végzi a dolgát, miközben, nagyon nyitott szemmel figyel. Kanócot lesné. Ilyenkor, első tízpercben jön mindig. Kakaót meg bürkiflit vesz. Első tízpercben még van, de hamar elfogy.

Ma nem jön. Móniban egy pillanatra felötlik, hogy félreteszi neki, esetleg fölviszi szünet végén, de gyorsan elhessenti magától a gondolatot. Még mit nem! Jöjjön, ha enni akar! Ha nem jön, magára vessen!

Szexbomba látja Móni türelmetlenségét. Kereső pillantásait is. Tudja, kit vár. S látja, hogy fogytán a bürkifli.

- Félretesszük Kanócnak - mondja Móninak.

- Hogyisne! Nem kivételezünk! - hangzik ridegen, s Pircsi gyakorlott színjátszófüle menten megérzi a szavak mögött feszülő indulatot.

„Ezek között történt valami! - villan bele. - De mi? Mindegy. Úgy látszik, összevesztek. Akkor pedig...”

- Tudod mit? Én majd fölviszem neki a szokásosat - mondja Móninak, s lesi a választ, hiszen annak mindent el kell árulnia.

- Vidd, ha annyira akarod!

Vállrándítás.

- Viszem is - feleli, s érzi, itt a lehetőség.

S csöngetéskor, amikor a büfések fölmennek, Pircsi odalibeg Kanóchoz, leteszi eléje papírszalvétán a búrkiflijét meg a poharas kakaót.

- Tessék. Hogy éhes ne maradj! - mondja mosolyogva. Kanóc felnéz rá, meglepődik, aztán Móni felé villan a tekintete, aki ide sem néz, épp Marival beszélget, szinte tüntetőleg elfordulva; pedig biztos tudja, Pircsi kinek hozta fel a tízórait. Úgy látszik, nem érdekli. No jó!

- Kösz, Pircsi! - mondja jó hangosan, mosolyogni is próbál hozzá, de mosolya kissé erőlködő.

- Nagyon szívesen. Neked mindig! - hangzik a válasz, s amikor Szexbomba visszamegy a helyére, úgy billeget, mintha máris tanfolyamon oktatná a csábítás művészetét.

Kanóc csak azért is utána bámul. Hadd lássa Móni, ha mégis idenéz. Pedig igazából nem is Pircsi magakelletése érdekli.

Ázalag jött be biológiaórára. Az ellenőrző könyvükben Bokros Csaba néven szerepel, de a háta mögött ki tudja, mily régen, Ázalagnak becézik. Kutató elme, igazából magát a biológiát szereti, nem a tanítást. Egy érdekes kérdéssel könnyű félreterelni, s akkor nincs feleltetés, nincs dolgozat, csak magyarázat, vagyis szép, élvezetes mese, amit jó hallgatni. S még meg is marad az ember fejében.

Csicsó Kati, vagyis Csicsóka, aki veszett akvarista meg terrarista, ma azt kérdezte, hogyan tenyésztethetne az ékszerteknőseinek lisztukacot.

No, erre Ázalag rögtön belelendült.

„A lisztukac, vagyis a Tenebrio monitor neve ne tévesszen meg senkit. Hiszen lényegében nem kukacról, hanem egy bogárfajtáról van szó, amelynek lárvája, »kukaca« kitűnő tápláléka számos békának, gyíknak. Miután beszerzése az állatkereskedésekben bizonytalan, legjobb a saját tenyészet...”

S elmagyarázza az egészet. Faládástul, búzakorpástul, egészen a várható szaporulat nagyságáig.

Áhítatosan hallgatják, mert tudják, hogy a figyelem vagy legalábbis annak mímélése kifejezetten inspirálólag hat biológiatanáraikra.

Igaz, közben Kanócban felmerült, hogy ezt a lisztukactenyésztést üzleti célra is megvalósíthatnák, de igazából azon töprengett, óra végén milyen ürüggyel kérhetné el Ázalagtól a szertárkulcsot. S éppen csütörtökre. Egészen beleizzadt a nagy variálásba. Hiába, alapvetően becsületes embernek nem egyszerű dolog hazudozásra adnia a fejét. No de nyugtassa lelkét a köz érdeke, ha meg tudja nyugtatni.

Hosszúnak tűnt az óra. Kanóc alig várta, hogy vége legyen. Amikor kicsöngettek, mégis megriadt.

„Most! Most vagy soha!” - villant fel benne, s erőt véve lába reszketésén, Ázalag nyomába eredt.

A folyosón még utolérte.

- Tanár úr, kérem, egy pillanatra... - szólította meg.

Ázalag megállt, ránézett.

- No, mi újság?

Kedvelte Kanócot. Tárgyából mindig érdeklődő volt, s az a csiga-, kagyló- meg rákgyűjtemény, amit az Adriáról hozott az iskolának, nos, ahhoz hasonlatos egyik fővárosi iskolában sincs. E fiúból még könnyen biológus lehet, ha ébren tartják benne az érdeklődést, s időnként feladatokat is kap.

A fiú ekkorra már döntött. Az órán elhangzottakból fog kiindulni. Akkor biztos, hogy nem lóg ki a lóláb.

- Az órán tetszett magyarázni ezeket a lisztkukacokat, vagyis Tenebrio monitorokat...

- Hogy megjegyezted a latin nevüket is...

- Könnyű volt, tanár úr, jó a nyelvérzékem... Szóval tetszett őket magyarázni, és akkor nekem eszembe jutott, hogy nekünk van egy kisvállalkozásunk...

- Hallottam már róla valamit.

- Az remek! Szóval arra gondoltam, mi volna, ha mi állatkereskedők részére, eladásra is tenyészténék ilyen lisztkukacot. Tetszik gondolni, hogy volna értelme? Hogy lehetséges?

- Elképzelhető. A tenyésztés igazán nem jelentene problémát, csupán a piacot kéne előtte felmérnetek. Beszélni kéne néhány állatkereskedővel, a tenyészet beállításában szívesen segítek...

- Igazán segítene a tanár úr?

- Miért ne? Mindig segítek, ha tudok.

„Most segíts, te drága, gyanútlan Ázalag, most segíts!” - fohászkodott fel magában Kanóc, megérezvén, hogy igen, most van az a kellő lélektani pillanat, amikor a majdan oly jövedelmező kukacokról sokkal közelebbi és sokkal fontosabb dolgokra térhet át. Szinte előtte a lépcső, a kapaszkodó, csak meg kell ragadnia.

- Éppen akartam is kérni a tanár urat... - mondta, s szerényen elhallgatott.

- Mire?

Na most! Most kell fejest ugrani a mély vízbe! Lesz, ami lesz, de muszáj! S Kanóc neki-rugaszkodott:

- Tetszik tudni, odahaza most az Adria élővilágáról olvasgatok, meg illusztrációkat nézegetek, aztán úgy gondoltam, jó volna összehasonlítani az igaziakkal. Azokkal, amiket a biológia-szertárnak adtam.

- Jó gondolat.

- Örülök, hogy a tanár úr is annak látja. Arra gondoltam, megkérem a tanár urat, hogy valamelyik délután, amikor ráérnék, esetleg... esetleg... bár nem is tudom, kérhetek-e ekkorát...

- Ki vele!

- Szóval ide tetszene adni a szertár kulcsát, hogy a könyveimet behozva... persze csak ha lehetséges...

A fiú szíve a torkában dobogott. Most! Most dőlhet el minden.

S Ázalag - nem sejtve, miről is kell döntenie - kicsit ugyan habozva, de nagy jóindulattal válaszolt.

- Lehetségesnek lehetséges, bár merőben szabálytalan... vagyis szokatlan, hogy a szertárért felelős... de hát... Mondd csak, nyugodtan rád bízhatom? Semmi sem fog megsérülni?

- Megsérülni?! Kizárt dolog, Hiszen ismer a tanár úr!

Kimondta! S túlélte! Nem dördült meg az ég, nem szakadt le a mennyezet, csak a melle szorít olyan furcsán, és az agyában dörömböl, hogy piszokság ezt a drága, gyanútlan Ázalagot így átejteni, de úgy érzi, nincs más választása.

- No persze, persze... - hangzik a válasz - tudom, hogy tudsz vigyázni, vagyis elképzelhető... - s mosolyog.

- És... csütörtökön délután is elképzelhető?

- Miért éppen csütörtökön?

Pillanatnyi zavar, aztán kivágja magát:

- Mert a péntek a legkönnyebb napunk. Csütörtökön délután legkevesebb a tanulnivaló.

Sikerült! Kimondta!

- No jó, felőlem lehet a csütörtök is. Délben keress meg majd a tanáriban, jó?

- Jó, tanár úr, kérem, ott leszek... egész biztos, hogy ott leszek... és köszönöm, nagyon szépen köszönöm.

Ázalag megy a tanáriba, Kanóc pedig áll, csak áll, elnehezült lábakkal; most gyengíti el igazán az izgalom, ekkorát még nem hazudott életében, s főleg ilyen fontos dologban nem; és biztos, hogy ezt még apu sem tudná neki megbocsátani; de még a Kapellernek, sőt padtársának, Kefének sem merné elmondani, és egyáltalán senkinek sem, hogy miket hazudott; de most már mindegy. Megtörtént, ami történt, nem lehet visszakozni, de ami a fő, meglesz a kulcs, a szertár kulcsa.

S akkor odajön hozzá Tarhonya meg Varga Mari, akik messziről figyelték, s egyedül ők tudták, mi a tét, közrefogják, s halkán, mint az összeesküvők, kérdik őt:

- Mi van? Ideadja?

- Ideadja! - bukik ki a száján, hiszen ezt a választ várják, erre kíváncsiak.

- Ide? - kérdi kissé hitetlenül Tarhonya.

- Idee? - kérdi ugyanakkor hirtelen elfehéredve Varga Mari.

- Ide - erősíti meg a tényt, de valahogy érzi, nem ezt várták, vagy tán titokban gondolták, hogy mégsem adja, de hiába gondolták volna, ez már visszavonhatatlan, ez már bizonyosság.

Az úton, amin elindultak, most már - akár akarják, akár nem - végig kell mennünk!

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A hadvezér nyugtalanná válik - Varga Mari felméri a helyzetet - Lányok és kétségek - A gyűlölet éjszakája - Pletyka és igazság - Mikrofon az iskolatáskában - A szülői elmarad - „Többé nem osztálytársatok!” - Menyus a padra borul - A győző magára marad

Boldogok a mélyen alvók, akiknek nyugodalmát nem riogatja tegnapi izgalom, holnapi gond.

Kanóc nem tudott elaludni, pedig már réges-rég eloltotta a villanyt. Feküdt ágyán, két tenyerét feje alá kulcsolva, s gondolkozott. Újból és újból előjött a mai nap, a haditerv, a mozgósítás, Ázalag meg a kulcs. Most már biztos meglesz. Tarhonya is megtette a maga lépéseit, megvan a mikrofon, a vezeték, fejhallgatót is szerzett. Szerda délután akarja a vezetéket fölszerelni. A mikrofont meg a berendezést csak a szülői előtt. Biztos, hogy megoldja. S akkor hárman beülnek a biológiaszertárba, magukra csukják az ajtót, s mindent hallanak. Igen, hallanak. De mi van azután?

Mi van, ha közbe kell avatkozni?

Mivel lehet berontani egy szülői értekezletre? Azt nem mondhatja, hogy „az apukám otthon felejtette a szemüvegét, elhoztam utána”, vagyis mondhatja, meg szemüveget is vihet, de akkor hol marad a közbeavatkozás? S azzal sem jelenhet meg, hogy „hallgatóztunk, és a dolog nem úgy van, hanem így”. Pedig a dolog lényege, hogy beszélhessenek magukról, arról, amit csinálnak, amit akarnak, s amit ez jelent nekik. De hogyan... hogyan... hogyan?...

Vagy tucatnyi gőzösnél gőzősebb ötlet jutott az eszébe, de egyik sem volt az igazi, a mindent megoldó. Csak a feje fájdukt meg, zúgott, zúgott, míg végül is álomba zúgatta...

Halkan bűgott a fűtőerőmű, de Varga Marit nem a bűgás marasztotta ébren. Az aggodalom nem hagyta aludni.

Akkor sajdukt belé a maga valójában, amikor Kanóc ma bejelentette: megvan a kulcs. Vagyis meglesz. S meglesz a mikrofon és minden, ami a lehallgatáshoz kell. De mi lesz akkor, ha észreveszik őket? Vagy ha utólag kitudódik?

Az rettenetes volna! Vagy még annál is szörnyűbb. Amit most tesznek, az már igazi összeesküvés. Ráadásul szűlők, sőt egy egész szűlői értekezlet ellen, a tanárok megtevesztésével. Vagy mondhatni: becsapásával. Ennek már komoly következményei is lehetnek. A magaviseletei jegy lerontása. Kicsapás az iskolából. S nemcsak úgy simán, egyszerűen; ezért társadalmi bíróság elé állíthatja az úttörőcsapat is. Lehet, hogy még a piros nyakkendőt is elveszik tőle? Meg a kiváló úttörő kitűntetését? S mit szűl mindehhez majd anya? Anya, aki elváltan, egymaga neveli őt már nyolc esztendeje. Aki miatta nem akar újból férjhez menni. Akinek ő a büszkesége, a reménysége. Anya, aki itt szuszog mellette, akinek hallja a lélegzetét, akinek álma nyugodt, mert nem sejt semmit, nem érzi a leskelődő veszélyt, mely egyszer csak lecsaphat.

Hogyan is lehetett ilyen könnyelmű? Ilyen ostoba? Látnia kellett volna a várható következményeket is. Nem látta. Elragadta a hűv, a lelkesedés. De felmentést adhat-e a lelkesedés minden alól? Nem kéne visszakozni, visszalépni, amíg lehet? S megfogni Kanócék kezét is. „Ne, gyerekek! Ezt az egyet ne!...”

Ez volna jó, de teheti-e? Hiszen ő is benne volt szívvel-lélekkel... Hiszen igaz a szándék, amiért teszik... Nem magukért akarják, mindnyájukért... mindnyájukért... mind-nyá-ju-kért...

Mónit nem a lelkiismeret gyötörte, neki a szíve fájt. Pedig azt hitte, nem fog fájni. Hogy kibírja. Bírta is. Délelőtt az iskola, délután a lecke, Béluci, tévét is nézhetett, neki való volt, s addig valahogy múlt is az idő, és nem sajgott semmi. Akkor kezdte el, amikor lefeküdt. A behúzott függöny sötétjében mintha Kanóc jött volna el hozzá. Valami idegenség van az arcán, amint kérdi:

„Miért nem fogadtad a köszönésemet?... Miért nem te hoztad fel nekem a kiflit, miért kellett Pircsivel küldened?... Jó ez neked?... Örülsz neki?... Azt akarod, hogy én is örüljek neki? Vagy tulajdonképpen mit akarsz? Mondd csak, mit akarsz?...”

S Móni nem tudott magának felelni semmi értelmeset. Csak égett a szeme, de most nem a sírástól, zakatolt a feje, hogyan is volna jó, hányadán is állnak, de egyetlen kérdésére sem volt válasz.

Felállt, az ablakhoz ment, elhúzta a sötétítőfüggönyt, hogy eltűnjön előle Kanóc, eltűnjenek a kérdések, tűnjön el minden, hogy végre el tudjon aludni.

Nagy sokára sikerült csak.

A hideg fényű ostor nyeles lámpák őrizték nyugalmát, s vigyázták, hogy ne tudjon álmodni.

Egy emelettel följebb, ugyanannak a háznak ugyanolyan szobájában még keservesebb volt az ébrenlét. A mindig pletykás Menyus Márta némán harapdálta száját. Úgy, hogy fájjon, és azt a fájdalmat érezze, ne azt, ami belülről facsargatja. Péntek óta nincs nyugovása. Azóta nincs élete sem. Nincs, aki megkeresse, mondjon egy újságot, egy hírt, amiről lehet beszélgetni; amit tovább lehet adni egyik embertől a másikig; közben érezni őket, figyelni az arcukat, érdeklődésüket, mosolyukat, együtt nevetni velük, együtt bánkódni, vagy együtt bosszankodni...

Pedig látja, hogy van valami az osztályban; valami pezseg, valamit beszélnek, valamire készülnek, de mire készülnek? Őt kihagyták. Amikor odasomfordálna, mint a kiveret kutya, hogy törleszkedjék, hogy megtűrjék - ha már nem simogatják -, megfagy a szó, dermedtté, elutasítóvá válnak az arcok. Hát olyan nagy bűn az, amit elkövetett? Olyan nagy, hogy ne lehetne megbocsátani? Ne lehetne jóvátenni? Pedig ő igazán mindent, de mindent megtenne, hogy még egyszer úgy legyen, mint volt, valamikor azelőtt, amikor ő még nem volt „összeesküvő”, kártékony fenevad vagy élősködő vagy mi, csak egyszerűen ő volt a „pletykás Menyus”, és akkor neki olyan jó volt. Most érzi csak igazán, milyen jó volt... Legalább bögni tudna... Párnájába fúrva fejét bögni, csak bögni, hogy elázzon a párna, s még akkor is bögni, hogy egész tengerré váljon a könnye, és reggelre szép csendesen belefulladás...

Mangoldnak nem volt lelkiismeret-furdalása. Düh égett benne és gyűlölet. Mindenki ellen. Még Menyus ellen is. Amikor ma reggel iskolába menet megvárta őt a parkban, hogy szót válthassanak, összefoghassanak, legalább ők ketten, Menyus szeméből olyan utálat - vagy undor? - áradt feléje; és hiába is kezdett el neki beszélni, Menyus csak ennyit sziszegett:

- Hagyj békén! Hagyj békén! Nem elég, hogy tönkretettél?!

A Menyust? Ő?! Ki örült annak, hogy tippet kapott tőle ahhoz, hogy mit terjesszen? Ki panaszolta neki, hogy Kanócék kiüldözték, s ezt még meg fogják bánni?

Ő csak segíteni akart rajta. Mellé állt. Felkarolta. Mert Menyusnak csak a pofája nagy, de esze az kicsi. Az csak arra elég, ha az egyik fülén betöltenek valamit, akkor a száján kiereszse. Menyus úgyis továbbadja... Mindent... Nahát, nem panaszkodhatott. Ellátta továbbadni-

valóval. Bőven. Nem bánja. Megtenné még egyszer. Vagy akár százszor is. Kis hülyék! Kanóc megbolondította őket, s hisznek neki, mintha valami próféta volna. Szép kis próféta! Pojaca! Majom! És a világ legnagyobb igazságtalansága, hogy a bizonyítványuk mégis egyforma, csak Kapelleré volt kitűnő, nekik volt két négyesük. Pedig mennyivel nagyobb az ő tudása, mint Kanócé! Egy napon sem lehet említeni! És Kapeller is gyalázatos, amiért kikotorta azt a papírfecnit. Megsértette a levéltitkot. A nagy Kapeller! És otthagya őt, mintha leprás volna. És mindenki kerüli... Mintha meg sem ismernék... Még a Dobrócsi sem! Pedig nemrégén még az ő pártján volt. De az is marha! Ülepet visel a nyakán! Nem tud vele gondolkozni. Legjobb volna őket megfojtani. Mindet! De csak úgy, hogy azért éljenek. A lába alatt! Lássák, hogy legyőzte őket! De hogyan?!

Vasárnap hosszasan tanácskozott apjával. Még ő is leszidta. Hogy számár! Hogy elrontotta a dolgot! Hogy szégyenli, amiért ilyen a fia! Mert csak a szöveget tudta! Mert nem tudott érvelni! Vitatkozni! Erőszakoskodni! Hengerelni! Mintha az csak úgy menne! Olyan egyszerűen. Lett volna csak az apja az ő helyében! Vágták volna őhöz gúnyosan, hogy „Madárfej”.

Őt ne csúfolja senki... Őt ne sajnálja senki... Mindenki le van... az egész világ le van... Mindenki és mindenestül... És nem érdekli őt a sulis... Pamacs se... Kapeller se... Meg senki sem. Forduljanak föl! Dögljenek meg!

Az átkozódás mindig annak árt igazán, aki átkozódik. Mangold átgyűlölködte az egész éjszakát. Reggelre teljesen kimerült. Arca sápadt volt, majdhogynem szürke, szeme karikás.

Mikor reggel szülei aggodalommal kérdezték: „Mi bajod? Csak nem vagy beteg?” - egy hangos, kitörésszerű „Nem, nem vagyok beteg!” volt a válasz, s egy makacs, csökönyös kijelentés követte:

- Nem megyek iskolába.

- Miért nem? - kérdezte apja, de a fiú ekkor már üvöltve válaszolt:

- Mert nem!!!

A szülők riadt aggodalommal néztek egymásra, s ráhagyták, legyen az akarata szerint.

S az anyja nem ment el hazulról. Nem merte magára hagyni.

Nyolc óra előtt kisütött a nap. Sugarai szikráztak, s a havon megcsusszanva bevilágítottak a Pepita iskola aulájába. Éppen oda, ahol a bejárat mellett az iskolai faliújság állt. A táblán rikító piros felirat virított, az új vezércikk címe:

PLETYKA ÉS IGAZSÁG!

Boglyas tette ki még jókor reggel. Tegnap este szülte, beleírva minden újságírói ékesszólását. Sorra vette a 7/a-ról meg az ott működő „maffiáról” szállongó híreket, szembeállította velük a FOGDAHOLÉRED eddigi munkáját, elképzeléseit, terveit. Még fényképet is tett melléje a tejárusításról meg a pinceközpont építéséről. S külön cikkben híreket is közölt mindenről, amiről csak lehetett. Lássá, akinek szeme van. Olvassa, aki olvasni tud. Ez az igazság! Olvashatják a tanárok, sőt csütörtökön a szülők is. Bár az osztályfaliújságra külön cikket tervezett. Csütörtökre azok is elkészülnek.

Sokan ácsorogtak a faliújság előtt, melynek őrzője is akadt. Tohonya állt őrséget, nehogy galád kezek letéphessék a cikket, vagy valaki eltegye emlékebe a fényképeket. Azoknak ott kell maradniuk.

A faliújság Kanócnak is meglepetés volt. S egyben megnyugtató öröm. Lám, az embert sosem hagyják cserben a barátai. Őket is az foglalkoztatja, ami őt, s külön összebeszélés nélkül is egy a szándék. S micsoda logikus érvelés! Ebből a Boglyasból még tényleg riporter lesz.

Tohonya egészen a csöngetésig őrizte az újságot. Főleg Menyust és Mangoldot leste. Ők mindenre képesek. Menyus háromnegyedkor jött, amikor egész gyerekpatakok folynak be az ajtón. Elvegyült a tömegben, fel se nézett, nem is érzékelte a látnivalót, ment, mint az alvajáró. Vagy mint a kitaszított.

Madárfejet viszont hiába leste Tohonya. Csöngetésig nem jött. Később sem. Egész nap üres volt az első pad.

Találgatták, mi lehet vele, de senki sem hiányolta. Még Menyus sem. Talán megnyugvás is volt neki, hogy nincs itt a felbujtó. Még azt a bátorságot is vette magának, hogy a tízpercben lement tejet vásárolni. Titokban tartott tőle, hogy neki még azt sem adnak, vagy legalábbis megjegyzéseket tesznek rá, de Móni egyszerűen elvette tőle a pénzt, adta a tejet. Úgy, mint másnak. Harag és gyűlölködés nélkül. De szólni nem szólt hozzá.

Kanóc és szárnysegédei közvélemény-kutatást folytattak: mit szoltak otthon a szülők a kapott felvilágosításokra? Kiderült, hogy vagy semmit, vagy semmi rosszat. Inkább kíváncsiak voltak, mint ellenségesek. S ez már fél siker! Nő a szövetséges seregek száma.

A beszámolók hallatán Varga Mari meg is kockáztatott egy kijelentést:

- Te Kanóc! Szerintem állnak olyan jól a dolgok, hogy ránk semmi, de semmi szükség nem lesz. Vagyis...

- Lehetséges. De ami biztos, az biztos! - vágott közbe a fiú.

Varga Mari utólag verte a fejét a falba, hogy világosabban kellett volna fogalmaznia, s határozottabbnak lennie, s egyre erősebben furdalták kétségei. Már csak egy nap. Holnap kezdődik a felszerelés, s akkor már végképp nincs visszaút.

Gyorsan múlt el a nap, s az este nem volt olyan hosszú, mint tegnap. Az izgalom fáradtságot fialt, s az meghozta gyümölcsét, a mély alvású éjszakát.

Szerda reggel lett. A szülői értekezlet előtti utolsó nap. S utolsó nap az erők összefogására, a cselekvésre.

Amikor Tarhonya megérkezett, a szokottnál degeszebb volt a táskája. Félrehívta Kanócot és Varga Marit, s megmutatta nekik a táska belsejét. Minden ott volt a szereléshez.

Ekkor Mari már nem bírta tovább. Rákezdte:

- Minek az a mikrofon meg a lehallgatás... megy anélkül is.

- Mi az, megijedtél? - fordult hozzá Tarhonya, s a lány nem is tagadta.

- Meg. Gondoltatok arra, mi lesz, ha észreveszik?

- Balhé - jelentette ki szűkszavúan a műszaki zseni. - De légy nyugodt, nem veszik észre.

- És ha mégis? Fiúk, én gondolkoztam ezen. Nem a lehallgatás a lényeges, hanem az, hogy ott legyünk mi is, ha szólni kell. Hogy érvelhessünk. De talán még arra sem lesz szükség. Akkor pedig minek kockáztatni?

Kanóc gondolatai gyorsan jártak. Van benne valami, amit Mari mond. Igaz, aggályosabb, mint ők, de nem csoda: lány. S mert főúttörő, jobban félti a bőrét. Bár a botrány nekik sem hiányzik. Csakhogy: most hátráljanak meg? Most, amikor már minden sínen van? Azt nem lehet.

Mari csak nem hagyta a magáét:

- Tudjátok mit? Beszélünk ma Pamaccsal, úgyis lesz rajzóránk. Megkérjük, hogy amennyiben úgy alakulnak a dolgok, hogy segíthetnénk, akkor ott várakozunk a folyosón. Hívjon be bennünket. Pamacs rendes. Pártol bennünket. Biztos megteszi.

- És ha mégsem? - hangzott Kanóc ellenvetése.

- És ha csak gyanút fog? - toldotta meg Tarhonya.

- Kizárt dolog.

- Szavazzunk - mondta ekkor Kanóc. - Vagy erre, vagy arra. Ki van amellett, hogy szereljük fel a lehallgatót?

- Én! - jelentette ki Tarhonya, akit az ügyön túlmenően a dolog műszaki megoldása is izgatott. Újabb lehetőség, hogy próbára tegye erejét, ügyességét. S nem is akármiben.

- Én is - állt mellé az elnök.

Marit tehát leszavazták. De ő még akkor sem hagyta:

- Fiúk, én mégis beszélek Pamaccsal... csak úgy... a magam nevében... mint az úttörőtanács tagja... megkérem, hívjon bennünket is segítségül, ha kell... és... és ha Pamacs mégis azt mondaná, hogy nem, akkor becsszóra saját kezűleg akasztom fel azt a mikrofont, még ha kicsapnak is érte az iskolából.

Ebben maradtak.

Az ötödik-hatodik órájuk volt a rajz. Nyugalmas óra, Pamaccsal még élvezet is.

Pamacs azonban késett.

Amikor megérkezett, szokatlanul komoly volt. Vagy inkább komor.

- Üljetek le! - mondta. - És vegyétek elő az ellenőrző könyveteket!

Matatás. Feszült figyelem. Valami vibrált a levegőben. S ekkor mint a bomba, robbant Pamacs szűkszavú kijelentése:

- A holnapi szülői értekezlet elmarad. Írjátok be. És ne felejtsetek el otthon szólni!

Körmölés.

Kapeller egy pillanatra felemelte kezét, aztán meggondolta és visszahúzta. De Pamacs már észrevette.

- Tudom, Kapeller. Azt akartad kérdezni: miért? Igaz?

- Igaz.

- Nos, azért - emelte meg hangját az osztályfőnök -, amiért összehívtam. Az érdekelt szülő kérésére.

Koppantak a szavak.

Most igazság szerint diadalordításnak kellett volna következnie, de mintha csak érezték volna, hogy Pamacs most nem túrné el a hangoskodást.

Csak sóhaj hallatszott. Nagy, felszabadult sóhaj. Egy egész osztály melléből tört elő. Mélyen, rezegve áramlott, betöltötte a termet. Szó nélkül, hang nélkül hirdette: győzelem!

De még nem volt vége. Pamacs folytatta:

- És még egyet. Ezt nem kell írni. Ezt csak mondom. Osztályunk létszáma eggyel megfogyatkozott. Mangold Márton többé nem osztálytársatok.

Döbrent csönd. Erre senki sem számított. S ott vibrált a kérdés a levegőben: „Mi történt?”

Az osztályfőnök kérdés nélkül is olvasott a szemekben.

- Az édesapja járt bent nálam. Átíratják másik iskolába. Orvosi javaslatra. - S nagyon komolyan, amilyen komolynak még sohasem látták, hozzátette: - Mert a fiát itt, köztetek, állítólag valami lelki trauma érte.

Némaság. Csak Pamacs hangja dörömböl az agyakon.

- Gyerekeim! Én nem tudom egész pontosan, mi volt a kiváltó ok, csupán sejtelmeim vannak róla, azt viszont tudom, hogy az ember sok mindent kibír. És ha már nem bírja, akkor baj van. Vagy vele saját magával, vagy veletek. Kérlek, gondolkozzatok rajta.

Befejezte. A függöny legördült. De a dráma még nem ért véget. Ott munkált az agyakban. Igaz, nem tudják pontosan, mi az a lelki trauma, de biztos, hogy valami idegrendszeri zűr, valami meghasonlás vagy mi, vagyis nem csekélység. S a kérdés is világos: kinek köszönhette Madárfej a zűrt: nekik vagy önmagának?

Örölnék a gondolatok.

S ekkor az önvizsgálat némaságát sírás töri meg. Felcsukló zokogás.

Menyus Márta az. Ráborul a padra, s nem törődve azzal, mit szólnak hozzá, hogy most mindenki őt bámulja, rázkódik a válla, s ajkáról töredezetten, könnyekbe fúltna törnek elő a szavak:

- Én... én nem akarok elmenni... én... itt akarok maradni köztetek... köztetek akarok maradni... köztetek...

Mindenki őt nézi.

Padtársa, Kaszás Nelly átkarolja a vállát, s halkan nyugtatni próbálja:

- Ne sírj... hallod, Márta, ne sírj...

Pamacs ekkor lejön a katedráról, odamegy, megsimogatja Menyus fejét, úgy mondja:

- Nyugodj meg, gyeregem.

Majd Nellynek szól:

- Kísérd ki őt a mosdóba. És maradj mellette. Várd ki, amíg megnyugszik.

Menyus feláll, Nelly átkarolja, s mintha súlyos beteget vezetne, úgy kíséri ki.

Lassan, nyikorogva csukódik be utánuk az ajtó. Pamacs ismét a katedrán van. Kérdőleg nézi az osztályt, de nem kérdez. A hangja halk, de halk hangnak is lehet mázsányi súlya:

- Nem tudom, mit vétett nektek... S ha vétett, ti tudjátok, mekkorát... de azt én is látom, megszenvedett érte. Hallottátok? Megszenvedett. A megbocsátás nem az enyém... a tiétek... csakis a tiétek... de azt megmondhatom: nem szeretném, ha tovább fogyna az osztálylétszám. Egy ember is ember... még ha bűnös is. Remélem, megértitek.

Nem várt választ. De nem is lehetne igazi válasz az, amelyik meg nem járja előbb a szívek és agyak kacskaringós mélységeit.

Soha ilyen hosszú nem volt még a két rajzóra.

És ilyen csendes sem volt még soha.

S jó, hogy rajzóra volt, ahol nincs magyarázat, felelés, s miközben jár a grafitceruza a fehér papíron, alakulnak a körvonalak, formálódhatnak gondolatok is, megbocsátók és ember-ségesek, hiszen emberek vagyunk, és nemcsak Menyus Márti nem tökéletes, és úgy látszik, idegeik még a felbujtóknak is vannak, és egyáltalában minek marjuk egymást, mire való az áskálódás, ellenségeskedés, ha ide vezet?

Megváltás volt a kicsöngetés. Jó volt felállni, kinyújtózni, s jó lesz kimenni a szabad levegőre, nagyot szívni belőle, jó lesz az ebéd, jó lesz örülni a délutánnak, mely berakja nagy mosógépébe a délelőtti gondok szennyesét.

Varga Mari Kanócot és Tarhonyát kereste. Megint együtt voltak, csakúgy, mint reggel.

- Megoldódott magától - mondja megkönnyebbülten Mari.

- Meg. Hazavihetem a cuccot - állapítja meg sajnálkozás nélkül Tarhonya.

- Jobb is így... zűr nélkül - sóhajt nagyot Kanóc.

A sóhaj nagyon is indokolt, hiszen holnap csütörtök, várja őt Ázalag, hogy odaadja neki a szertár kulcsát, s ő nem mondhatja, hogy nem kell. Nem hazudhat még egyszer cserébe a jóindulatáért. Délután tényleg nekilát a könyveknek, lexikonoknak, holnap behozza őket; beül a szertárba egyedül, nyugodtan, idegeskedés és lelkiismeretfurdalás nélkül, végignézi tengeri gyűjteményét; s igen, behozza magával Mirella fényképét is, a drága Mirelláét, akivel együtt gyűjtöttek mindent, s akinek karácsonykor küldött utoljára levelet, de az is csak üdvözlőlap volt. Igaz, ő is csak azt küldött. Mindegy. Akkor is odateszi a fényképét. S akkor nem fáj majd annyira neki Móni sem, aki igazán adhatna valami jelet, hogy beszéljenek, tisztázzák a dolgokat, hiszen szeretik egymást, és bizonytalanságban nem lehet élni. Még egy elnöknek, egy győztes elnöknek sem.

Móni azonban nem várakozik kint a kapu előtt, hogy hozzácsatlakozhasson, hogy együtt mehessenek.

Móni nekieredt, mert meglátta, hogy a lehorgasztott fejű Menyus ott caplat az olvadó, latyakos hóban egyedül, mert más a megbocsátás, de időbe telik, amíg annak valami jele látszik.

Mónit megérintették Menyus könnyei, hiszen sírt már ő is eleget. Keserősége volt már neki is. S százszor keservesebb, ha nincs, aki hallja. Különben is Menyussal egy házban laknak, sokáig jártak együtt haza, mért ne mehetnének most is?

Utoléri, lépked mellette, s csak annyit mond:

- Gyere, Menyus, menjünk ketten.

Menyus oldalról ránéz, s meghatott kutyahűség költözik a tekintetébe.

Mennek hallgatva. De Menyusnak már ez is boldogság.

Aztán, mielőtt hazaérnének, Móni még azt is mondja:

- Ha akarod, holnap jöhetsz az árudába segíteni. No persze, csak ha akarsz...

- Persze hogy akarok - feleli gyorsan Menyus, nehogy Móni visszaszívhasa. Aztán kitör belőle az aggodalom: - Csak... csak mit szólnak hozzá majd a többiek?... Meg Kanóc? Ő mit szól majd? Vagy nem ő az elnök?

- De ő. Csakhogy én nem kérdelem, mit szól hozzá. Azt sem, hogy mások mit szólnak. Csak tőled kérdelem: akarsz-e segíteni?

Menyus nem szól, csak aprókat bólogat, nem mer szólani, mert fél, hogy megint elbógi magát. És az ember mégsem bőgheti végig az egész életét...

TIZENHARMADIK FEJEZET

*Móni levele - Elnök a pult mögött - „Minek a harmadik ott,
ahol kettő is elég?” - A raktárban - Szexbomba pórul jár*

Latyakkal köszöntött be a március. A lakótelep olyan volt, mint a tundravidék. Az átfagyott föld felett sekély tavacsákba gyülemlett a hólé, s a tócsák vizét kicsiny, borzongó barázdákba redőzték a Duna felől száguldozó böjti szelek.

Köhécselt, szötyögött a fél osztály, napi hat-hét hiányzót jelentett a hetes. Még az olyan jókötésű fiúk, mint Tohonya, Dobrócsi vagy Homolya is beteglistára kerültek.

Kanóc még csak el sem tüszentette magát, ami igazán szerencse, hiszen többek munkája is a nyakába szakadt. Minden délután akadt valami tenni- vagy intéznivalója, a tanuláshoz csak este nyolc után jutott hozzá. Akkorra pedig már elfárad, s unalmasabb tantárgyaknál megmeglegyinti őt az álmoság tompa kábulata.

Még az a jó, hogy ebben a járványos időszakban a tanárok sem feleltetnek, így a kihagyásoknak sincs maradandó nyoma. Majd csak átvészeli valahogy ezt a nehéz időszakot.

Ez a kedd reggel újabb próbatétellel kezdődött. Egy Móniék házában lakó ötödikes levelet nyomott a kezébe. Móni küldte.

Amikor megpillantotta a borítékon a feladót, sejtette, hogy baj van, különben Móni nem írt volna.

Az elmaradt közös szánkózás óta kerüli őt. Igaz, köszönését már fogadja, vissza is köszön, szót is váltottak már, de csakis mások jelenlétében, olyan mondhatni hivatalos dolgokról, mint az árusítás, a forgalom alakulása meg a segítők beosztása. Semmi több. Pedig Kanóc hány-szor, de hány-szor akarta tisztázni a tisztáznivalót!

S most Móni írt.

Feltépte a borítékot. Benne halványsárga levélpapíron Móni sebtében odavetett sorai:

„Kedves Kanóc!

Ágynak estem. A lázam 39,2. A héten biztos, hogy nem mehetek suliba. Sajnos az iskolabolt gondjai is a nyakadba szakadnak. Bár ha Barbara egészséges, talán átvehetné. Bárány Jóska is jó segítség. De az átvételt és a rendeléseket Neked kellene intézned...”

Ezután részletes, minden apróságra kiterjedő lista következett a tennivalókról, majd az elköszönés:

„...Kérlek, vigyázz magadra, és ha akarsz, azért gondold néha rám is. Legalább egy kicsit.

Móni”

A fiút melegség öntötte el. Móni már nem haragszik. Biztos, hogy nem haragszik, különben nem írta volna azt, hogy vigyázzon magára, azt meg semmiképpen, hogy gondoljon néha rá. És a levelet azon a szép halványsárga levélpapíron írta, amit még tőle kapott karácsonyra!

- „Persze hogy gondolok, te drága!” - dobbant nagyot a szíve, miközben elindult, hogy átvegye Móni teendőit. Dehogya hagyja másra! Még hogy összekutyulják, mire felgyógyul. Különben: Barbara is hiányzik, de szerencsére kéznél van Bárány Jóska, s Pircsi is ajánlkozik, noha a héten nem ő lenne a soros...

Tíz óra van, nagyszünet, ilyenkorra már az is megéhezik, aki reggelizett odahaza. Kanóc is éhes, de magára nem jut idő. Móni helyén áll; sűrög, számol, pénzt vesz el, csillapítja a türelmetlenkedőket. Mivel nem szokta meg, elég nehezeire esik, noha segítőtársai is serénykednek. Sőt! Úgy tetszik, gyakorlottabbak nála. Még Pircsi is, akinek, úgy látszik, törzsvevői vannak. Főleg nyolcadikos fiúk. Miközben vásárolnak, mondják neki a szépeket, célzásokat tesznek, van, aki még tapogatni is próbálja.

- Lassabban, hé! - üt a kezükre, jó feltűnően, hogy Kanóc észrevegye: sokan futnak utána. Török magukat, de hiába, *ők* nem kellenek.

Most még a mosolyát is csak Kanócnak tartogatja.

- No, ez is megvolt - mondja a roham végeztével, s biztató bizalmassággal Kanóc karjához ér.

- Meg - fújta a fiú, s ő is elégedetten mosolyog.

- Elfáradtál?

- Kicsit - vallja be őszintén -, úgy látszik, nem szoktam meg.

S ebben a pillanatban felöltik benne, hogy lám csak, Móni zokszó nélkül végzi ezt a fárasztó munkát a kezdet kezdeté óta. Létrehozta, irányítja, csinálja, csendben, feltűnés nélkül, mint ahogy a nap meg a hold járja útját az égen. Micsoda lány! S még lázasan, betegágyban is rendezni igyekezett szívből vállalt kötelességét.

Arca egészen érzékenyül. Pircsi már éppen megkérdezné, hogy most mire gondol, amikor Bárány Jóska megszólal:

- Te Kanóc, képzeld tegnap beszéltem Suhajda bácsival.

Kanóc megrezzen, aztán elérnek tudatáig a hallottak, s megkérdi a kicsit:

- Ő meg kicsoda?

- A kertészetnél dolgozik, és ott lakik a házunkban. Azt mondta, nekünk is adna parkterületet, csak valami felnőtt nevére kellene kiíratni. Aki vállalja értünk a felelősséget. Vagy esetleg az iskola is vállalhatja. Pecséttel. Akkor semmi akadálya. No, mit szólsz hozzá? - kérdi végül, s érezni, hogy várja a dicséretet is. Meg is érdemli, Kanóc nem is fukarkodik vele:

- Nagy vagy! Még a héten utánajárok. Nem hagyjuk ki.

- Havonta fizetnek a parkgondozásért. És nyáron is.

- Az jó. Csakhogy a nyarat jól meg kell szerveznünk, mert olyankor szétspriccel a banda. És nem szeretnék egész nyáron mások helyett is én locsolni.

- Én biztos segítek. Mi úgysem megyünk nyaralni... Aztán meg te úgyis megszervezed.

Nemcsak szavából, hangjából is árad a bizalom, ezt érezni lehet.

Csak Pircsi bosszankodik, hogy a kicsi elterelte róla Kanóc figyelmét, s éppen akkor, amikor a fiút kissé magára akarta hangolni. Szexbomba ugyanis nem egészen önzetlenül ajánlotta fel segítségét Kanócnak. S bár szóban sajnálkozott Móni betegségén, szíve mélyén úgy érezte, neki éppen kapóra jött. Itt a soha vissza nem térő alkalom a fiú meghódítására. Szinte már rögeszméjévé vált, hogy ez az igazi nagy próba, színészi tehetsége most és csakis most vizsgázik, s a fiú egy-egy jó szavát, bámuló pillantását már-már jobban áhította, mint máskor a közönség tapsát.

- Kanóc, Kanóc, te már megint csak szervezel - fogja meg a fiú karját baráti bizalmassággal -, pedig hidd el, más is van az életben, mint a szervezés... Vagy te másra nem is tudsz gondolni? - keresi a fiú tekintetét.

- Tudok... - felel Kanóc, de nem érti, vagy nem akarja érteni a beszédes kék szemeket. Az jár a fejében, hogy a következő óra alatt levelet kell írnia Móninak. Megköszöni, hogy írt, javulást kíván... és... majd még kialakul. De feltétlen ír, és a következő tízpercben odaadja a postát hozó ötödikesnek, hogy a suliból hazamenet adja be Szücsékhez.

Pircsi érzi, hogy a fiú sehogy sem kapcsol rá az ő hullámhosszára, de nem sejti okát. Úgy véli, az izgalom, a fáradság vagy talán a tapasztalatlansága miatt ilyen. No, majd tanítás végén, amikor elrakodnak, elküldi a kis Báránnyt, s ha kettesben lesznek, ismét próbálkozik. Muszáj... muszáj sikerülnie! Legalább egy bókot kapjon, egy sóvár pillantást, egy dadogó vallomást vagy bármit, ami azt jelzi, hogy a fiút sikerül maga felé hajlítania.

Vége lett a hatodik órának. Kicsöngettek. Boldog sóhajtással tódultak ki az osztályokból a hazafelé igyekvők, csak a három elárusító maradt vissza elrakodni a délelőtti árusítás kellékeit, maradványait. Azután kellő pillanatban, amikor Kanóc nem hallhatta, Szexbomba odasziszegte a szorgalmasan rakodó kis Báránynak:

- Tehetnél nekem egy szívességet azzal, ha lekopnál rólunk. De feltűnés nélkül. És nem emlited, hogy én szóltam...

Barika nyelt egyet, de tökéletesen értette, mit kíván tőle a lány, s bólintott. Megszokta, hogy ő a kicsi, engedelmeskedik, ha szólnak neki. Azért mégis keserű lett a szája. Mindegy, volt már rosszabb is. S szerencsére nem Kanóc küldte őt el, hanem ez a hajás baba, s a kettő azért mégsem ugyanaz.

Gyorsan keresett valami mentséget, hogy mehessen, s Kanóc legnagyobb meglepetésére máris ott maradt kettesben a lánnyal.

Pircsi elégedetten felsóhajtott.

- Mennyivel jobb így... és különben is... - vetett csábos pillantást a fiúra - minek oda három, ahol elég a kettő is? Nem igaz?

Legalábbis cinkos egyetértést, bizalmas összekacsintást várt a fiútól, hiszen lám, megteremtette a lehetőséget, hogy kettesben maradhasson vele. S kettesben rakodhassák el a poharakat, abroszokat, tálcákat abban a kis takarítói fülkében, amit megkaptak addig, amíg a büfének megfelelő helyet és felszerelést teremtenek. Abban a kis fülkében igazán zavartalanul lehet beszélgetni... sőt még csókolózni is lehetne... S annak ugyan melyik fiú tudna ellenállni? Eddig még nem találkozott olyannal.

Kanóc azonban egyelőre nem mutatta semmi jelét afölötti örömének, hogy kettesben lehetnek. S a várt cinkos egyetértés is elmaradt. Inkább hallgatag lett, szó nélkül rakodott, bár ez lehet a zavar, a félszesség jele is. Noha Kanóc igazán nem az a félszeg típus. Vagyis mégis? Esetleg attól tart, hogy így látja őket valaki? Mit látna? Semmit. Egy mosolyt? Kézfogást? Csak már legalább odáig eljutna vele. No, majd a fülkében... Ott teljesen testközelben lesznek... Akkor nem lehet annyira érzéketlen...

A kis fülkében rakodnak. Rakodás közben akaratlanul is egymáshoz kell érniük. A fiú óvatosan elhúzódik, a lány keresi a lehetőséget rá, hogy a fiú hozzáérjen. Meg kell hogy érezze, kivel van együtt. S amikor észreveszi, hogy a néma kínálkozás-kitérés játék eredménytelen, olyan lépésre szánja el magát, mint a kártyás, amikor kiteríti utolsó lapjait. Lehet, hogy

bolondság, lehet, hogy nem méltó hozzá, de most már mindegy. Ha erre sem moccan meg a fiú, akkor vége az egésznek. Akkor ügyetlen, tehetségtelen; színésznőnek is, nőnek is gyatra. De hátha így, szemtől szembe mégis színvallásra kényszerítheti a fiút.

S a zavartan rakosgató Kanóc egyszer csak azt érezte, hogy megfogják a kezét.

- Hagyd most azt a tálcát... - hallotta a lányt. Hangjában egyszerre vibrált szelídség és valami elszánt határozottság. - Fordulj felém, én nézz rám... Ide a szemembe...

Kanóc annyira meghökkent, hogy mukkanás nélkül engedelmeskedett a felszólításnak. Az igazat megvallva sejtette, hogy Pircsi akar valamit tőle. De milyen alapon? Ki biztatta fel rá? És így?...

- Mondd csak, Kanóc... - mélyesztette ekkor a lány tekintetét az övébe - tetszem én neked?

A kérdés elhangzott. S választ vár. Nem lehet köntörfalazni, meg kell mondani, ahogy van.

- Tetszel - feleli a fiú, majd gyorsan hozzáteszi: - Te mindenkinek tetszel...

Átfutó mosoly a lány arcán. Majd újabb kérdés:

- Miért tetszem neked?

- Hogy miért? Mert szép vagy... - feleli a fiú, hiszen ez az igazság. S Kanóc kimondja, ha már ilyen határozottan kérdezik. Furcsa ugyan az egész, de ha ez jó Pircsinek, hát hallja.

„Na végre! Vágányon vagyunk!” - gondolja a lány, s szelíden ösztökélni kezdi a fiút:

- Szóval tetszem, mert szép vagyok... Jól van, jól kezdted. Folytasd, folytasd csak...

Ám ekkorra már betelt Kanócnál a pohár. Elege van ebből a tévéfilmekből ellesett magakelletésből, amitől felkavarodik a gyomra.

Mit akar tőle Pircsi?

Megmondta neki, hogy tetszik, meg hogy szép. No de ez nem újság. Ezt sokan mondták már neki, mert így igaz, de ez még nem minden.

Hol van Pircsi Mónitól? Mónitól, aki sosem viselkedne így. S aki igenis van olyan szép, és neki ezerszer jobban tetszik, és nem csupán a szeme, az arca meg a haja, hanem úgy egészben. Ahogy van, ahogy lélegzik, beszél, mozog, cselekszik, érez...

Elhúzta kezét Pircsiéből.

- Na folytasd... - mondta ekkor tisztára színpadiasan a lány, mire Kanócból őszintén és kendőzetlenül kitörték gondolatai:

- Mit folytassak?! Megőrültél?! Móni betegen fekszik, én meg itt mondjam neked a szépeket?! Mit képzelsz?! Keress mást! Vannak elegen, akik ugranak utánad. Ne akarj engem is ugrasztani, ha azt akarod, hogy haverok maradjunk. Világos?!

- Világos, persze hogy világos - hagyta rá csalódott belenyugvással a lány, majd hangosan, bár talán inkább csak magának mondta:

- Bocs! Nem tudtam, hogy szerelmes vagy. Sze-rel-mes... Fülíg szerelmes a Móniba... Hát miért nem ezzel kezdted?

S Kanóc meghökkenésére elkezdett nevetni.

- Mit nevensz? Hallod, Pircsi, mit nevensz? - kérdezgette, de a lány előbb kinevette magát, csak azután válaszolt:

- Nem érted azt te, Kanóc. Dedós vagy még hozzá... De mindegy. Én voltam a hülye... és felejtsük el az egészet. Jó?

- Felőlem! Elfelejthetjük.

- Szót se róla senkinek.

- Bennem biztos lehetsz. De mégis, mire volt jó ez az egész?

- Nem mindegy? Különben is megegyeztünk, hogy szót se többet róla.

Kanóc kicsit megütközve nézte Szexbombát, aki nem is volt annyira Szexbomba, most csupán határozottan helyes, de különben elég szimpla és szürke kis csajnak látszott. Nézte, aztán megvonta a vállát.

- Oké! - mondta, s megállapította magában, hogy ember legyen a talpán, aki eligazodik a lányok bonyolult lelkivilágában...

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

*A kis Bárány nagy napja - Elnöki gondok közt - Meddig lehet ezt bírni? -
Gáz van! - Varga Marit felkapják - Alakulnak a dolgok - Merész javaslat - Mi lesz
a pénzzel? - Dárius kincse - Krisztus a fűben*

Pörögnek a napok az idő darálóján. Melegszik a levegő, a nap kihajtja a fák rügyeit, aztán egy langyos éjszakán zsenge levélpártát bont a juharok és a kanadai nyárfák koronája, végül nekizöldülnek a lakótelep lassan már terebélyesedő növendék platánjai.

Zsendül a fű, ismét döng a labda, görkorcsolyák csusszannak a betonjárdákon, kerékpárok cikáznak, megtelnek a homokozók és a hinták, s a langyosodó esteken jólesik a szürkület utáni víg terefere kint a szabadban, a tavaszillatú alkonyatban.

Tombol a gyereknép, szalad neki a világnak, mint a pusztai csikók; zabolátlan, féktelen örömmel.

Csoda, hogy mégis akadnak, akik gyeplőt raknak vágyaikra. Erős, nehezen téphető gyeplőt, amit kötelességből fontak.

Ülésezik a vezetőség. Igaz, nem választotta őket senki, csupán az elnököt, a többi úgy alakult ki menet közben, magától. Itt van mindenki, aki felelős munkát végez a FOGDAHOLÉRED-nél. S itt ücsörögnek az alapító tagok, kivéve Menyust - ami érthető - és Szexbombát, aki viszont itt lehetne. De nincs. Viszont itt van a kis Bárány Jóska, aki se nem alapító, se nem felelős, de Kanóc külön szólt neki, hogy legyen itt.

Most zavartan feszeng a „nagyok” között, akik ugyan osztálytársai, de minden osztályban vannak íratlan rangsorok, s mindenkinek megvan a maga helye. Az övé mindig hátul volt. Valahol a legvégén, az utolsók között. Pici, vékony termete vagy részeges apja, folytonos családi zúrjei meg az ütlegektől származó kék foltok tették-e, de őt mindig csak olyan egérkeszámba vették. Aki éppen hogy van, s ha megszólal, szava nem több, mint a cincogás. Ki hallja meg?

Kanóc. Kanóc meghallotta. S ő hívta személyesen.

Érdekes, de úgy érzi, senki sem „nézi őt ki” a társaságból. Igaz, sokat segített mindig Móninak meg Tarhonyának is, meg annak, aki csak kérte, de mégis... nagy dolog az, hogy ő most itt lehet. Rettentő nagy dolog! Igyekszik hát komoly képet vágni, pedig legszívesebben mosolyogna meg röhincselne örömében. De hát akkor azt hihetnék róla, hogy komolytalan vagy bolond. Pedig csak boldog.

Kanóc inkább gondterhelt vagy egyszerűen fáradt. Sok minden nehezedik a vállára. Rohangászik, tárgyal, gyakran felnőttekkel is. Az pedig rém nehéz, mert azok nem azt nézik, mit akar, hanem a korát. A lelkét is kiteheti nekik, hogy higgyék, amit mond.

Itt voltak például a virágládák, amit Tarhonyáék gyártanak. Egy mintapéldánnyal végigházalta a virágkereskedőket. Az egyik fillérekkel akarta kiszúrni a szemét, a másik szóba sem állt vele, a harmadik azt kérdezte: „Apád tudja, hogy el akarod adni a virágládáit?”

Ilyenkor aztán lelombozódik az ember.

A parkgondozás sem volt egyszerű. Csak nagykorú vállalhatja. Másodállásban. De akkor a munkahelyétől engedély kell hozzá. Apu rém rendes volt, tartotta volna a hátát értük, de a munkahelyén kijelentették, hogy egy külkereskedelmi osztályvezető nem járathatja le magát holmi gyerekes felbuzdulások miatt. A másodállást nem engedélyezik.

Más szülőknél még idáig sem jutottak el. Maradt mint egyetlen lehetőség, hogy az iskola garantálja vállalásukat. Az iskolai pecséttel meg a diri aláírásával.

Egy hétig járt a diri nyakára Kefe apja mint szmk-elnök meg Pamacs mint osztályfőnök, amíg a diri beadta a derekát. De még akkor is azon medítált, hogy mi lesz a nyáron. Szünidő alatt? Akkor vajon melyik gyerek fog majd parkot gondozni?

Kanóc belátta, hogy a diri aggálya jogos. De elhatározta, ha a többiek cserbenhagynák is - ami kizárt -, akkor inkább lemond a nyaralásról, de amit vállalnak, azt teljesítik.

Az ő személye a garancia.

Csakhogy: a harc időbe kerül, meg rengeteg energiába. Néha már úgy elfárad estére, hogy képtelen becsületesen készülni másnapra.

Vajon meddig lehet ezt bírni?

S mikor derül ki, hogy gáz van?

Lehet, hogy hamarosan. Ma javították a matekdolgozatokat. Hármast lett. Fizikából is beszélt egy hármast. Morcos még meg is jegyezte: „Nem értem, mi van veled mostanában?”

Ráadásul magyarból is adós még a kötelező olvasmánnyal. De mikor olvassa el? Mikor?

No de a gondok csupán kicsiny jelet hagynak az ember arcán, s ha nem kiabálja ki a világnak, belül torlódnak össze komor jéghegyekké.

Mindegy. Bírnia kell. Muszáj. S mutatni sem szabad, milyen nehéz neki.

- Srácok! - kezdi mutáló hangján, ám annál ércesebben. Hangjának kicsit repedtfazékkongása van, de másé sem jobb. Mindegy. Ez van, ezen kell szónokolni. S kezdi: - A FOGDAHOLÉRED kisvállalkozás első nagytanácskozását ezennel megnyitom. Javaslom, adjunk egymásnak számot arról, mit tettünk, mit akarunk csinálni, mit értünk el, és mi ment fuccsba. Aztán ki-ki jöjjön elő a javaslataival. Ki kezdi?

Természetesen Varga Mari. Neki rettentő nagy gyakorlata van a hozzászólásokban. Meg általában veleje is van annak, amit mond.

- Pajtások! - kezdi, mintha az úttörőknél volna. Mindegy, megszokták már, hogy Mari egy kicsit mindig hivatalos. Úgy látszik, megfertőzte az a sokféle tanfolyam. - Van egy örömhírem. Az iskolai úttörőtanács tegnapelőtt beszélte meg az iskolai „fordított nappal” kapcsolatos elképzeléseket. Az osztály, vagyis inkább a vállalkozás nevében felajánlottam, hogy megszervezzük az iskolai nagy kirakodóvásárt. Mégpedig az iskola előtt, a platánfák alatt, mert akkor nemcsak a mi sulinkba járók vásárolhatnak. És tudjátok, hogy ott sokan járkálnak. Az ABC-be is arra mennek, meg a buszhoz is meg a Sárga oviba is a kicsikért. Vagyis: sok érdeklődő lehet.

- Nagy vagy, Mari! - rikkantotta Boglyas, s máris iskolarádiós adások, faliújságcikkek, sőt szórólapok rémlettek fel benne, no meg az, hogy végre ő is tehet valamit. Szerelmeslevél-író tanfolyamára ugyanis fia jelentkező sem akadt. A fiúk nem jelentkeztek azért, mert ritkán írnak, akkor pedig tökmindegy, hogy mit; a csaj örüljön, hogy írnak neki. A lányok viszont írnak is, írnának is, de melyik hajlandó bevallani, hogy gügye a saját eszéből megírni egy

epekedő irományt. Így bizony Boglyas pillanatnyilag „munkanélküli” volt, örült az új lehetőségnek.

Tohonya zengő baritonja is felharsant:

- Dobjuk fel! - s a kiáltást tett követte. Elkapta a tiltakozó, kapálódzó Varga Marit, s felemelte a levegőbe. Ott kalimpált, rugdalódzott, tiltakozott, de csak úgy tessék-lássék, voltaképpen örült, hogy hírével örömet szerezhet.

- Remek hír! - állapította meg Kanóc is. - Végre eladhatjuk majd a virágosládákat is. Mert a kereskedőknél hiába jártam.

- Pedig már van 220 darab - jelentette ki Tarhonya. S szakszerűen hozzátette: - Ennyit gyártottunk le. A ládadeszkrét mázsára vettük, a gyalugépnél csak az áramköltséget kellett fedezni, kiadás volt még a szög, az ecset meg a lakk. Móniék nyereségéből történt a beruházás.

- Csak meg is térüljön! - jegyezte meg Kapeller hasonló szakszerűséggel, ami bizonyíték volt arra, hogy Kapellert is utolérte már a levegőben is terjengő „közgazdasági szemlélet”.

Pekó Sanyi, a fő bélyeges nem lelkesedett, nem szónokolt, nem ért hozzá. Egyszerűen bejelentette:

- Nyolc szülotől kapunk rendszeresen kiselejtezett levélborítékokat. Leáztatjuk, szárítjuk. A fölöslegből eddig összeállítottunk 103 huszonöt darabos bélyegcsomagot. De májusig meglesz a kétszáz is. Többnyire tömegbélyegek, kevés az összeállítható sorozat, de szerintem öt forintért nyugodtan adhatjuk csomagját. És semmibe sem került. Megjegyzem, a Mici is összegyűjtött már több száz kártyanaptárt. Gyufacímke- meg csokipapír-gyűjtemény is van. Csak nem tudom, azokkal mit kezdjünk.

- Készítsünk zsákbamacskát! - szikrázott fel az ötlet Kanócból. - Maradék naptár, játék, címke meg ami csak összejön, jó lesz zsákbamacskába. Még ha csak egy vagy két forintért adjuk, akkor is jól járunk.

- Nem rossz - kapcsolódott be Boglyas -, csak jó kikiáltó kéne. Aki mondja, mint a lemez-játszó vagy a papagáj. Szerintem azon múlik a sikere.

S ekkor halkán megszólalt Móni:

- Gyerekek, én tudnék egy jó kikiáltót. Aki még a csomagok összeállítását is vállalná.

- Ki az? - kérdezték egyszerre többen is.

- A Menyus.

Csend lett. Hiába, Menyus egyszer már leszerepelt. S éppen azzal a nagy, pletykás szájával. Még túl közeli az idő, élesek az emlékek.

- Gondolod, jó volna? - néz ekkor Mónira Kanóc.

- Gondolom. Nekem az árusításnál már többször segített. Szívesen és jól. És én azt is tudom róla, hogy nagyon szeretné megmutatni, hogy ő nem olyan, mint amilyennek hisszük, hogy benne igenis van valami. És kérlek, higgyétek el nekem.

- Nem elképzelhetetlen - mondja Kanóc, s a többiek sem berzenkednek ellene. Móni ajánlja, s Móninak nagy erkölcsi fedezete van a társaságban.

- Még jó is volna - érvel tovább a lány -, végre egyszer olyan feladatot kapna, ahol a szájának igazán hasznát vehetjük.

Senki sem tiltakozik, s Kanóc is ráhagyja.

- Kösz - mondja örömmel Móni. - Ha megbíztok, beszélek is vele.

Megbízzák. S miközben mondják a nagy igent a Menyus Mártira, Kanócban felötlik: Milyen jószívű lány ez a Móni, hogy odaállt Menyus mellé... milyen hamar el felejtette neki... vajon... vajon... azt az elmaradt közös szánkózást meg a tervezett sétát a kiserdőben... azt is feledte már? Haragját, sértődését elfújta-e már az idő? Remélhetőleg, de jó volna biztosan tudni...

Kapeller kér szót.

- Én viszont szomorúan jelentem a tisztelt társaságnak, hogy a tudomány nem olyan kelendő, mint a tej, a rágógumi meg a lekváros bukta. S főleg nem jövedelmez. Tudjátok, hogy a konzultációkat díjmentesen kezdtem, néhány jó jegy volt az eredmény, aztán megint elfogytak a tanítványok. Elolvadt a hó, inkább elmentek focizni. Pedig kár. De én nem tudok rajtuk segíteni, ha ők nem akarnak magukon. Viszont ha már lesz ez a vásár, én szívesen megszerveznék egy könyv- és játékbörzét. Az talán jövedelmezőbb. Csak még ki kell dolgoznom, hogyan képezem el.

Ezzel is egyetértettek. Kapeller azonban még nem fejezte be:

- Az okításról jut eszembe... mondjátok, mi van a „csábtanfolyammal”? Az is kútba esett? És hol van Pircsi?

Tényleg, hol van Pircsi?

Eddig valahogy fel sem tűnt annyira, de most, hogy Kapeller rákérdezett, rögtön hiányolták, s Kanócra néztek, hátha ő tudja.

Tudta. Szexbomba ugyanis kimentette magát. „Próbám lesz. Versenyre készül a csoport... Azt a csábtanfolyamot, azt meg felejtjük el. Marhaság! De ha kell, a tejárusításban továbbra is segíthetek...”

Kanóc mondja a többieknek is.

Tohonya, aki igen nyitott szemmel mászkál, epésen megjegyzi:

- Még hogy próbája van? Szép kis próba! Már három hete mindennap ugyanaz a srác kíséri haza. Idősebb nála, már borotválkozik. Aztán ott smárolnak mindig a kapu alatt.

- Magánügy - jegyzi meg Boglyas, mintha ő is hasonló cipőben járna, pedig ő egyelőre csak versekben epekedik. Azt is titokban. Még Kanócnak meg Tohonyának sem mutatta meg a szerelmes verseit. De már most úgy írja őket, hogy ha lesz egy lány, akire rápasszolnak, akkor csak a nevet kell megváltoztatnia, és minden stimmel.

- Váljék egészségükre! - csatlakozik Tohonya, s ezzel Pircsit levették a napirendről.

Móni örül a hírnek. Ha Pircsi mással jár, akkor talán nem járkal Kanóc után. Ezt egyébként már betegsége után is észrevette. Csak nem hitte egészen. De most így... s főleg az a jó, hogy Kanóc is hallotta. Hiába, a Pircsi már ilyen. Egyik fiú után jön a másik... ezzel is jár, azzal is, ezt is bolondítja, azt is... Ő sohasem lenne ilyesmire képes... Csakis eggyel akar járni, azzal, kit szeret.

S Kanócra pillant. Sokat gondolt rá, amíg beteg volt. S amikor elküldte Kanócnak azt a levelet - rögtön jött rá válasz.

Ő azt a levelet akkor odatette a párnája alá. Pedig lehet, hogy Kanóc csak úgy udvariasságból írta, de mégis ő írta... s az annyit jelentett, hogy azért gondolt rá.

Vajon tényleg gondolt? És ha igen, mit? Jó volna a homloka mögé látni. A drága, okos homloka mögé... S amint nézi a fiút, Kanóc tekintete órá vetődik.

Egy pillanatra összekapcsolódik a tekintetük, aztán mindketten kissé zavartan keresnek más néznivalót. Különben is még észrevenné valaki. S most, amikor egész máshová kéne figyelniük, jogos volna érte a szemrehányás.

Nem vette észre senki. Csak bennük pislákol fel a halvány bűntudat olyasmiért, ami igazán nem bűn. Kanócnak azonban még dolga van most. Móninak is.

Mindketten adósok egy fontos bejelentéssel.

Kanóc kezdi:

- Még nem mondtam, hogy sikerült megszerezni a dritől a hozzájárulást. Vállalhatjuk a parkgondozást. Kapunk egy területet. A kertészet kaszálja, a fákat, bokrokat is ők nyírják. Nekünk kell locsolni, gereblyézni, a szemetet összeszedni. És havi háromezer.

„Háromezer... háromezer... háromezer...” Szinte muzsikálnak a számok. Nem öt forint, nem tíz vagy száz, hanem ezer. S mindjárt három. Ennyi pénzt megkeresni gyerekfejjel! Igaz, felnőtt munkát várnak el érte.

- Ezt nevezem! Ez már pénz! - kiált fel Tohonya.

- Bedolgozatsz... - jegyzi meg Kanóc.

- Be is fogok. A testőrség meg a gorillaság úgyis befuccsolt. Ez legalább biztos.

- Ha csináljuk. Nem kis munka. Nagy a terület...

Gondolkoznak. Kapellerben egy pillanatra felrémlik a kép is. Dolgoznak brigádban, gereblyézik a kaszált fűvet, ami még csak hagyján, de ott a szemet. Amit elszórnak. Meg az üvegcserepek. Meg a kutyákat is ott sétáltatják. Hát igen, ők dolgoznak... mások meg nézik. Jobb esetben! Rosszabb esetben csúfolódnak. Osztálybeliek is. Aztán amikor a csehszlovákiai útra kerül majd a sor, akkor ők is jönnek. Azok, akik egy fűszálat sem tesznek keresztbe.

Senki se vegye szőrszálhasogatásnak, de igazán kikívánczik belőle a kérdés:

- És mondjátok csak, mi lesz a pénzzel?

- Melyik pénzzel?

- Mindegyikkel. Mert teljesen mindegy, hogy fű vagy bélyeg vagy iskolatej. Mindegyik munka. Csakhogy az árudára is ki van írva, hogy „üzemelteti a 7/a”. De amikor Móni beosztja az ügyeletet, van, akire mindig számíthat, van, akire soha. Soha és semmiben. Azokért is mi dolgozunk?

Nagy-nagy csend lett. Fogas kérdés. Kézenfekvő volna a válasz, hogy nem, dehogyan dolgozunk értük. Csakhogy ők is az osztályhoz tartoznak. S amikor arról van szó, hogy e keresetből az osztály átmegy Csehszlovákiába, abban ők is benne vannak. Akár dolgoztak, akár nem. Hogy is van ez? Hogy lehetne igazságos? S voltaképpen kié is a kassza? Az osztályé vagy a FOGDAHOLÉRED-é? Hiszen nem az egész osztály dolgozik, csak egy része. S mi van akkor, ha más osztálybeliek is akarnak hozzájuk csatlakozni? Akkor hogyan legyen?

Hosszú, szenvedélyes vita tört ki. S még a végén sem jutottak zöldágra. Ezt a kérdést Főpapával is meg kell tanácskozni, meg Pamaccsal is. Mert úgy, ahogy igaz, hogy senkit sem lehet a munkára kényszeríteni; ugyanúgy igaz az is, hogy csak az élvezze az eredményét, aki megdolgozott érte.

A vitatkozás egészen elterelte a figyelmet a parkgondozásról. Csupán Bárány Jóskának járt minduntalan az eszébe. Nem csoda, ő hozta az ötletet, szerezte a kapcsolatot, leginkább szívügye. Amikor a többiek végre befejezték a jórészt meddő vitát, megszólalt vékony kis szopránján:

- És a parkkal mi lesz? Április van. Nő a fű...

Azám, nő a fű! Annak nem lehet mondani, hogy várjon. Ha locsolni kell, az sem várhat. S az áprilisi szél már most is túl sok papírhulladékot, tejeszacskót kerget a bokrok tövébe.

- Brigádot kell alakítanunk. Állandó munkabrigádot - mondja Kanóc. - Legalább tíz fővel. És szerintem ez most fontosabb, mint a virágláda vagy a bélyeg vagy a kártyanaptár. Többet fizet.

A dolog logikus. Nincs ellenvetés.

- És szerintem - folytatja Kanóc - olyan brigádvezetőt kell választanunk, akinek ez leginkább szívügye. Aki nem felejt el, aki szól, sürget, követel...

Nézegetik egymást. Méregetik szemmel és gondolattal, ki lehetne az az egy. Kanóc? Ő elnök. Van egyéb dolga. Kapeller? - elméleti ember. Tarhonya? - ő műszaki. Varga Mari? - őt a nyáron legalább három táborba viszik. Móni? - neki ott a tej...

Kanóc nem szól. Vár. Neki van jelöltje. Nem tudja, mit szólnak majd hozzá, de jobbat nem tud közülük. Még mindig csend. Méricskélés.

S ekkor Kanóc kimondja:

- Én Bárány Jóskára gondoltam. Ha ő nincs köztünk, ma nem tanácskozunk parkgondozásról.

Ha a csendet, akár a zajszintet, mérni lehetne, úgy a műszer most a csendek csendjét mutatná.

Meglepő, mondhatni meghökkentő a javaslat. Még hogy a kis Bárány. A „Barika” mint brigádvezető. Legjobban maga a javasolt lepődik meg. Amikor Kanóc kimondja a nevét, szinte eláll a lélegzete.

Még hogy őt... brigádvezetőnek... ilyen fontos posztra... tíz embert vezetni... de hiszen ő eddig egyet sem vezetett... és hogyan fogadnának neki szót? Ki hajlana a szavára? És egyáltalában... ez nagyon szép, iszonyatosan szép, hogy Kanóc őrá gondolt, hiszen neki tényleg a lelke rajta, de ereje lesz-e hozzá?... Nem a munkához, ahhoz lesz, csak a többiekhez, azokhoz volna-e?

Nem takargatja gondolatait, kimondja őket:

- Gyerekek... meg Kanóc... én ezt nagyon köszönöm, és én mindent megtennék, de ki hallgatna rám... és ki állna szóba épp velem?

Van abban valami, amit Bárány Jóska mond. Most már Kanóc is érzi. Valóban... ki fogadna szót „Barikának”, ha munkára utasítja, vagy akár csak kéri? De kinek fogadnának szót? És hogyan lehetne mégis kamatoztatni Bárány Jóska ügyszeretetét? Talán úgy, hogy...

- Mi volna akkor, ha Jóska nem a brigád vezetője volna, aki irányít, mozgat, hanem... hanem a lelkiismerete, aki mindent számon tart... és ha kell, szól a brigádvezetőnek. A többi aztán már az ő dolga lesz... Jóska, te mit szólnsz hozzá?

A kis Bárány arca felderül.

- Ha csak noszogatni kell, meg dolgozni a többiekkel, azt szívesen... nagyon szívesen... csak azt mondjátok meg: kit noszogassak?

S nézi sorban végig az arcokat. S amint nézi őket, tekintete összeakad Tohonyáéval. Nézik egymást. Egy nagy, egy kicsi, egy erős, egy gyöngé, egy védelemre szoruló, egy védelemre teremtett... S elmosolyodnak. Tohonya pedig megszólal:

- Ha gondolod... meg ti mindnyájan úgy gondoljátok, én elvállalom ezt a kis lelkiismerettest... - s Jóska felé biccent.

- Én is elvállalnám őt... - mondja a kicsi.

Olyan szeretnivalók, ahogy nézik egymást, hogy muszáj rajta elmosolyodni... Kanócnak szélesre szalad a szája, s derűs szívvel, kicsit évődve csak ennyit mond:

- Áldásom reátok!

Erre kitör a nevetés. Még akkor is kacarásznak, amikor Kanóc immár komolyan mondja:

- A részleteket majd megbeszéljük.

Múlik az idő. S ki hinné, de fárasztó dolog a tanácskozás. S az emberi türelem is véges, bármily fontos dolgokról essék szó. Legszívesebben máris indulnának haza.

Tarhonya feláll, holnap oroszdolgozat, készülni kell még, a többiek is készülődnek, amikor Szücs Móni megszólal:

- Egy pillanatra...

Odanéznak rá.

- Csak meg akarom mondani, mielőtt hazamennétek, hátha érdekel benneteket... szóval: az árusításból február óta maradt hatezer-kétszáz forintunk. Ebből adtam Tarhonyának ládadeszkára, szögre meg lakkra hatszázat. Maradt ötezer-hatszáz. Apu őrzi odahaza. Mit csináljunk vele? Hiszen egyelőre még pénztárosunk sincs.

Mintha petárda robbant volna hangos dörrenéssel, messzire szórva szikráit.

Mindannyian élvezték az iskolabolt áldásait, be is segítettek, de hogy a filléres haszonból már ennyi összejött, nem hitték volna.

- A Dárius kincse! Te meg a kistündér! - rikkantott Tohonya, s Mónit is felkapta. Úgy látszik, ma minden alkalmat megragad rá, hogy a lányokat emelgesse. Pedig legszívesebben Barbarát emelgetné, de ő nem olyan fontos személyiség, hogy itt legyen. Nem baj, Tohonyának akkor is ő a legfontosabb, de azért senki ne vegye tőle rossz néven, hogy a tavasz, a jókedv meg az öröm fickándoztatja erejét, s emelgeti, akit csak lehet.

Móni sem haragszik érte. Tudja, hogy barátságból teszi, de miközben onnan a magasból szemléli a társaságot, Kanóc felé pillant, nem neheztel-e, amiért Tohonya...

Nem neheztel. Inkább irigyli, hogy barátjának hamarabb jutott eszébe Mónit megforgatni. Pedig igazából neki kellett volna.

Erről bizony már lekészt.

Móni végül is visszakerül az édes anyaföldre, folyik a lelkenedezés, aztán Kapeller józan javaslata mellett döntenek.

A pénzt be kell tenni a takarékbba, mégpedig egyelőre jeligés betétkönyvbe, melynek jeligéje: FOGDAHOLÉRED.

Az észkombájnt megbízzák, Mónival együtt bonyolítsák le a dolgot, a továbbiakban pedig - minthogy újabb pénzek is várhatók -, legyen Dini a pénztáros. Ő a legjobb matekos az osztályban, meg precíz is a végtelenségig, ő lesz rá a legalkalmasabb.

Az észkombájnnal szerénykedik, de határozottan jólesik neki a bizalom.

Ezzel aztán kész. Vége. Indulhatnak.

Szétspriccel a társaság. Csak Kanóc, Móni meg Bárány Jóska vannak a pincében. Maradtak, mert úgy érzik, akarnak még valamit mondani egymásnak.

Aztán a Barika látja, hogy azok ketten nem őmiatta maradtak itt. Jobb, ha magukra hagyja őket. Mielőtt menne, mégis kikívánczik belőle:

- Kösz, Kanóc... igazán rendes volt, hogy gondoltál rám, és hidd el, hogy mi a Tohonyával...
nnna szóval, majd úgyis meglátod...

Azzal megy ő is. Egyedül lépked, még sincs egyedül. Csordultig tele a szíve örömmel, szinte kibuggyan belőle, körülfogja; ettől egész mámoros lesz, s amint fölért, futni kezd a park felé, ahol bokrok virágzanak, zöldül a fű, s csodálatos illatok ölelgetik a világot. Amikor odaér, nem bír magával, meghemperedik a fűben, gurul, csak gurul, aztán megáll, szétveti karját; olyan, mint egy fűben termett kis Krisztus, akit ím, leszedtek a keresztfáról, s ettől menten begyógyultak vérző sebei...

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

*Kibékülés - Két kéz összekapcsolódik - Ketten a kiserdőben - Az első csók -
Üröm az örömben - „Mit gondolsz, meddig bírod?” - Nehéz életművésznek lenni -
A kézfogás*

Ketten maradtak.

Állnak, kissé zavartan. Nem tudják, ki kezdje és mivel, csak érzik, hogy el kell rendezni azt, ami olyan szépen indult közöttük, aztán összegubancolódott, pedig azt egyikük sem akarta. De ki kezdje? És mivel? Nem értenek a nagy bocsánatkérésekhez, a vallomásokhoz, tapasztalatlanok, tiszták, érzéseik is csak a mélyben rejtőznek, mint alig fészlő bimbó mélyén az eljövendő virág.

Nézik egymást.

S most egyikük sem kapja félre a tekintetét.

A szemek beszélnek.

Aztán megszólal a lány, halkán, hogy el ne rebbenjen közülük a beszédes csönd, s csak ennyit mond:

- Itt maradtam...

A fiúban felrémlik az a havas téli nap s a kék anorákos Móni, aki annyira, de annyira akart vele találkozni, hogy mire találkozhattak volna, elfutott. Azóta sem találtak egymásra. Csak most.

- Én is itt vagyok... - felel, és sután elmosolyodik.

A lány is. Kockás szoknya van rajta, nyakban nyitott fehér blúz, s a karcsú nyakon úgy ül az a drága feje kicsit kócos, kicsit göndör barna tincseivel, mély tekintetű dióbarna szemével, amellyel csüng a fiún, hogy többet el se veszíthesse -, hogy nem lehet betelni a nézésével.

- Elkísérhetlek? - kérdi a fiú.

- El - bólint a lány.

Mindketten érzik, hogy szegények a szavak, de kevés szóval is lehet sokat mondani.

Kint már alkonyodik. A város irányából csak a nap vöröslő visszfénye látszik a messzeségből.

Nem hazafelé indulnak. Mintha csak összebeszéltek volna, a szánkódomb irányába viszik őket lépteik. Ott rákanyarodnak a kiserdő felé ívelő sétányra. Ifjú hársfák friss levelei hintáznak felettük.

Mennek egymás mellett, egymáshoz igazítva lépteiket. Mintha sosem történt volna semmi. Pedig történt. S Kanóc úgy érzi, akkor ő volt a hibás.

- Haragszol még? - kérdi egész halkán.

- Nem haragudtam - felel a lány -, csak fájt... nagyon fájt...

- Szegény kis Mónikám - mondja önkéntelenül a fiú, s föl sem rémlik benne, hogy először mondja így: Mónikám.

A lány rögtön észreveszi, s beleborzong a gyönyörűség. „Mónikám.” Ezt neki mondták. És az mondta, az az egyetlen, akitől ez a szó így a lelkében muzsikál. Bár hallaná még sokszor... nagyon sokszor... mindég... egyfolytában... mert ez így olyan, de olyan csodálatos!

Ahogy lépkednek, közelebb sodródnak egymáshoz. Egy pillanatra összeér a válluk, aztán a fiú megfogja a lány kezét. Először csak egy kicsit fogja, aztán egyre szorosabban, majd egészen szorítja. Móni nem ellenkezik, nem tiltakozik, nem mondja, hogy ne olyan erősen, mert fáj, mert nem is fáj, hanem inkább olyan nagyon, de nagyon jó.

Így mennek kézen fogva, és annyi, de annyi mindent szeretnének mondani egymásnak, hogy végül is nem mondanak semmit. Csak összekapcsolódott kezük szól a szájuk helyett.

Már az ujjai is egymásba kulcsolódnak.

Szinte észre sem veszik, máris ott vannak a telep szélén, ahol az úton túl kezdődik a kiserdő. Kölyökleveleiket hányják az akácok, haragoszöld csokrokként virítanak a bodzák, távolabbról feketéllnek a fenyők. S a murvával borított sétány messzire kanyarodik a fák között.

Ott mennek már.

Egyszer ősszel jártak erre. Akkor szél kergette a fák lehullott, zörgő levelét.

Most tavasz van. Valamelyik fán rázendít alkonyi dalára egy magányos énekes rigó. A párját keresi.

- Hallod?... Milyen szépen szól - mondja a lány.

- Hallom... gyönyörű... - felel a fiú. Aztán sután, de nagyon őszintén törnek fel belőle a szavak: - Én nem tudok ilyen szépen beszélni... pedig annyi mindent akarnék elmondani...

- Beszélj csak... - hangzik a biztatás, s erősebben kulcsolódnak az ujjak.

- Tudod, amikor beteg voltál, és én helyettesítettelek... akkor láttam csak igazán, mit is csinálsz te... És nemcsak úgy, mint mi... néha... hanem mindennap, és soha nem mondtad, hogy nehéz, meg hogy unod... meg csinálja más... csak csinálod... és amikor meggyógyultál, és megint te csináltad, akkor én messziről sokat néztelek...

- Észrevettem... néha...

- Néztelek és láttam, hogy közben mosolyogsz... még akkor is, amikor a srácok türelmetlenek... meg rohannak... te akkor is mosolyogsz... És akkor arra gondoltam, hogy... hogy ilyen lány nincs még egy az egész osztályban... az egész suliban... és én ezt neked már sokszor szerettem volna megmondani, de valahogy sohasem jött össze...

- Most megmondtad - szól a lány, s a fiú vállára hajtotta a fejét.

Megálltak. Egymás felé fordultak, hogy ne csak érezzék, lássák is egymást.

Ujjai kikulcsolódtak, s Kanóc kezével megfogta kétoldalt a lány két karját.

Móni majd egy fejjel alacsonyabb volt a fiúnál. Úgy nézett föl rá, hogy egymás szemébe lássanak.

S úgy hangzott fel a lány szájából:

- Én is megmondom... csak én nem tudom olyan szépen, mint te... de azért biztos megérted... hogy... hogy... te vagy a legislegklasszabb fiú az egész iskolában... és... és én nagyon büszke vagyok rád... Nagyon-nagyon büszke...

- Én is terád...

Nem szóltak többet. Csak nézték egymást, szemük sugara egymásba kapcsolódott, pajkos villámocskák cikáztak végig rajta, melegítették a szívüket, a testüket, minden porcikájukat.

A fiú egyre erősebben szorította a lány karját, aztán átkarolta, lejjebb hajolt, megcsókolta a homlokát.

A lány nem tiltakozott, nem hajtotta le fejét, fölemelte a fiú felé, s az ajkát ott érezte először az arcán, aztán lejjebb, egyre lejjebb, míg végre megtalálta a száját.

Arra ocsúdtak fel, hogy közeledik valaki. Szétrebbentek. Egy öregasszony jött, kutyáját sétáltatta. Amint elhaladt mellettük, alaposan megnézte őket, de nem szólt, csak rosszállóan tekintett rájuk, s gondolatait megtartva ment tovább.

Megtört a bűvölet is.

Szürkülni kezdett, jó lesz hazamenni.

De nem így... nem lehet szó nélkül hagyni azt, ami történt közöttük, hiszen megtörtént. Nem ezért jöttek ide a kiserdőbe, csak a lábuk és a szívük hozta őket ide, ahol alig járnak, s íme, megtörtént az, ami ezentúl kettejük titka.

- Ugye nem haragszol? - kérdezte a fiú.

- Miért haragudnék - feleli a lány -, hiszen szeretlek.

Kimondta. S már hallja is a választ:

- Én is szeretlek.

A szó ott muzsikál közöttük, nem is mondják többet, minek azt ismételgetni, úgyis érzik, ott lüktet bennük némán, minden szó nélkül is talán a legnagyobb érzés, amely embernek adatott.

Karonfogva, egymáshoz simulva mennek egész a kiserdő széléig. Onnan már csak kézen fogva. Kilépnek, mert erősen alkonyodik.

Szótlanul, sietve trappolnak Móniék házáig. Kanóc bekíséri a lányt a lépcsőházba, de meg sem kísérli őt ismét megcsókolni. Csupán egymás kezét fogják. Így is jó. Így is nagyon jó. Mintha csak megérezték volna: a csók varázslat, nem szabad vele minduntalan dobálódzni...

Kanóc futva ment hazáig. Tudta, hogy elszaladt az idő, mindjárt nyolc óra, holnap sulis, s még egy sor leckéje sincs kész, meg holnap oroszdolgozat... és igen... ott az ellenőrzőjében az a matek hármasként, amit a dolgozatára meg az a fizika hármasként, amit a feleletére kapott. A kémia sem lett volna jobb, de abból szerencsére nem felelt, s így nincs nyoma. Csak öbenne. Belül. De azt a két hármast, azt még alá kell ma íratnia.

Anyunak nem mutatja meg. Félórás lelkifröccs következne arról, amit magától is tud, csak visszacsinálni nem tudja már. Apunak kell odaadnia, titokban, amikor a többiek nem látják. Biztos, hogy ő sem fog örülni, szó nélkül sem hagyja, de az ő szava mégis más. Rövidebb, kevesebb, férfiasabb, és éppen ezért talán megértőbb is. És vele őszintebben lehet ilyesmiről beszélni. Meg ő jobban is tudja, hogy s mint van; mennyi a dolga, s azt is, hogy igazán nem szokott lustálkodni. Az időt sem húzza. S arról, hogy ma is későn megy haza, igazán nem tehet. Eltelt az idő. És igazán nem a sétával telt el a többi, és ennek akkor is meg kellett történnie, mert vannak dolgok az életben, amelyek nem kérdik, ráérsz-e, csak jönnek, rátörnek az emberre, és az ember nem akar és nem is tud ellenük tenni semmit, de semmit.

Szeretik egymást Mónival. És kimondták. És megpecsételték. Ez olyan csodálatos, hogy nincs a világnak az a matek ötöse, amely ezzel felérhetne.

Valahogy csak lesz. Nekiugrik a leckének, apuval meg majd csak szót ért. Biztos, hogy ő is volt fiatal. Meg ő is lehetett szerelmes. S akkor ő nemcsak a dolgozatra gondolt...

Szerencséje van. Anyu még nincs otthon. Ági sincs. Nagy pedig már hazament Pestújhelyre, a saját lakásába, csak a hideg vacsorát hagyta az asztalon. Apu szobájából csak a kislámpa világít ki. Kutya futtában beköszön, de az ajtót csak annyira nyitja, hogy egy kérdés se férjen ki rajta, s máris megy a konyhába, fogja a tányért, húzódik be a saját szobájába.

Lázasan szedi elő a könyveit, tanulás közben fog enni, el ne vesszen azzal is az idő.

Lássuk csak, milyen órák lesznek holnap! Igen... megvan... második típusú hét... szerda... az akkor orosz, biológia, torna, magyar, matek és rajz. Oroszból doli, bioszból új anyag, magyarból nyelvtani feladat, matekból a dolgozatjavítás miatt nem kaptak új leckét - szerencsére -, a torna meg a rajz nem számít. Nincs házi.

A biológiával kezdi, azt nem kell írni, tanulás közben nyugodtan ehet.

Éppen belelendülne, amikor a háta mögött nyílik az ajtó.

Apu lép be. Nem szól, csak megáll a háta mögött, s nézi. Kanóc nem fordul meg, nem látja, de érzi, hogy így van. Megérzi az ilyet az ember. Felvillan ugyan benne, hogy talán meg kéne fordulnia, de aztán úgy dönt, hogy folytatja tovább a dolgát, lázas buzgalommal, hadd lássa apa is, hogy mennyire elfoglalt, mennyire igyekszik, s mennyire nincs ideje beszélgetni.

Látja. S azt is látja, hogy beszélgetnie kell a fiával. Most kell beszélgetnie. Még akkor is, ha az bújik a beszélgetés elől. Pedig úgy látszik, ráfér. Addig, amíg nem lesz késő.

Csendesen kérdi:

- Most kezdted el?

A könyvek, füzetek már elől, Kanóc mondhatná azt is, hogy sulit után már tanult egy sort, de nem hazudik. Nem szeret hazudni, csak végszükségben szokott, amikor nagyon muszáj, de apunak hazudni disznóság volna. Ő is mindig őszinte. Megérdemli tőle ugyanazt.

Megfordul, bólint.

- Most.

- Nincs egy kicsit későn? - kérdi apu, s leül a heverőjére úgy, hogy lássák is egymást.

- De. Későn van - feleli. S már sorolja is a mentségeket, amik önmagukban mind, mind igazak, egy szemernyi lódtás sincs bennük: - Először is ma hat óránk volt, aztán biológia-szakkör, aztán ebédelttem, aztán lent a pincében értekeztünk. Tudod, apu, nagyon szépen alakulnak a dolgok, megvan a diri aláírása meg a ládák meg a bélyegek meg a kártyanaptárak, Móninál van majdnem hatezer forintunk, és a „fordított napon” kirakodóvásárt tarthatunk a sulit előtt, meg a lisztkekacokra is van vevő, és két ládában is fejlődnek, és Ázalag is csodálkozni fog, ha meglátja...

Apu nem szól közbe, csak néz. Úgy néz, hogy muszáj tőle abbahagyni a szövegelést.

- Szóval ez van. Illetve volt - mondja, s nagyot szusszanva abbahagyja. Azt is mondhatta volna még, hogy utána beszélgettem egy kicsit a Mónival, s azzal is elszaladt az idő, de ezt nem mondja; érzi, ennyi minden már tényleg sok volna egy napra még apunál is, akinek óriási türelme van, csak néha fogy el; s olyankor kitör, mintha nem is ő lenne ő, hanem valaki más volna.

- Szép - mondja apu. - Nagyon szép. Örvedetes. Siker siker után...

- Ugye hogy klassz? - kapaszkodik a szóba.

- Klassz. Nagyon klassz - hallja -, csak egyetlenegy nem klassz van az egészben. Az, hogy most, este nyolc után kezded el a munkádat. Hogy pontosabb legyen: a kötelező munkádat. Mert a többi, az is munka, de csak ráadás. A kötelesség után. Tudod, fiam, amit csináltok, annak nagyon örülök, magam is akartam, és akarom is... és az életben nagyon is hasznát veszed majd, csakhogyszámon kérni az iskolai munkádat fogják.

- Azt is elvégzem - mondja csendesen.

- Lehet. Mit gondolsz, hányra végzel?

- Tízre biztosan... esetleg fél tizenegyre...

- És reggel kelsz. S holnap megint ugyanígy. Mit gondolsz, meddig bírod?

- Bírom, apu, igazán bírom... - mondja, de hangja kissé bizonytalanul cseng. S maga is érzi, hogy apunak nem lehet mellébeszélni, apu világosan látja a dolgokat, akkor is, ha nem szól minduntalan.

- Örülnék, ha így volna... - feleli az apja, s hozzáteszi: - Tudod, fiam, az életben a legeslegnehezebb dolgok közé tartozik, hogy az ember úgy ossza be az idejét, hogy mindenre jusson. A kötelességre, a kötelesség utáni munkára meg a kikapcsolódásra, örömmel meg a pihenésre is. Ez az igazi művészet. Életművészet. Mert az nemcsak a pénz meg a siker... az maga az Élet. A kiegyensúlyozott Élet. Nem tudom, érted-e, fiam, mire gondolok.

- Azt hiszem, apu. Csak nehéz...

- Tudom, fiam, nagyon nehéz... Azért szólok. Remélem, még idejében... - s szeretettel nézi a fiút.

Kanócnak ekkor villan eszébe az ellenőrző. Amiről teljesen megfeledkezett, s amit holnapra alá kell íratnia. Kell! Mese nincs. És mellébeszélés sincs. Csak az a két hármas van.

A fiú lassan, kinszenvedve veszi elő az ellenőrzőt. Aggodalmasan nyújtja át, nem keres kifogásokat, nem mentegetőzik, csak ennyit mond halkán:

- Ne haragudj, apu.

Az apja fogja az ellenőrzőt, kinyitja, lapoz benne, nézi, s megtalálja a szégyenkezés okait. Kettőt is. Látja az ellenőrzőben a többi osztályzatot is. Többnyire ötösök, néha négyes is - főleg az utóbbi időben -, és most ez a két jegy. Nem tragikusak, de valamit jeleznek. És az utóbbi időben szaporodó négyesek is. Ránéz a fiára.

- Mit csináljak? Örüljek? - s hangjában szomorúság bujkál.

- Hidd el, apu, én sem örülök... és én is tudom... és többet nem lesz ilyen...

Az apja kérdőleg néz rá.

- Biztos?

- Biztos.

Apu előrenyújtja kezét. Aránylag kis keze van, de erős szorítású. Tenyere ott áll várakozva, moccanatlanul a fiú előtt.

Kanóc keze is van már akkora, mint apué. S kézszorítása is kezd férfiasodni. Tohonya és Dobrócsi után a legerősebb kézfogás az egész osztályban. A fiú is kinyújtja kezét, s a két tenyér erősen, férfiasan egymásba kapaszkodik.

S ez erősebb fogadalom minden szóban elröppenő gyermekes ígéretnél.

TIZENHATODIK FEJEZET

Fordított nap - Dini feleltet - Pircsi nemcsak fiúzni tud - Kanóc, a biológia professzora - Vastaps a felelőnek - Milyen is a Tátra? - Meglepő bejelentés - Boglyas, a sajtókirály - Az nevet, aki utoljára nevet

A nyárfákkal szegélyezett, piros salakos udvaron sorakozott fel az egész iskola. Szakasztott úgy, mint a tanévnyitón vagy az évzárón.

A diri beszélt, majd átadta az iskola kulcsait az úttörő-csapattanács elnökének.

Ezzel megkezdődött a fordított nap. A tanárok beülnek az iskolapadokba, diákok tartják az órákat, feleltetnek, osztályoznak, aztán tanítás végeztével egészen estig tart a hacacaré.

Pamacs is beállt a sorba, osztályfőnöki hatalmát rátestálta Varga Marira mint rajtanácselnökre.

Első órájuk matek volt. Morcos, a félelmetes szelíd diákká változott, leült Kapeller helyére, aki elfoglalta a katedrát. Dini már egy hónapja készült erre a napra. Gondosan jegyezte, ki hogy áll matekból, kinek kéne javítania.

Egy héttel korábban csak annyit mondott az érdekelteknek:

- Vigyázzatok, egész órán feleltetek!

Úgy is lett. Sorra vette a gyengéket: Kefét, Bárány Jóskát, Gilicze Marit, Dobrócsit, Dömét.

Kérdezte, forgatta őket, hogy még Morcos sem találhatott benne kivetnivalót. Becsületükre legyen mondván, készültek. Döme volt köztük a leggyengébb, tudásából csak hármásra futotta. De ahhoz képest, hogy a bukás határán áll, már ez is főnyeremény.

Magyaróra volt a második. Vali néni helyett Pircsi, a Szexbomba lépett a katedrára. Igazán jó magyaros, s rengeteg verset is tud kívülről.

Ő nem feleltetett. Azzal kezdte az órát, hogy bejelentette:

- Kedves gyerekek, mai óránkon a költészet műfajairól fogunk beszélgetni. Közben természetesen sok verset is hallgatunk.

Amikor idáig ért, ijedten hátranézett.

- Jaj, hol a magnó? Hol is van? Ajaj, nincs itt! Pedig a vershallgatás, gyerekek...

Enyhe derűtség hullámozott végig az osztályon. Még Vali néni is mosolygott.

- No nem baj - folytatta Pircsi -, majd fejből mondom...

S tartott egy remek előadást a lírai költeményektől az epigrammákon keresztül a balladáig és az eposzokig. S közben töménytelen verset idézett, mondott. Igaz, nem volt olyan művészi, mint Sinkovits meg a többi élvonalbeli művész, viszont itt csinálta, „élőből”. A végén még meg is tapsolták.

Ebbe aztán egészen belepirult.

Tohonya meg is jegyezte Boglyasnak a szünetben:

- Monddd, hitted volna, hogy a Pircsi nemcsak fiúzni tud? És láttad, hogy elpirult a tapstól? Ez a Pircsi!

A kijelentésből világosan kitűnt, hogy néha mennyire nem ismerjük egymást. A köztudatban Pircsi csak a Szexbomba, s lám, kiderül, hogy nemcsak az. Érdekes, hogy az emberben mennyi titok rejtőzik.

A biológiaórát Kanóc tartotta. Ázalag ott ült a padban, várta a szép, cirkalmas magyarázatokat. Ehelyett a katedrán álló kinyitotta az osztálykönyvet, fenyegetőleg lenézett az osztályra, s dermesztően kijelentette:

- Rég nem volt feleltetés. Feleléssel kezdünk.

Megállt az ütő a srácokban. Biológiaórán feleltetés? Mit akar ez a Kanóc?

Ő azonban csak nézett fagyosan, lapozgatta a neveket, majd felnézett az osztálykönyvből, s megszólalt:

- Bokros Csaba!

Ez a név nincs is az osztálykönyvben. Ez Ázalag. A tanár engedelmesen feláll. Az osztályon derűtség fut végig. Hm... ez a Kanóc, ez a Kanóc... már megint kitalált valamit!

- Nos, Bokros Csaba, miről is beszélgettünk a múlt órán? - hangzik a katedráról.

- A gerinctelenek táplálkozásáról.

- Igen, igen... de ha jól emlékszem, a múltkorjában, amikor a különféle fejlődési fokon álló állatok tápcsatornájáról kellett volna magyaráznom, szót ejtettünk ugyebár a lisztkukacokról is.

Barbara felvihogott. Nevetése végiggurgulázott a termen. Ragályos nevetés volt, de Kanóc szava túlharsogta:

- Nos, a lisztkukac ugyebár nem egészen iskolai tananyag, de azért nem árt, ha tudunk róla. Mit is magyaráztam róla, kedves Bokros Csaba?

Rázkódik az osztály a röhögéstől. Ázalag is alig bírja tartani magát, látni rajta, belülről pukkasztja a nevetés, ő is rögtön kitör. Aztán mégis megállja, stréber diák módjára kihúzza magát, s elkezd darálni, mint a vízfolyás:

Alisztkukacvagysisatenebriomonitornevenetévszenmegsenkithiszenlényegébennemkukacról-hanemegybogárfajtáról vanszóamelyneklárvájakukacakitűnőtápláléka...

...és darálja, darálja egyhuzamban vagy tíz percig.

A srácok pukkadoznak a gyönyörűségtől, Kanóc félbe akarja már szakítani a katedráról, de hiába, Ázalag mondja, csak mondja, mint egy gép, míg végül befejezi:

- ...ennyivoltjólmondtamtanárúrkérem?

Kitör a tapsvihar. Nevetés, lábdobogás kíséri, mert ilyen felelet még nem volt, mióta osztály az osztály. S most már Ázalag is velük nevet. De még nincs vége, Kanócnak van egy újabb dobása.

- Kijönne egy kicsit ide a kedves tanítvány?...

Ázalag kióvatoskodik a katedrához.

S ekkor Kanóc a tanári katedra mögül egy eddig letakart, gondosan rejtegetett ládát húz elő. A láda tetején szúnyogháló, benne korpa meg alma, úgy, ahogy a lisztkukac-tenyésztési nagykönyvben írva vagy. S almában, korpában hemzsegnek a jól fejlett, értékesítésre kész lisztkukacok.

- Ezekről a lisztkukacokról volt szó, kedves Bokros Csaba?

- Ezekről... - mondja meglepetten Ázalag, nézi, csak nézi a ládát, minden szakszerű, minden rendben, vagyis annak idején nem magyarázott hiába. Még akkor sem, ha nem iskolai tananyag.

- Nos, ezeket a lisztkukacokat már értékesítettük. De - s az osztályra néz - ha valamelyik kedves tanítványom értékesítésre lisztkukacot akarna tenyészteni, akkor - s Ázalagra mutat - az iménti felelet alapján százszázalékos eredményt garantálhatunk. Íme, e ládában is itt a kézzelfogható eredmény.

Megint taps, tombolás. S amikor Ázalag visszamegy a „helyére”, s beül a padba, teljes bizonyossággal érzi, hogy mégiscsak érdemes volt a tanári pályán megmaradnia.

Rajzóra és osztályfőnöki óra következik.

Tartja: Pamacs helyett Varga Mari.

- Nos, kedves „fiaim”, a mai rajzórát egy kérdéssel kezdem. Ki járt már közületek a Tátrában?

Néhány kéz emelkedik a magasba. Köztük Pamacsé is. Mari most rámutat.

- Nos, kedves fiam, lerajzolnád nekünk ide, a táblára, milyen is a Tátra? Színes krétát is találsz hozzá. Ti pedig, kedves fiaim - fordult az osztályhoz -, legalább képzeletből rajzoljátok le.

Pamacs a táblánál rajzol. Hegyormokat, fenyőerdőket vázol fel a táblára, hegyi faházat, hófoltokat.

- Remek! Ötös, édes fiam, ötös - mondja Mari. - Helyedre mehetsz, fiam.

Ismét az osztályhoz fordul.

- Látjátok ezt a szép rajzot? A valóság még szebb. Nos, ki szeretne közületek a Tátrába utazni?

Mindenki fölrakja a kezét.

- Jól van, fiaim. Legyetek nyugodtak, elutaztok. Van itt az osztályban valami „sötét maffia”, valami - ekkor papírt vesz elő, arról betűzgeti - FOGDAHOLÉRED kisvállalkozás, ők vállalják a borsosnyói túra meg a csehszlovákiai utazás közötti költségkülönbözetest. Besztercebányaig már biztosan. De ha jó vásárt csapnak holnap, akkor egészen a Magas-Tátraig. Nem kell izgatnotok-bizgatnotok a tisztelt szülők vékonyka kis pénztárcáját.

A bejelentésről csupán Kanóc és társai tudtak. Így a meglepetés erejével hatott. Pamacs egészen érzékenyült tőle.

- Hanem kedves fiaim - folytatta Mari -, úgy hallottam ám, hogy vannak az osztályban lusták, semmirekellőek, akik nem akarnak a társaiknak segíteni. Nos, én mint osztályfőnök erre azt mondom, hogy ha van bőr a képeteken, kedves lusta, haszontalan fiaim, akkor kapjatok a ritka alkalmon, hogy más dolgozik helyettetek. De ha nincs bőr a képeteken, vagy nem olyan vastag még, mint a rinocéroszé, akkor még ti is tehettek valamit a tanév végeztéig.

A tátrai utazás megszervezésére pedig javaslom, alakítsunk bizottságot. Ez álljon mondjuk belőlem, mint osztályfőnökből, azután van itt valami Kanóc becenévre hallgató izgága társatok meg egy Kapeller névre hallgató észkombájn meg valami lóti-futi leányzó... nem tudom, ismeritek-e?

Megint kitört a taps.

Úgy látszik, ez a fordított nap már ilyen. Teli van meglepetéssel, amitől muszáj tapsolni. Vidáman, felszabadultan, és nem folyik vér az órákon, nincs drukk, nem kell lesni feszülten a csengetést, s az ember élvezi a sulit, az osztályt, a tanárokat, társait és mindent, de mindent, úgy, mint más napokon soha.

Délután következett a hacacaré. Sportversenyek, vetélkedők, műsor, diszkó.

A nap fénypontjának szánt kirakodóvásár holnap, szombaton lesz. Hogy miért akkor? Ennek külön története van.

Boglyas érdeme az egész.

Azzal kezdődött, hogy amikor felmerült az iskolai kirakodóvásár terve s benne a FOGD-AHOLÉRED főszerese, az eddig tétlenségre kárhoztatott iskolai „sajtókirály” elhatározta: bebizonyítja ország-világnak, hogy a sajtó igenis nagyhatalom. Még ha csak iskolai is.

Ugyanis egyetlen akcióhoz sem elegendő a gondos előkészítés, a lelkiismeretes munka visszhangtalan marad, ha nincs elegendő közönség. A közönséget pedig ki hozza? A propaganda. S mi a legjobb propaganda? A megfelelő sajtó.

A lakótelepen nincs külön újság, de van szabadidőközpont. Annak pedig hangszórói. Kint a főtéren, ahol délutánonként több ezer ember megfordul. Munkából jönnek, vásárolni mennek boltba, piacra, s erre kell keresztülmenniük.

Boglyas tehát benyitott a szabadidőközpontba. Szakállas, lelkes tekintetű bácsi fogadta. Komolyan meghallgatta őt, hogy a Pepita iskolában, pontosabban előtte, a gyermeknapot megelőző pénteken ilyen és ilyen kirakodóvásárt terveznek. Aztán beszélgettek. Szóba jött a kisvállalkozás meg minden.

S ekkor a szakállas Feri bácsi kijelentette, hogy a kirakodóvásárt beveszi a lakótelep gyermeknapi hivatalos programjai közé. Szombatra, mert akkor nagyobb arányú lehet. S nemcsak iskolai. Majd ő elintézi a dirivel. Boglyas pedig fogalmazza meg a szöveget, amit bemondhatnak. Több napon át. Sokszor. Hogy mind a hatvanezer telepi lakos értesülhessen róla.

Péntek délután van. Az iskolában még javában folyik a móka, de Boglyas nincs ott a diszkón. Kint ácsorog a főtéren. Áhítattal hallgatja, amikor a hangszórók a gyermeknapi rendezvényeket bömbölik. Közöttük az ő szövegét is. Remek szöveg. Büszke rá. Százszor is meghallgatná, amint üvölti a hangszóró:

„Ilyen még nem volt!

Szombaton délelőtt gyermeknapi kirakodóvásár lesz a Pepita iskola előtt a Platánosban. Könyv- és játékshop - Bélyeg- és naptárbörze - Virágláda- és virágpálcavásár - Cserebere - Lego-árverés - Zsákbamacska és tombola - Üdítőitalok és török nyalánkságok - Műtűrök nyakba, hajra és derékra...

Ilyen még nem volt! Szombaton délelőtt gyermeknapi kirakodóvásár a Pepita iskola előtt, a Platánosban. Ezt meg kell nézni! Ide el kell jönni! Itt vásárolni kell! Ilyen még nem volt! Mondja el szomszédainak is! Szombaton délelőtt gyermeknapi kirakodóvásár a Pepita iskola előtt a Platánosban!”

Sokan hallgatják. Van, aki megáll, hogy jobban értse a szöveget, melyet olykor elnyom az autóbuszok és gépkocsik zaja; van, aki csak menet közben hallja, de hallja mindenki, aki nem süket, és aki megfordul ma itt.

Hallja egy tarka bevásárlótáskát lóbáló, hosszú nyakú, kifejezetten *madárfejú* fiú is. Mangold Márton. A csemegébe tart, s közben fülébe üvölt a hangszóró. Megáll, figyeli a szöveget. Tagadhatatlanul feldobós szöveg, de ő nem tud ez ügyben tárgyilagos lenni. Bosszantja. Emlékezteti. S mintha csak azt üvöltözné a fülébe: „Mi győztünk... mi győztünk... mi győztünk!...”

Egyébként is: mi az, hogy „ilyen még nem volt”?! Nagyzolás, tisztára nagyzolás. Olyan Kanóc-féle léggömb. Nem is léggömb, csak szappanbuborék! Fölfújják, s máris szétpukkan. És akkor ott marad a nagy, üres semmi... Arra befizet! Azt megnézi! A bukást! Úgy kell nekik! Az egész bandának! Az egész osztálynak! Az egész Pepita sulinak!

Hiába, hogy immár több mint negyedéve nem oda jár, hanem a Sárga iskolába, ami ugyanolyan lepra; meg az osztály is, de a régi sérelmeket, azokat sem tudja feledni. Azok kísértenek, visszajárnak, újból ingerelnek.

S szegény Mangold irigy, gyűlölködő, intrikus természet volt.

Várta a holnapi napot, s úgy gondolta, legszebb öröm a káröröm. S holnap ő lesz az, aki utoljára nevet...

Nemcsak ő várta, hogy felvirradjon a szombat. Sokan várták. Dolgoztak érte. Készültek rá. Tervezgettek. Nem kímélték az erejüket. Kell, hogy sikerüljön. Annyi gond, szorgalom, törődés nem lehet hiábavaló. Csak most már jó idő legyen. Ne essen az eső, süssön a nap, legyenek ott minél többen, és akkor... akkor... akkor majd minden, de minden elvállik.

TIZENHETEDIK FEJEZET

*Ez a vásár a gyerekeké! - Hadvezér a magaslaton - „Itt a vásárstúdió!” -
Kétévi garancia - „Eszi Szelim, eszi Hasszán...” - Forgatagban - Akár az
isztambuli bazár - Menyus ismét a régi - Pamacs festőállvány előtt
- Maradandó képek - Diadal*

Napsütéses szombat reggelre virradt a világ. S a világ közepe, a Pepita iskola környéke fényben fürdött. Vakítottak a magasba törő sáv- és toronyházak, vörösesbarnán, fűrtökben gubbasztottak a kis háromemeletesek, harmat gyöngyözött a parkok fűvén, reggeli frissességet leheltek a fák.

Még szombatot lustálkodtak ágyaikban a ráérős felnőttek, amikor a Pepita iskola környékén lobbort vetett a készülődés.

Asztalokat cipeltek ki, táblákat, feliratokat szereltek, sátrakat vertek raktárnak, boltnak, a szekrényekből kihordták az árucikkeket, hogy mire jönnek az első vevők, minden rendben legyen.

Itt volt a szabadidőközpontból Árpi bácsi és Marika néni is; tehertaxival hoztak asztalokat, padokat a cserebere-vásározóknak, a más iskolabelieknek s mindazoknak, akik a vásár kezdete után kapnak majd kedvet ahhoz, hogy árusítsák, csereberéljék megunt könyveiket, sportfelszerelésüket.

Két platán közé vászonra festett feliratot húztak keresztbe, rajta nagy, kék betűkkel:

EZ A VÁSÁR A GYERMEKEKÉ!

Kis dobogót is hoztak, mert déltájban lesz bohóc meg bábszínház, délután jön a Peremszínpad is, vásári komédiával.

Minden legyen rendben, minden készüljön el idejében, a többi már a közönségen múlik.

Varga Mari teljes harci díszben, összes úttörő-kitüntetését kirakva száguldozik, ő az egyik főszervező, s tengernyi a dolog; asztal a gondnoktól, abroszok az ebédlőből, fóliák, sátorcövekek meg minden, s még ezzel sincs vége, hiszen a mai vásár után alig egy héttel itt a nyolcadikosok ballagása, azt is szervezni kell; tarisznyákat, pogácsát, búcsúztatót, virágot, az ember néha azt sem tudja, hol áll a feje, de áll valahol, kell hogy álljon; még az a szerencse, sokat segítenek, csak tudja is mindenki a dolgát, ne legyen fejetlenség, menjen minden az előre eltervezett forgatókönyv szerint.

Kanóc nem rohangál. Kint áll a tethelyen, egy pad tetején; miként hadvezér a magaslaton, hogy jobban láthassa seregeinek mozgását. Még tegnap este is tanácskozott a főemberekkel, mindenki tudja a dolgát, nem lehet semmi gáz. Kivált, hogy az idő is szép, esőt sem jövendöltek mára a hivatásos időjósok.

Minden megy rendesen. Már a vásárstúdiót is szerelik. Boglyas és Tarhonya közös ötlete volt. Egy sátorba kitelepítik az iskolából a magnót, az erősítőt, mikrofont, hangszórókat; s lehet zenét adni, hirdetni, de két forintért bárki küldhet majd „szívküldit” is. És Dobos tanár úr, a gyakorlati dolgok lelkes apostola, az iskolarádió tanár főnöke belement, hogy kihozzák a berendezést, persze itt van ő is, segít, szerel, tanácsot ad, de látja, nem lesz zűr; a hosszú Taródi - akit már ő is csak Tarhonyának szólít - érti a dolgát; Boglyas is, bemondójuk is van, az a csinos szőke kislány, valamilyen Pircsi, szép tisztán beszél, ügyesen rögtönöz.

Tarhonya gondban van. Ketté kéne magát szakítania. Itt van ez a vásárstúdió és ott az eladásra gyártott 220 virágláda. Azokat is kell valakinek árusítania. Hová rohanjon? Ide a szíve húzza, oda a munkája, melynek eredményét szeretné élvezni. Végül is úgy dönt, a stúdióban lesz. Ott nagyobb szükség van rá.

Kilenc óra. Pillantás a forgatókönyvbe. Ez áll ott:

„A vásár megnyitása.”

Diri. Hol a diri?

- Gyerekek, nem láttátok a dirit? Nyitni kell!

- Nyugi, jön már!

S tényleg jön. Odatuszkolják a mikrofon elé, s a hangszórók telebömbölik a környéket:

- A gyermeknapi kirakodóvásárt ezennel ünnepélyesen megnyitom!

„Megnyitom-nyitom-itom-tom-om...” - visszhangozzák a teret körülvevő sávházak; tudtára adva mindenkinek, aki él, ébren van, nyitva az ablaka, s hallja a bömbölést, hogy lehet immár jönni, mert a nagy csinnadrattával beharangozott, „ilyenmégnevoltvásár” megkezdődött.

- Szeretettel köszöntöm kedves vásárlóinkat, kedves vendégeinket - hangzik egy kellemesen bűgő leányhang, majd pattogó, kicsit cirkuszra emlékeztető zene szólal meg, nagyothallókra és süketekre méretezett hangerővel. Majd ismét a bemondónő:

- Felhívom vásárlóink figyelmét, hogy megnyílt már a könyv- és játékshop, a bélyeg- és naptárbörze, működik a zsákbamacska; a virágkedvelők figyelmét külön is felhívom, hogy az erkélyekre valódi fából készült, lakkozott virágládák kaphatók a bolti ár egyharmadáért. S szép, faragott pálcák a cserepes virágok mellé öt forintért. Még ajándéknak is szépek. Kérem, ne késlekedjenek. Addig vásároljanak, amíg van! Legyen szerencsénk!

Ismét zene. Ezúttal valami szolidabb nosztalgiaszám, hogy a felnőttek is odafigyeljenek.

Boglyas pedig ül a „stúdióban”, gyártja a szövegeket, Tarhonya „kever”, Pircsi pedig elemében van. Rádióbemondónőt alakít, kiválóan.

S jönnek az érdeklődők. Először a gyerekek. Azután a szülők gyerekekkel, gyerek nélkül, nagymamák és nagypapák babakocsival. Szombat van, süt a nap, ráérnek, s végre valami érdekes esemény a művelődési ház nélküli lakótelep eseménytelenségében.

A virágosládáknál és pálcáknál a szeplős Barbara az eladó-tündér, Tohonyával az oldalán.

A lány piros babos kendőt kötött a hajára, arcára a májusi nap csalta ki bőrének csodálatos pöttyeit; így azután fölül, a nyaka fölött is mindenütt pöttyös; de nem kell megijedni, kedves anyukák és apukák, bárányhimlőnek nyoma sincs, csupán a szeplős Barbara sürgölődik, pöttyös kendővel dekorálva.

A felnőttek majd megeszik, mert minden komikuma mellett tényleg olyan kedves jelenség. És vidám, mosolygós, nevetgélős, és kínálgat, és enged válogatni, és tényleg minden sokkal olcsóbb, mint ha boltban venné az ember, s ami teljesen szokatlan és elképesztő az a ládák melletti tábla, melyen ez áll:

MINDEN LÁDÁRA KÉTÉVI GARANCIA! HA ELROMLIK, MI MEGJAVÍTJUK!
--

Micsoda ötlet! Hátha még igaz is!

Igaz, Tarhonya tartja a szavát, még akkor is, ha nem ő árusít. De az ő keze van benne. Bár most inkább a Barbaráé meg Tohonyáé.

A derék Tohonya ugyan prüszkölve kezdte a napot, mert a kertészet nem vitte el a Platános melletti összegereblyézett fücsomókat. A héten itt volt a kaszálógép, a FOGDAHOLÉRED kertészbrigádja gereblyézett, a kertészet nem vitte el. A kis srácok meg szétugrálták. Nem elég, hogy kezdek előlről, most itt van a szomszédban ez a rendetlenség is. De nehéz is! De nehéz is! Barika ugyan javasolta, essenek gyorsan neki, tüntessék el valahogy, de se szerszám nem volt kéznél, s nem is munkaruhában jöttek, hanem eladási puccparádében.

No mindegy, fő, hogy a vásár menjen!

Meg az, hogy Barbarával együtt van. S ez a legfőbb gyönyörűség. Egész nap láthatja, hallhatja, összekötheti őket nemcsak az, ami különben is szépen alakulgat, hanem hivatalból még a közös munka is. Így aztán igazán nem nehéz... Gyerünk, kedves vevők! Tessék, csak tessék!

Móni előtt óriási asztal. Ma nem tej van rajta meg zsemlye, hanem csupa csomagolt áru. Édesapjával beszélte meg, mi legyen, hogy legyen. Ő érti. A beszerzésben is segített. Van itt cukorka, csokoládé, celofánba csomagolt szalámis zsömlye, rágógumi meg rekeszekben különféle üdítőitalok s papírpohár garmadával. Meg három kosár is a hulladékpapíroknak, üvegekupakoknak.

S Móni megszervezte s megvalósítja a kiszolgálás magasiskoláját. Nem meleg, állott üdítőket árul, hanem hideget. Igénybe vette az iskolai hűtőgépet, de még a legközelebb lakó srácokhoz is jutott hűtenivaló. Csupán egy kis könyvelés, kinél hány üveg van, és milyen ital, s lehet intézkedni.

Bárány Jóska a szárnysegéd és az italosfiú. Szatyorral rohangászik a megadott címekre, hordja a hideg üdítőt, ha fogytán a készlet. Zseniális ötlet! S nem az egyetlen ötlete Móninak. Jövőre az iskolában füzetet is árulnak, meg ceruzát meg színeket meg a legszükségesebb iskolaszereket, és a diri megígérte, hogy a nyáron az aulában csinálnak egy kis elárúsítópavilont. Pénz ugyan nincsen rá, de az Asztalosipari Gyár adott hulladék faanyagot, a hozzáértő apukák beszállnak, meg Tarhonyáék is; s akkor fillérekből kihozzák az egészet. És nemcsak az osztályból lesznek boltosok; lesz alaptőkéjük is, mert átalakulnak külön iskolaszövetkezetté, és az már akkor is megmaradhat, ha ők kijárták a nyolcadikat... és Pamacs majdnem kezét csókolt neki, amikor meghallotta az egészet, és úszott a diadalban, mert Pamacs nagyon szeret velük dicsekedni...

A drága Pamacs... Lám, most is itt van. Vagyis hogy ott, a másik fa alatt. Elhozta a festő-állványát, felállította, és rajzolja őket vagy festi... nem is tudja, mert nem tud most odamenni... de majd biztos meg fogja látni, hogyan örökítik meg képen is a mai napot...

A legnagyobb elárúsítóhely a Kapelleré. Színes karácsonyi lámpák villognak a felirat körül, melynek szövege abszolút divatos:

JÁTÉK- ÉS KÖNYVSHOP

Az angol szó voltaképpen üzletet, boltot, kereskedést jelent, de így sokkal kelletőbben hangzik. Főleg azoknak, akik még a szó jelentését sem tudják. Dini ötlete volt a felirat, s itt végre-valahára kamatoztatni tudta angol tudományát. Igaz, hogy csupán egyetlen szó erejéig, de ez most fontos szó. Ez jelenti az üzleti vonzerőt.

A boltban - pontosabban az asztalokra kirakva - rengeteg játék és könyv. Minden egyes darabra kartonlapocskát rögzítettek, rajta a tulajdonos neve és az eladandó tárgy ára. Általában a bolti ár fele. Vagy annál is kevesebb. Amelyik elkel, arról leszedik a cédulát, s gondosan elteszik. A pénz a tulajdonosé lesz, kivéve a 10% bizományi értékesítési díjat. Ez az eladóké.

Egyszerű, de kitűnő szisztéma. Kapeller Dini találánya. S hogy mennyire jó, akkor látszik igazán, amikor Dini néhány pillanatra átnéz a túloldalra; azokhoz a pultokhoz, ahol más suliból jött vagy csak odacsapódott srácok próbálnak csereberélni. Nagyon nehezen jön össze. Aki a *Winnetout* kínálja, nem biztos, hogy kisautót szeretne érte; a játék vasutat nem biztos, hogy el lehet cserélni görkorcsolyára. Így viszont mindenki azt kínálja - Diniék révén -, amije van, s a pénzből azt vehet, amit lát. Tiszta sor.

Négyen is segítenek Dininek, mert ott van a legnagyobb tülekedés. Egy időre még Kanóc is beáll közéjük. Ott dolgoznak Dinivel egymás mellett, a shopban. S Kanócban egy pillanatra felrémlik, valamikor év elején ők ketten milyen nagy ellenlábasok voltak az „oxfordi”-val. Ez volt akkor Kapeller gúnyneve. S lám, hogy lekopott, pedig a gúnynevek tartósak szoktak lenni. S Dini, aki egykor főntről, a magasból nézegette az osztályt, most a lelke, motorja.

Érdekes az élet.

S érdekes, hogy Dini is éppen a múltra gondol. S a kettejük kapcsolatára. Egykor vetélytársak, ellenfelek voltak. Most meg milyen jól kiegészítik egymást. Ő módszeresebb, alaposabb, Kanócnak jobban szárnyal a fantáziája, és csudára magával tudja ragadni az embereket. Ha jó mellette a csapat, a világot megrengetik.

Jó, jó, hogy az ilyen gondolatokban mindig akad némi túlzás, de legalább annyira igazak is. Bár nem is fontos ez most. Fő hogy jönnek a vevők, s egyre nagyobb a nyüzsgés. Szól a zene, harsognak az eladók!

- Virágláda! Virágláda! Végeladás!

- Ez nem macska - zsákbamacska! Egy forint az ára!

- Itt a török csemegém! Eszi Szelim, eszi Hasszán, ezt eszi a török szultán!

Kanóc hallja s elmosolyodik.

- Dolgoznak a srácok. Keményen dolgoznak.

Már a tantestületből is voltak érdeklődők, kíváncsiak. Vali néni már több mint félórája nézgelődik, jegyezget. Az 5/a osztályfőnöke, ez az első osztálya, szeretne belőle kitűnő osztályt faragni. Ott nyüzsg minden kultúrversenyen, vetélkedőn, rendezvényen, figyeli a legjobbakat, hogy az ő gyerekei majd még jobbak lehessenek. Hiába, a jó osztályfőnök kicsit olyan is, mint manapság a menedzser. „Futtatja” a saját embereit.

Lám csak, hány kisiskolás nyüzsg a kártyanaptáraknál.

Tablón a különféle fajták, megszámozva, mint trafikokban a képeslapok; Szabó Mici pedig a kívánság számából ad darabonként potom ötven fillérért, ha van még. Mindig sok a gyűjtő, a kártyanaptár pedig kártyanaptár, még ha kétéves, akkor is kelendő.

Rengeteg az ismerős, a családtag. Jönnek, nézgelődnek, drukkolnak, örülnek.

Móni édesapja is eljött. Helgával, a lány nevelőanyjával együtt az öcsikét, a kis Béluskát tologatják babakocsin. Az asszony a kicsivel kívül marad a tömegben, Szücs Béla, az ABC vezetője pedig közelebb megy, néz.

Látja Mónit. Sűrűg, kiszolgál, s látni rajta, hogy repes az örömtől, szinte röpköd, mint egy madárka.

- Árva kis madaram - gondolja -, lám csak, megnyugodtál...

S most rémlik fel benne, hogy az utóbbi időben odahaza Móni mindig énekel és csattog és jókedvű, és nagyokat nevetgélve játszik kisöccsével... Csoda! Kész csoda. Hiszen három éve, mióta az édesanyja meghalt, búskomor volt. Nem volt egy kacagása. S az ősszel a szökése... meg a konfliktusai Helgával... Hol van az már! Most megvannak. Helga is türelmesebb, Móni pedig egyre jobban kivirul, mint a tavasz virágai.

Közelebb megy, úgy nézi munka közben a lányát, s dehogyis gondol arra, hogy Móni jókedvének előidézője az a nyúlánk, szökésbarna fiú, aki most ott segédkezik mellette, mert megszorodott a szomszjas emberek száma.

Csak a lányát látja, azt, hogyan ég kezében a munka, s arra gondol, hogy valamikor majd a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolára íratja be, mert látszik rajta, kedve is, tehetsége is van hozzá...

- Itt a török csemegém! Eszi Szelim, eszi Hasszán, ezt eszi a török szultán! - jön harsányan kiabálva egy magas, fekete hajú, kissé görbült tartású fiú. Piros fez van a fején, nyakában tálca lóg, mint a peregárusoknak a mozikban, azon van celofánban a portékája.

A csemegeárus nem más, mint Kefe. Szegény már nagyon unta, hogy ő mindig csak másod- vagy harmadhegedűs. Elhatározta, azzal próbál érvényesülni, amihez az osztályban ő ért a legjobban. A sütés-főzéssel. Kanóc török receptkönyvéből kinézte a legtipikusabb török sütemény, a *baklava* elkészítési módját. Két kísérlet után harmadszorra már egész rendesen sikerült, családja megdicsérte érte. Ezek után eladásra is mert már sütni. Jót kellett sütnie, különben a fejéhez vágják.

Nem vágták. Vásárolták, ették, ízlett. Lehet, hogy ebben része van a reklámversikének is, amit Boglyas költött neki, de a közmondással ellentétben a jó bornak is kell a cégér. S Kefe rettentő mód élvezi, csak azon aggódik, hogy idő előtt elfogy a készlet. Sétál a vásárban tálcájával, s hol innen, hol onnan hangzik fel kiáltozása:

- Itt a török csemegém! Eszi Szelim, eszi Hasszán, ezt eszi a török szultán!...

Móni és Kefe legjobb vásárlója a zabálós Döme. Mindig eszik. Sokszor óra alatt is, amikor nem szabad. Most szabad. Nem is néz se könyvet, se játékot, azt nézi, mit ehet. Teli pofával járkal, mint aratás után az ürge, élvezi a nyüzsgést, de legfőképpen azt, hogy neki nem kell semmit sem csinálnia. Vannak hozzá elegendő.

Igaz, Varga Mari egyszer elkapja, miközben Kefénél vásárol, s vinné magával, legalább segítsen egy kicsit; asztalokat kell még kihozni a suliból, de Döme csak a fejét rázza.

- Ööö... Nem látod, hogy el vagyok foglalva? - s beleharap a baklavába. A méz ott ragad a száj szélén.

- Megjött az idej cseresznye! Itt az idej cseresznye! Kóstoló a tavaszról! Itt az idej cseresznye!

A hosszú Homolya ordít. Lapos, papírral bélelt ládában áll előtte a cseresznye. Apró szemű, s nem is elég piros, de primőr ez még, tegnap szedték Kelebián, ott érik az országban legkorábban a május cseresznye.

Szülei zöldség-gyümölcskereskedők a csarnokban, hajnalban vették a cseresznyét a Bosnyákon, s egy kis ládával adtak fiuknak is. Ne mondhasa senki, hogy smucigok a maszekok. Adja csak el az osztály javára.

S Homolya, mint jó kereskedőpalánta, kis csokrokban árusítja a cseresznyét, hiszen különben még nem lehetne megfizetni. Sőt a kis srácoknak ad „páros fülbevalót” is, cseresznye fülbevalót, forintért. Lehet benne parádézni, s ha le nem esik, a végén megehetik.

Alacsony, izmos fiú támasztja az egyik fát. Nézelődik. Dugó az, a jövőendő válogatott tornász. Legalábbis reméli. Heti öt edzés a Dózsa-serdülőben, neki soron kívül semmire sincs ideje. Igaz, reggel segített Móniéknek kirakodni, de rá nem számíthat az osztály. Hja, aki a sportra hajt, az rabja is! Most nézelődik, örül a változatosságnak, az osztálytársak sikerének.

„Klasszak a srácok - gondolja magában, s megállapítja: - Esküszöm, olyan teljesítmény, mintha én megnyerném a bajnokságot.”

A hangszóróban megint elhallgat a zene, s következik a bűgő hang:

- Felhívom kedves vásárlóink figyelmét, hogy már csak tíz virágosláda az összes készletünk. Aki akar, igyekezzen, mert rögtön elfogynak!

S megint szól a zene.

Pircsi rettentően élvezi a „bemondóságot”. Nyilvános szereplés ez is, hiszen rengeteg a nézőjük a stúdiósátornál. Pedig még meg sem kezdődött a szívküldi. Azt későbbre tartogatják.

Szexbomba csudára kicsípte magát a nap tiszteletére. Felvette a legdivatosabb „szerkóját”, tegnap fodrásznál is volt, reggel kölnizett, sőt kicsit sminkelt is. Mint a színpadi fellépések előtt. Elvégre most nem a suliban vannak, nem kell a kék köpeny meg a gyerekes egyenpofa, hiszen most bemondónő, vagy mi a szösz! Meg aztán jön majd Karesz is, akivel jelenleg jár, az a gimnazista; a csoportba is együtt járnak, állati jó fej, színházi rendező lesz belőle, ő meg színésznő lesz; az ember igyekezzen, csipkedje magát idejekorán, ahogyan csak lehet.

Dobrócsi ott lebzsel körülötte, le nem veszi a szemét róla, megpróbálja fűzni is, ő meg hagyja, de belülről mulat rajta, mit akar tőle ez a kis lakli, és hogy hasra esik majd, ha megjön a Karesz... mindegy, hadd legyen itt, ha jó neki, őt csak szórakoztatja.

Varga Mari jött erre, vinné Dobrót dolgozni, de az felnyerít:

- Ugyan, Mari, pont most? Keress más madarat.

S marad. Pircsi látja a jelenetet, de nem szól. Vár. Aztán kis idő múlva, amikor a fiú megint löki neki a szöveget, bűbájosan kérdi tőle:

- Édes Dobrócsikám, megtennél nekem egy szívességet?

- Persze hogy meg... Mit? - ugrik az ifjú Don Juan.

- Vidd be azokat a rekeszeket az üres üvegekkel, fel ne rúgják őket... Te olyan, de olyan erős vagy... Ugye megteszed nekem? - s a hatás kedvéért még meg is simogatja a fiú képét.

Dobrócsi még tiltakozni sem tud, s máris kezében a cipelnivaló. Pircsi meg integet utána.

- Kösz, Dobró! Puszi!

Amikor Varga Mari találkozik a cipekedő Dobrócsival, majd leszédül. Mi történt, hogy Dobró is dolgozik?...

A vásári forgatagban reggel kilenc óta itt a diri. Képtelen hazamenni. Nézelődik, beszélget, hallgatja az érkezőket. Amikor ismerőssel fut össze, fürdik a dicséretben. Most éppen Kefe apjával sétálgat, aki nemcsak szmk-elnök, de maga is pedagógus egy másik iskolában. Neki magyarázza a diri:

- Harminc éve vagyok a pályán, kilenc éve vagyok igazgató, de állíthatom, hogy ilyen társasággal még nem volt dolgom. Amit ezek a gyerekek produkálnak, az minden képzeletet felülmúl. Ez a céltudatosság, ez az ötletesség, ez a szervezettség... Mintha nem is gyerekek volnának.

Kefe apja hallgatja és hízik. Úgy is mint az osztály szmk-elnöke, úgy is, mint érdekelt atya. S igazán nem vehető tőle rossz néven, hogy mialatt a diri beszél, ő olykor a feje fölött arrafelé pillant, ahol éppen a török csemegét kínálják.

Kefe kínálgatása mellett most újabb szöveg harsog:

- Ez nem macska - zsákbamacska! Egy rágógumi áráért egy egész csomagocskát! Gyere, vegyél zsákbamacskát!

Tölcsérből hangzik a szöveg, s csábítja a vevőket oda, ahol Menyus Márti standja áll. Menyusé, aki hosszú-hosszú idő óta először a régi Menyus. A nagyszájú, az eleven, a lendületes. De sokáig is várt erre a pillanatra! De sokat kínlódott, vezekelt némaságban, megvetés és lelkiismeret-furdalás között tántorogva, amíg eljőhetett ez a nap.

Amikor Móni szólt neki a zsákbamacska miatt, s Kanóc is megerősítette a dolgot, Menyus szárnyakat kapott. Mindent összegyűjtött a többiektől, ami nem fért a „profiljukba”, vett hozzá csomagolt cukorkát, állatképeket, délutánokon keresztül ragasztgatta a papírzsákokat, rakosgatta a csomagokat, hogy minden jó legyen. És elhatározta, nem adja drágábban, csak egyetlen forintért. Minden telepi kis srác vehessen, örülhessen. Mert Menyusnak nemcsak nagy szája volt, de szíve is. Csak az utóbbi ritkábban látszik.

S hogy még nagyobb legyen a vevőköre, elhatározta, hogy beszervezi téli segítőtársát, azt a remek kikiáltó Hantást. Megtalálta. Beszervezte. S a fiú nem bérért jött, hanem mert élvezi az ilyesmit. Meg aztán Menyusban is társára talált. Ők ketten lehengerlik az egész vásárt. A szöveget sem írárták meg Boglyással. S nem is ugyanazt ismételték minduntalan. S csak úgy harsogott körülöttük:

- Ez nem macska - zsákbamacska! - Majd később: - Egy forintért egész zsákokat - mi van benne, majd meglátod!

Egy forint nem pénz, s a szerencsét mindenki szívesen teszi próbára. S itt még kockázat sincs. Mindenki nyer, csupán az a kérdés: mit?

Sokan ácsorognak előttük. Nézik, a másik zacskójából mi kerül elő, aztán ők is odalépnek.

Félelmetesen megy a bolt. S Menyus nagy formában van. Negyedév szüntelen hallgatása után kitör, sziporkázik, mint a sokáig alvó tűzhányók.

Miközben mondja a szöveget, adja a borítékokat, egyszer csak megpillant valakit.

Madárfejet.

Áll a vevők mögött, nézi Menyust, nézi, nézi, s csak vár. Már körüljárta az egész „micsodát”, settenkedve, Lopakodva s egyre lógóbb orral. Figyelte, hogyan csinálják, s akárhogy nézte, rosszat nem tudott gondolni, jót meg nem akart. Csak egyre keserűbb, egyre magányosabb, egyre kisemmizettebb lett attól, amit látott.

S lám, még a Menyus is. Egykori szövetségese. Még ő sem tartott ki. Ő is beadta a derekát. Úgy ordibál ott, mint egy piaci kofa, szája a füléig ér közben, s élvezi, látni, hogy élvezi.

Még ő is elhagyta. Egyedül maradt. De a legszörnyűbb mégiscsak az, hogy azoknak lett igazuk, akik belevágtak ebbe az akármibe. Pocsék ez az élet. Nagyon pocsék...

Legjobb volna nekimenni. Mindegyiknek. Először Menyusnak. Elképzelte magában a jelenetet. Ám ekkor rádöbbsent, hogy a fiú, aki ott áll Menyus mellett, egy pillanat alatt elintézné őt. Hiába, nincs segítség. Teljes a vereség. S Mangold, hogy ne lássa, ne hallja az öröm és a siker hangjait, sarkon fordul, és eltűnik a forgatagban.

Kanóc messziről észrevette őt. S tudja, egész biztos benne, hogy Madárfej látta az egészet. Az egész vásárt, ami itt volt.

Igazság szerint most örvidenie kéne, hogy neki lett igaza annak ellenében, de nem érez semmi káröröm szülte gőzös diadalt. Tudja és érzi azt, ami *van*, s ez bőven elég. Minek rúgjon még ő is egyet azon, aki magamagát akarja tönkretenni?

De nicsak! Apuék jönnek... az egész család... Nagyi is velük van. Integet nekik, de nem veszik észre. Mindegy, nézgelődjenek csak, majd megtalálják, neki most sietnie kell Móni standjára, ott megint roham van, és nincs már tartalék ember.

Siet és beáll. Dolgoznak, mint rekkenő nyárban a csaposok. A szomjas ember mindig türelmetlen, s ők mindenből a legjobbat akarják adni. S mindent derűsen, mosolyogva.

Apuék is itt vannak már. Beállnak kóláért, hogy válthassanak néhány szót vele.

Anyu ámuldozik:

- Nahát, fiam, ezt a múlt nyáron még el nem képzeltem volna rólad...

- Én sem, amikor Levranka szigetén voltam veled „száműzetésben” - mondja nővére, Ági.

S amint Ági kimondja Levranka szigetét, Kanócban egy pillanatra felrémlik a tenger, és felrémlik Mirella... a szép, kedves, fekete hajú Mirella, aki körül most is ott a tenger, aki most is a Sün-öbölbe jár halászni... vagy talán Matóval a Cápa-szigetre... s ott lebeg a múltban, a végtelen kékségben, mint valami szinte már hihetetlen, csodálatos emlék... Talán a legszebb emlék...

Mónira néz. Ő itt van mellette. Dolgoznak. Együtt... És este, ha vége mindennek, együtt mehetnek majd hallgatni a tücsökciripelést...

Ági szeme éles. Rögtön észreveszi Kanóc pillantását. Kicsit meglöki, közelebb hajol hozzá, s a fülébe súgja:

- Helyes ez a kis barna... még akár sógornőmnek is elfogadnám...

Kanóc elvörösödik, legszívesebben jó nagyot csípne Ágiba, de itt nem lehet, és különben sem mondott semmi rosszat. Sőt!

Ági észreveszi a pirulást, s megérti. Nem is feszegeti tovább.

- Öcsi, nagyok vagytok! - mondja s körülmutat.

Nagyi meg csak csodálkozik, egyre csodálkozik:

- Hogy mik vannak... mik is vannak... és ezt mind magatok csináltátok?

Kanóc mosolyog rajta. Olyan drága, ahogy ingatja a fejét. De apu még nem szólt. Mit fog mondani? Mert azt várja a legjobban. Az a lényeg. A mérce.

Apja megérzi a fiú kérdő tekintetét. S mosolyogva mondja:

- Fiam, ez majdnem olyan kicsiben, mint az isztambuli Bazár. És a kikiáltóitok, azok már első osztályúak... de ti is mindnyájan...

S apuék mennek, el ne sodorják őket.

Kanóc csak egy pillantást vet utánuk.

Drága apu - gondolja -, látom rajta, nagyon örül. Pedig nélküle, Isztambul nélkül, apu tanácsai nélkül ma itt semmi, de semmi nem lenne. Így meg...

Igaza van. Ha nincs, aki szikrát csíholjon, sosem gyúl ki a láng.

- Hohó! Mi van ott?!

Csődület. S a csődületből előgördül egy mikrobusz. Rajta a felirat:

MAGYAR TELEVÍZIÓ

Behajt, amíg lehet, s a tévések előtt Feri bácsi száll ki szakállasan, lelkesedve.

Ő hívta ki a tévét. Mindig hívja a tévét, a rádiót, az újságokat, valahányszor van valami érdekes dolog a lakótelepen. Jó, ha a tettek s azok publikálása újabb tettekre sarkall. Ennek megszállottja, ez az élete.

S ez a gyermeknap kirakodóvásár olyan, hogy érdemes megmutatni az egész országnak.

S máris ugrálnak ki: az operatőr, a riporter, a rendező. Világítás nem kell, elég a természetes fény, hiszen szépen süt a nap.

Pamacs is látja a kocsit onnan a festőállvány mögül. Reggel óta meg nem áll a keze. Nem fest, csak vázol. Felskiccel mindent, ami csak megörökítésre érdemes.

A vásári forgatagot, Kefét a fezen a baklavával, a zsákbamacskásokat, vásárlókat, tülekedőket, játékot válogató gyerekeket s ezt az egész kis világot, melyben él, s amely itt forog most körülötte.

Még sohasem érezte őket ennyire, mint most. S a festészetben is annyi mindennel kísérletezett már. De ez a téma... ez a témavilág... a gyerekek... életük, gondjaik, arcukon sugárzó örömeik... ezt még soha nem festette meg úgy igazán... lehet, hogy rá vár... hogy ez a nagy téma. Őket kell ábrázolnia, a gyerekvilágot, ezeket a drága, komisz, aranyos, égetni való és csodálatos... csodálatos gyerekeket...

Szinte észre sem veszi, amint megáll mögötte az operatőr, berreg a kamera, a képmezőben látszik a skicc, keresztben a fák között a felirattal: EZ A VÁSÁR A GYERMEKEKÉ!

Aztán az operatőr felemeli a kamerát, ráirányítja a kép eredeti modelljeire, mennek tovább, végig forgatnak, és ők is élvezik, öröm dolgozni ekkora örömben.

Boglyas diadalittas. Éppen magyarázza Pircsinek, hogy ilyen még tényleg nem volt, az egész ország látni fogja őket, amikor rájuk irányul a kamera, majd továbbbúszik; s máris egy drága, magasra nyúlt, szőkésbarna kölyök van a képben, egy madonnaarcú barna kislánnyal, amint nézik egymást, nézik hosszan, s nekipirult arcukon felfénylik a boldogság.

Maradandó képek. Végigkísérik az embert egy egész életen.

Mi sugárzik róluk? Siker? Öröm? Az alkotás arcokra rajzolódó dicsősége? Vagy minden? Ez az egész, ami itt van? Maga az ÉLET?

S a csodát létrehozó kis életművészek állnak a májusi zuhatagban, fölöttük felfelé kapaszkodik a nap. Fel, egyre feljebb... van még jócskán idő, amíg felér majd a delelőre.

S nekik, akikre föntről rásugárzik, nekik is van még idejük bőven az Élet delelőjéig.

ÉLET!

Légy kegyes hozzájuk!

Jusson erejük és idejük rá, hogy felkapaszkodjanak saját szorgalmukból és emberségükből, ameddig csak lehet.

Csobánkán - Újpalotán 1984-ben

.oOo.